

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย

นางสาว อูรา เต่นวิทย์เลิศล้ำ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-3294-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE AND THAI IDIOMATIC EXPRESSIONS ON
SILVER, GOLD AND VALUABLE OBJECTS

Miss Ura Denvipailerdlam

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Chinese
Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

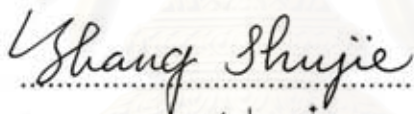
ISBN 974-14-3294-1

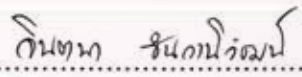
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย
โดย	นางสาวอุรา เค่นวิทย์เลิศล้ำ
สาขาวิชา	ภาษาจีน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ชันวานีวิวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัง ชูเจีย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ชันวานีวิวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรัทษ์ เพชรเชิดชู)

อุรา เค้นวิทย์เลิศล้ำ : การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีน
กับในภาษาไทย. (A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE AND THAI IDIOMATIC
EXPRESSIONS ON SILVER, GOLD AND VALUABLE OBJECTS) อ. ที่ปรึกษา :
ผศ. ดร.จินตนา ชันวานวิวัฒน์, อ. ที่ปรึกษาร่วม : รศ. ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 176 หน้า.
ISBN 974-14 -3294 -1.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าใน
ภาษาจีนที่มากกว่า 3 คำขึ้นไป กับสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาไทย และเพื่อวิเคราะห์ให้
เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาทั้งสอง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะรูปแบบทั่วไปของสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับ
ในภาษาไทย มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านการใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าคำเดียวในสำนวน
และการใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าสองคำในสำนวน ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความหมายของ
สำนวนจีนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่ากับสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน สรุปได้เป็น 3
ประเภทคือ สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า เงิน ทอง และ
ของมีค่าเหมือนกัน สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า เงิน ทอง
และของมีค่าที่ใช้ต่างกัน และสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่
สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมี
ค่า ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สรุปได้เป็น 2 ประเภทคือ สำนวนจีนที่มีคำว่า เงิน
ทอง และของมีค่า ซึ่งไม่มีสำนวนไทยในความหมายเดียวกัน และสำนวนไทยที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมี
ค่า ซึ่งไม่มีสำนวนจีนในความหมายเดียวกัน ประการสุดท้ายความหมายของคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ใน
สำนวนจีนและสำนวนไทยสื่อความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัย

ภาควิชา.....ภาษาตะวันออก.....
สาขาวิชา.....ภาษาจีน.....
ปีการศึกษา.....2548.....

ลายมือชื่อนิสิต.....อุรา เค้นวิทย์เลิศล้ำ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....จินตนา ชันวานวิวัฒน์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....ประพิณ มโนมัยวิบูลย์.....

##4580267022 : MAJOR CHINESE

KEY WORD : EXPRESSIONS ON SILVER, GOLD AND VALUABLE OBJECTS / SILVER, GOLD AND VALUABLE OBJECTS IN CHINESE

URA DENVIPAILERDLAM : A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE AND THAI IDIOMATIC EXPRESSIONS ON SILVER, GOLD AND VALUABLE OBJECTS. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. JINTANA THUNWANIWAT, Ph.D., THESIS COADVISOR : ASSOC. PROF. PRAPIN MANOMAIVIBOOL, Ph.D., 176 pp. ISBN 974-14-3294 -1.

The objective of this thesis is to conduct a comparative study between Chinese idiomatic expressions which consist of more than three characters the meanings of which are silver, gold and valuable objects and Thai idiomatic expressions that contain the words silver, gold and valuable objects, as well as to analyze the differences and similarities between these idiomatic expressions in the two languages.

The study has shown that there are both differences and similarities in general characteristics of Chinese and Thai idiomatic expressions that consist of the words silver, gold and valuable objects. It has also found that there are certain similarities and differences in the use of the words silver, gold and valuable objects in the idiomatic expressions of both languages. In addition, the comparison also reveals that Chinese idiomatic expressions on silver, gold and valuable objects can be divided into three categories; the ones the meanings of which are the same as or similar to Thai idiomatic expressions and the idiomatic expressions in both languages use the words silver, gold and valuable objects; the ones the meanings of which are the same as or similar to Thai idiomatic expressions but are different in terms of the use of the words silver, gold and valuable objects; and the ones the meanings of which are the same or similar to Thai idiomatic expressions but without the words silver, gold and valuable objects. In addition, there are both Chinese and Thai idiomatic expressions on silver, gold and valuable objects but they connote different meanings. This difference can be divided into two categories; Chinese idiomatic expressions on silver, gold and valuable objects that do not have the Thai equivalent and Thai idiomatic expressions on silver, gold and valuable objects that do not have the Chinese equivalent. Chinese and Thai idiomatic expressions on silver, gold and valuable objects have both denotative and connotative meanings.

Department.....Eastern Languages.....	Student's signature.....	อรุณี เต๋นวิชัยเลิศล้ำ
Field of study.....Chinese.....	Advisor's signature.....	จันทนา ชุนวานิวัตน์
Academic year.....2005.....	Co-advisor's signature.....	ประพิน มาตยาวิบูลย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาดูแล เอาใจใส่ และการช่วยเหลือเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิน มโนมัยวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ชันวานิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้ข้อคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัย อีกทั้งยังได้สละเวลาในการตรวจแก้เนื้อหาวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด โดยไม่นึกถึงความเหนื่อยยาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความเมตตากรุณาของท่านทั้งสอง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. Zhū Yàn (朱彦) ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ได้กรุณาคอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนดูแลให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่คอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือในขณะที่ยังได้ข้อมูล ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

อนึ่ง ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ Yáng Tiāngē (楊天戈) ผู้ให้คำแนะนำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในส่วนที่เป็นภาษาจีน และรองศาสตราจารย์ Zhāng Shūjié (張書傑) ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่างๆ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขในส่วนภาคผนวก ข ซึ่งเป็นบทสรุปเนื้อหาวิทยานิพนธ์เป็นภาษาจีน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงด้วย ผู้วิจัยยังขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราวณี โชคขจิตสัมพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธนี ตั้งยืนยง อาจารย์ ดร.สุรีย์ ชุณหะเรืองเดช ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่ให้ทุนการศึกษา และให้การสนับสนุนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย พี่สาว และทุกๆ คนในครอบครัว เติ่นวิทย์เลิศล้ำ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ดูแล เอาใจใส่ และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือ คำแนะนำ และกำลังใจจากคุณ สุชาติพิทย์ อัมพรคนัย คุณมนต์ชัย แซ่เตี๋ย คุณนิติ อธิกิจ คุณเมษา แซ่ใต้ คุณวีระศักดิ์ สถิตทรัพย์สิน คุณ Zhāng Pǔyīng (張普瑛) และคุณ Zhèng Kǎiwén (鄭凱文) รวมทั้งเพื่อนๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้องทุกคนที่เป็นที่พึ่งในหลายๆ ด้าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณทุกคนมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกๆ คนที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.6 วิธีการนำเสนอ.....	3
1.7 วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย.....	3
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
1.9 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	3
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
2.1 ความหมายของคำว่า “成語” (chéngyǔ) ในภาษาจีน และ “สำนวน” ในภาษาไทย.....	6
2.1.1 ความหมายของคำว่า “成語” (chéngyǔ) ในภาษาจีน.....	6
2.1.2 ความหมายของคำว่า “สำนวน” ในภาษาไทย.....	7
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสำนวน.....	8
2.2.1 ทฤษฎีแห่งความคิด.....	8
2.2.2 แนวคิดทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมที่ผูกพันกับถ้อยคำสำนวน.....	8
2.2.2.1 วิธีประจักษ์กับถ้อยคำสำนวน.....	8
2.2.2.2 การวิเคราะห์ถ้อยคำสำนวนตามแนวมานุษยวิทยาวัฒนธรรม.....	9
2.3 การศึกษาเปรียบเทียบ.....	10
3 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทย.....	12

3.1 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน.....	12
3.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน.....	12
3.1.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียว	
ในสำนวนที่มีวรรคเดียว.....	12
3.1.1.1.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของสำนวน.....	12
3.1.1.1.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของสำนวน.....	17
3.1.1.1.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของสำนวน.....	21
3.1.1.1.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของสำนวน.....	24
3.1.1.1.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของสำนวน.....	27
3.1.1.1.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หกของสำนวน.....	28
3.1.1.1.7 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่เจ็ดของสำนวน.....	28
3.1.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”	
เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีสองวรรค.....	29
3.1.1.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรก.....	29
3.1.1.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก.....	30
3.1.1.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของวรรคแรก.....	31
3.1.1.2.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรก.....	31
3.1.1.2.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคหลัง.....	31
3.1.1.2.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง.....	32
3.1.1.2.7 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง.....	32
3.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน.....	33
3.1.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน	
ในสำนวนที่มีวรรคเดียว.....	33
3.1.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน.....	33
3.1.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน.....	34
3.1.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับ	
กับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียว.....	34
3.1.2.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม.....	35
3.1.2.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่.....	38

3.1.2.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสี่.....	39
3.1.2.3 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงติดกัน ในสำนวนที่มีสองวรรค.....	39
3.1.2.4 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่น ในสำนวนที่มีสองวรรค.....	40
3.1.2.4.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรก ของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลัง.....	40
3.1.2.4.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สอง ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง.....	40
3.2 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาไทย.....	40
3.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน.....	40
3.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน ที่มีวรรคเดียว.....	41
3.2.1.1.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งแรกของสำนวน.....	41
3.2.1.1.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่สองของสำนวน.....	43
3.2.1.1.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่สามของสำนวน.....	45
3.2.1.1.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่สี่ของสำนวน.....	46
3.2.1.1.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่ห้าของสำนวน.....	47
3.2.1.1.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่หกของสำนวน.....	47
3.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียว ในสำนวนที่มีสองวรรค.....	47
3.2.1.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งแรกของวรรคแรก.....	47

3.2.1.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งที่สองของวรรคแรก.....	48
3.2.1.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ใน ตำแหน่งแรกของวรรคหลัง.....	48
3.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน.....	48
3.2.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน ในสำนวนที่มีวรรคเดียว.....	48
3.2.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน.....	49
3.2.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน.....	49
3.2.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับ กับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียว.....	49
3.2.2.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม.....	49
3.2.2.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่.....	50
3.2.2.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามกับห้า.....	50
3.2.2.2.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่กับหก.....	51
3.2.2.3 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับ กับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค.....	51
3.2.2.3.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรก ของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลัง.....	51
3.2.2.3.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สอง ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง.....	51
3.2.2.3.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง.....	52
3.2.2.3.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้า ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่ห้าของวรรคหลัง.....	52
3.2.2.3.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่ง ที่สองกับสี่ของวรรคแรก.....	52
4 สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่ง มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย.....	55

บทที่	หน้า
4.1	
สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกัน	
หรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เหมือนกัน.....	56
4.2	
สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกัน	
หรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ใช้นั้นต่างกัน.....	63
4.3	
สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน	
แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”.....	69
5	
สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวน	
ที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง.....	85
5.1	
สำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มี	
สำนวนไทยที่มีความหมายเดียวกัน.....	85
5.2	
สำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มี	
สำนวนจีนที่มีความหมายเดียวกัน.....	91
6	
ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนและสำนวนไทย.....	96
6.1	
ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีน.....	96
6.1.1	
ความหมายโดยตรง.....	96
6.1.2	
ความหมายโดยนัย.....	101
6.1.2.1	
ความหมายโดยนัยทั้งหมด.....	101
6.1.2.2	
ความหมายโดยนัยบางส่วน.....	103
6.2	
ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนไทย.....	108
6.2.1	
ความหมายโดยตรง.....	108
6.1.2	
ความหมายโดยนัย.....	110
6.1.2.1	
ความหมายโดยนัยทั้งหมด.....	111
6.1.2.2	
ความหมายโดยนัยบางส่วน.....	112
7	
สรุปผลการวิจัย.....	116
7.1	
รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”	
ในภาษาจีนกับในภาษาไทย.....	116
7.1.1	
การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน.....	116
7.1.2	
การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน.....	117

บทที่	หน้า
7.2 ส่วนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน ซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย.....	118
7.3 ส่วนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวน ที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง.....	119
7.4 ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนและสำนวนไทย.....	119
7.4.1 ความหมายโดยตรง.....	119
7.4.2 ความหมายโดยนัย.....	119
7.5 ข้อเสนอแนะ.....	120
รายการอ้างอิง.....	121
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	176

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

คำพูดของมนุษย์ที่เป็นสำนวนกล่าวได้ว่ามีมาแต่โบราณตราบนานทุกวันนี้ สำนวนบางสำนวนได้เลิกใช้ไปแล้ว ขณะที่บางสำนวนยังใช้กันอยู่ และที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ก็มี สำนวนพูดไม่ว่าในเชิงเปรียบ เเชิงเทียบ เเชิงเปรย เเชิงกระทบ และเชิงประชดประชัน ดูเหมือนจะมีเหมือนกันในทุกชาติทุกภาษา และอาจมีสำนวนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันได้ ทว่ารายละเอียดปลีกย่อยของสำนวนอาจแตกต่างกันไปตามความรู้สึกรู้จัก และปัจจัยแวดล้อม อันเป็นลักษณะเด่นประจำชาตินั้นๆ ดังตัวอย่างสำนวนจีน และสำนวนไทยต่อไปนี้

สำนวนจีน

สำนวนไทย

殺雞取卵
shā jī qǔ luǎn

ฆ่าไก่เอาไข่

สัตว์ที่นำมาเปรียบต่างกัน

ฆ่าช้างเอางา

對牛彈琴
duì niú tán qín

คิดขิม ให้วัวฟัง

เครื่องดนตรีที่นำมาเปรียบต่างกัน

สืซอ ให้ควายฟัง

一刻千金
yí kè qiān jīn

15 นาที พันทอง

15 นาทีมีค่าเท่าทองพันชั่ง

เปรียบเทียบเวลาเป็นเงินเป็นทองเหมือนกัน

เวลาเป็นเงิน เป็นทอง

สำนวนจีนและสำนวนไทยที่ได้ยกมาในแต่ละคู่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน อีกทั้งการสร้างสำนวนของสองภาษาที่ยกมานี้ก็มีความคล้ายกัน เพียงแต่สิ่งที่นำมาเปรียบนั้นต่างกันไปตามเอกลักษณ์ของแต่ละชนชาติ กล่าวคือมีสำนวนที่เกี่ยวกับสัตว์ สำนวนที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีสำนวนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยคำเกี่ยวกับเงิน ทอง และของมีค่านับเป็นวิธีการสร้างสำนวนแบบหนึ่งในภาษาจีนและในภาษาไทยที่น่าสนใจ ยิ่งไปกว่านั้นยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษารเปรียบเทียบสำนวนประเภทนี้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสำนวนประเภทนี้ของภาษาจีนและภาษาไทย เพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยบุกเบิกการศึกษาสำนวน ที่มีคำเกี่ยวกับเงิน ทอง และของมีค่าของสองภาษา

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า
2. เปรียบเทียบความหมายของสำนวนเหล่านี้ในสองภาษา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า มีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ

1. คำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ในสำนวนเหล่านี้ สื่อความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัย
2. วิธีเปรียบในสำนวนเหล่านี้มีทั้งที่เหมือน คล้ายคลึง และแตกต่างกัน

1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมและนำมาศึกษา มีดังนี้

1. สำนวนจีนและสำนวนไทยจากพจนานุกรมฉบับต่างๆ
2. งานวิจัยเกี่ยวกับสำนวนจีน และสำนวนไทย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาสำนวนซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

1. สำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำมากกว่า 3 คำขึ้นไป และมีคำว่า 金 jīn ทอง 銀 yín เงิน 財 cái ทรัพย์สิน 寶 bǎo ของล้ำค่า 錢 qián สตางค์ หรือ 玉 yù หยก ปรากฏอยู่ในสำนวน
2. สำนวนไทยที่นำมาเปรียบเทียบกับสำนวนจีนนั้น ได้แก่ สุภาษิต คำพังเพย คำคมตลอดจนคำอุปมา อุปไมย
3. สำนวนไทยซึ่งนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับได้จำกัดว่าต้องเป็นคำเกี่ยวกับ เงิน ทอง หรือของมีค่า แต่มีความหมายตรงกับสำนวนจีนที่ศึกษา

1.6 วิธีการนำเสนอ

ตัวอย่างคำ สำนวน และประโยคภาษาจีนจะนำเสนอในรูปแบบของตัวอักษรจีน ตามด้วยเสียงอ่านซึ่งถอดด้วยสัทอักษรระบบ Hànyǔ Pīnyīn และคำแปลภาษาไทยซึ่งในเครื่องหมายอัญประกาศ นอกจากนี้คำเกี่ยวกับเงิน ทอง และของมีค่า จะขีดเส้นใต้ไว้เพื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจน

1.7 วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. สืบหาหนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
2. รวบรวมสำนวนจีนและไทยที่จะนำมาเปรียบเทียบจากหนังสือ พจนานุกรมและเอกสารต่างๆ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวนว่ามีลักษณะแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร
4. สรุปผลการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความหมายและลักษณะทั่วไปของสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนและในภาษาไทย
2. ทำให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของสำนวนในภาษาจีนและภาษาไทยที่ศึกษา
3. ขยายขอบเขตการศึกษาสำนวนให้กว้างไกลออกไป
4. เป็นแนวทางในการศึกษา วิจัย และค้นคว้าต่อไป

1.9 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบสัทอักษร 漢語拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลางและหนังสือภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I ของรองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2541, 2545) และเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลางฉบับร่าง 3 (2004, เอกสารการประชุม) ซึ่งจะสรุปไว้โดยสังเขป ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศัพท์อักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b	(ป) ¹	p	(ผ, พ)	m	(ม)	f	(ฝ, ฟ)
d	(ต)	t	(ถ, ท)	n	(น)	l	(ล)
z	(จ)	c	(ช, ฉ)	s	(ส, ซ)		
zh	(จ)	ch	(ช, ฉ)	sh	(ฉ, ช)	r	(ร)
j	(จ)	q	(ช, ฉ)	x	(ข)		
g	(ก)	k	(ข, ค)	h	(ห)		
ng ²	(ง)	y	(ย, อ)	w	(ว, อ)		

ศัพท์อักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. ศัพท์อักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a	(อา)	o	(อัว+โอะ)	e	(เออ)	i	(อิ,อี,อี้อ)
u	(อู)	ü	(อู+อี)	er	(เออร์)	ê	(เอะ)

2. ศัพท์อักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai	(ไอ, อาย)	ei	(เอ+อี)	ao	(เอา, อาว)	ou	(โอ+อู)
ia	(อี+อา)	ie	(อี+เอะ)	io	(อี+โอ)	ua	(อัว+อา)
uo	(อัว+โอ)	ue	(อู+เออ)	üe	(อู+อี+เอะ)	üa	(อู+อี+อา)
iao	(อี+อา+โอ)	iou ³	(อี+โอ+อู)	uai	(อู+อา+อี)	uei ³	(อู+เอ+อี)

¹ ในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของศัพท์อักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าเสียงสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น อย่างไรก็ตามมี 2 กรณีที่ w และ y ไม่ออกเสียงคล้ายกับ w และ y ตามลำดับ แต่จะออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง อ เมื่อ w นำหน้าสระ u และ y นำหน้าสระ i

³ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนศัพท์อักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง (ออกเสียงเหมือนเสียงตรีในภาษาไทย)
- / เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- ∨ เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- \ เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะแนะนำคำว่า “成語” (chéngyǔ) ของภาษาจีนกับคำว่า “สำนวน” ในภาษาไทยซึ่งได้นำเสนอโดยนักวิชาการทั้งหลาย ผู้วิจัยเองก็จะกำหนดคำจำกัดความคำว่า “สำนวน” ไว้ในบทนี้ด้วย นอกจากนี้ยังแนะนำทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสำนวน อีกทั้งยังกล่าวถึงการศึกษาเปรียบเทียบซึ่งจะเป็นประโยชน์ และช่วยให้เข้าใจการวิเคราะห์สำนวนในบทต่อไป

2.1 ความหมายของคำว่า “成語” (chéngyǔ) ในภาษาจีน และ “สำนวน” ในภาษาไทย

2.1.1 ความหมายของคำว่า “成語” (chéngyǔ) ในภาษาจีน

มีผู้ให้คำจำกัดความคำว่า “成語” (chéngyǔ) ไว้ต่างๆ ดังนี้

Yōng Hè (1998: 1) กล่าวว่า “成語” (chéngyǔ) หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นสมบัติแห่งวัฒนธรรมอันล้ำค่าของประเทศจีนยุคโบราณ แม้ในภาษาจีนปัจจุบันก็ยังคงมีบทบาทอยู่ ต่อมาได้กลายมาเป็นส่วนประกอบอันสำคัญยิ่งที่ขาดเสียมิได้ในคลังคำภาษาจีน สำนวนจะสั้น กระชับ ชัดเจน และมีพลังในการแสดงออกทาง ความหมายอย่างดีเยี่ยม

Wáng Qín, Mǎ Guófán, Xǔ Zhèngyuán และ Sūn Yùzhēn (1995: 1) ได้ให้คำจำกัดความของ “成語” (chéngyǔ) ว่า คือมรดกอันล้ำค่าในคลังคำของภาษาจีน ภาษาที่ใช้จะสั้น กระชับ โครงสร้างกระชับ ความหมายลึกซึ้ง เต็มไปด้วยพลังในการแสดงออกอย่างยิ่ง สำนวนเมื่อนำมาใช้ได้ดี จะทำให้ภาษามีสีสัน ท่วงทำนองสำนวนโดดเด่น สำนวนเป็นเครื่องมือที่แสดงออกทางอารมณ์ และถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย และมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในภาษาพูดและภาษาเขียน

Zhōngguó Shèhuì Kēxué Yuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ (1983: 160) อธิบายความหมาย “成語” (chéngyǔ) ไว้ว่า เป็นประโยคสั้นๆ หรือกลุ่มคำที่สั้นกระชับและมีรูปแบบที่แน่นอน ซึ่งนิยมใช้กันเป็นเวลานาน สำนวนจีนส่วนใหญ่แล้วจะประกอบด้วยคำสี่คำ และโดยทั่วไปจะมีแหล่งที่อ้างอิงได้ มีสำนวนบางสำนวน ที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายได้โดยตรง และมีบางสำนวนที่จำเป็นต้องทราบถึง แหล่งที่มาจึงจะเข้าใจความหมายได้

Xià Zhēngnóng (1989: 1864) กล่าวว่า “成語” (chéngyǔ) หมายถึง รูปแบบหนึ่งของกลุ่มคำที่ตายตัวในภาษาจีนซึ่งมีเป็นจำนวนมากที่ประกอบด้วยสี่คำและมีการประกอบที่แตกต่างกันออกไป บางสำนวนสามารถทำความเข้าใจง่าย เช่น 千紫萬紅 qiān zǐ wàn hóng (千 qian

“พัน” 紫 zǐ “สีม่วง” 萬 wàn “หมื่น” และ 紅 hóng “สีแดง”) ใช้บรรยายว่า บุปผานานา พันธุ์สีสันสดสวย งดงาม แต่มีบางสำนวนที่จำเป็นต้องทราบถึงแหล่งที่มาจึงจะเข้าใจความหมาย เช่น 臥薪嘗膽 wò xīn cháng dǎn (臥 wò “นอน” 薪 xīn “ฟืน” 嘗 cháng “ชิม” 膽 dǎn “ถุงน้ำดี”) ใช้บรรยายว่า มุมนานะเพื่อล้างความอับศึให้แก่ประเทศชาติของตน

คำจำกัดความของคำว่า “成語” (chéngyǔ) ซึ่งได้รวบรวมไว้แล้วข้างต้นนั้น โดยรวมแล้วจะกล่าวถึงคุณค่า ลักษณะภาษาของสำนวน และความหมาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

“成語” (chéngyǔ) หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าแห่งวัฒนธรรมและคลังคำในภาษาจีน สำนวนจะสั้น กระชับ ชัดเจน บางสำนวนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่าย ทว่าบางสำนวนต้องทราบถึงแหล่งที่มาจึงจะเข้าใจความหมาย

2.1.2 ความหมายของคำว่า “สำนวน” ในภาษาไทย

มีผู้ให้คำจำกัดความคำว่า “สำนวน” ไว้ต่างๆ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1187) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “สำนวน” ไว้ว่า “ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร เช่น สารคดี เรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้ สำนวนโวหารลุ่มๆ ดอนๆ ; ถ้อยคำ หรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแอบแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่งๆ เช่น สำนวนฝรั่งสำนวน บาลี, ชั้นเชิง หรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือ หรือพูด เช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง(หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้เมืองเดิม; ลักษณะนามใช้เรียกข้อความ หรือบทประพันธ์รายหนึ่งๆ เช่น อิเหนา มีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน”

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531: 535) อธิบายคำว่า “สำนวน” ไว้ว่า ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางทีใช้ว่า สำนวนโวหาร นอกจากนี้ยังอาจหมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความ ที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านาน แล้วมีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายแฝงอยู่

นอกจากนี้ สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2543: 1) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “สำนวน” ไว้ว่า คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้กว้างๆ เป็น 2 อย่าง คือ การพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา สามารถเข้าใจได้ทันที กับการพูดเป็นชั้นเชิง คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไป เช่น พูดสัพวัตสำนวน

จากการที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเรื่องความหมายของ “成語” (chéngyǔ) และ “สำนวน” มาแล้วนั้น ผู้วิจัยจะขอให้คำจำกัดความของ “成語” (chéngyǔ) หรือ “สำนวน” ให้เหมาะสมกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นสำนวนโวหารและได้ใช้สืบต่อกันมาเป็นเวลานาน มีความหมายที่ตรงไปตรงมา หรือมีความหมายแฝง เช่น 金枝玉葉 (jīn zhī yù yè)

กิ่งทองใบหยก 金玉良言 (jīn yù liáng yán) คำพูดทองวาจาหยก

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสำนวน

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนควรมีทฤษฎีหรือแนวคิดที่จะมาทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์สำนวนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดดังต่อไปนี้

2.2.1 ทฤษฎีแห่งความคิด

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2529: 16) กล่าวว่า

มนุษย์จะมีการรับรู้สิ่งต่างๆ ทางประสาทสัมผัสทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย รวมทั้งการรับรู้ภายในคือ ทางใจ เมื่อรับรู้แล้วก็จะเชื่อมโยงสิ่งที่รับรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมที่อยู่ในสมองของมนุษย์ เกิดเป็นมโนภาพหรือความคิดรวบยอดใหม่ขึ้น แล้วมนุษย์ก็จะเลือกคำที่เหมาะสมเพื่อทำหน้าที่แทนมโนภาพในสมอง ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงคำต่างๆ เข้าด้วยกัน เรียบเรียงถ้อยคำจัดระเบียบถ้อยคำตามระเบียบไวยากรณ์ของแต่ละภาษา แล้วจึงถ่ายทอดเป็นเสียงและอักษร ถ้าเราคิดอย่างมีระบบ ถ้อยคำหรือภาษาที่ปรากฏเป็นเสียงหรืออักษรนั้นก็จะเป็นระบบตามไปด้วย ถ้าเราคิดอย่างพร่ำมั่ว ภาษาก็จะไม่แจ่มชัด อาจทำให้การสื่อสารบกพร่อง

ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาษาเกิดมาจากความคิด ถ้าคิดเป็นระเบียบ ภาษาก็จะเป็นระเบียบ และความหมายของถ้อยคำมิใช่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างถ้อยคำกับวัตถุ แต่ความหมายของถ้อยคำจะต้องผ่านมโนภาพ เช่น เมื่อได้ยิน “โทรศัพท์” ผู้ฟังจะต้องมีมโนภาพ “โทรศัพท์” จึงจะเข้าใจความหมายของ “โทรศัพท์” ได้

2.2.2 แนวคิดทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมที่ผูกพันกับถ้อยคำสำนวน

มานุษยวิทยาวัฒนธรรม ศึกษาวัฒนธรรมของมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อสายชาติพันธุ์ของมนุษย์กับวัฒนธรรม หรือบทบาทของวัฒนธรรมต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ การที่จะเข้าใจวัฒนธรรมให้ได้ถ่องแท้ต้องเริ่มศึกษาจากภาษา โดยที่ภาษาเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรมและเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของชาติ ถ้อยคำสำนวนก็เป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้านภาษาอย่างหนึ่งที่บรรพบุรุษแห่งภาษาได้คิดประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสังคม ถ้อยคำสำนวนเป็นกระจกส่องให้เห็นความคิดในใจ ค่านิยม โลกทัศน์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบสังคม ตลอดจนวิถีประเพณีในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อชุมชนนั้นๆ

2.2.2.1 วิถีประชากับถ้อยคำสำนวน

วิถีประชา คือแนวทางดำเนินชีวิตในสังคมซึ่งมีลักษณะร่วมกัน ซึ่งปฏิบัติสืบต่อกันมานานจนเกิดเป็นความเคยชิน สังคมรุ่นหลังยึดเป็นแบบอย่างโดยที่มีใจผูกพันที่ทุกคนต้องทำ

ถ้อยคำสำนวนผูกพันกับวิถีประชามาตั้งแต่ที่เริ่มใช้ถ้อยคำสำนวนโดยที่ผู้คิดสร้าง ถ้อยคำสำนวนผูกพันกับวิถีชีวิตภายในครอบครัว ทั้งนี้เพราะครอบครัวมีหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกหลานให้ ปฏิบัติประพฤติอยู่ในแนววิถีประชา และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนนั้นๆ การที่จะสั่งสอนโดย ใช้ถ้อยคำธรรมดานั้นจะไม่น่าสนใจ ฉะนั้นผู้คิดสร้างถ้อยคำสำนวนจึงได้ผูกถ้อยคำพิเศษขึ้นมาใช้ ให้มีลักษณะเปรียบเทียบ หรือทึ่งไว้ให้คิด เช่น ถ้อยคำสำนวน “ขยันเหมือนกา” “ให้เอาเขียงเอา อย่างกา” เริ่มจากผู้คิดสร้างได้เห็นอีกาทุกวันๆ สังเกตเห็นพฤติกรรมของมันว่ามันออกจากรังแต่เข้าไปหาเหยื่อมาป้อนลูก จึงได้นำมาเปรียบเทียบกับสมาชิกในครอบครัวที่ขยันขันแข็งในการทำมาหากิน ถ้าหากคนใดที่ค่อนข้างไม่เอาถ่านเมื่อได้ยินถ้อยคำสำนวนนี้บ่อยๆ ก็จะได้คิด ซึ่งเป็นข้อคิดที่ผู้คิดสร้างได้ทึ่งไว้ เป็นต้น ถ้อยคำสำนวนจึงเป็นเครื่องมือของผู้นำครอบครัวหรือผู้นำชุมชนในการที่จะควบคุมสมาชิกในครอบครัวหรือชุมชนให้ดำเนินไปตามวิถีประชา เท่ากับว่าใช้ถ้อยคำสำนวนคุมสังคมโดยอ้อม ถ้อยคำสำนวนส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องของการสั่งสอน เตือนสติ ให้ข้อคิด และให้รู้ จักนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

2.2.2.2 การวิเคราะห์ถ้อยคำสำนวนตามแนวมานุษยวิทยาวัฒนธรรม

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2529: 64) ได้เสนอแนวการวิเคราะห์ดังนี้

ก) ควรจัดถ้อยคำสำนวนโดยยึดแนววิถีประชาเป็นหลัก จะต้องกำหนดให้ได้ว่าวิถีประชาของคนสมัยก่อนกับปัจจุบันต่างกันอย่างไร ซึ่งมีผลต่อการจัดกลุ่มถ้อยคำสำนวน หากเป็นถ้อยคำสำนวนที่เกิดขึ้นในสมัยปัจจุบัน ก็ย่อมสะท้อนวิถีประชาแบบสังคมปัจจุบัน เมื่อรู้ว่าวิถีประชามีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร

ข) จากนั้นก็มาพิจารณาว่า ถ้อยคำสำนวนต่างๆนั้น เกี่ยวกับวิถีประชาด้วยเรื่องอะไร เช่น การสั่งสอนเรื่องความรัก การเตือนเรื่องความรัก

ค) ประการสุดท้ายจะต้องไม่ลืมว่า ผู้คิดสร้างถ้อยคำสำนวนต้องมีจุดมุ่งหมายในการใช้ เช่น สั่งสอน เตือน ว่ากล่าว

เพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2529: 66) ยังได้เสนอตัวอย่างการวิเคราะห์ตามแนวมานุษยวิทยาวัฒนธรรมโดยปฏิบัติตามคำถามดังนี้

- 1) ถ้อยคำสำนวนที่วิเคราะห์ได้แก่อะไร ตอบ ตีวัวกระทบคราด
- 2) เกี่ยวกับวิถีประชาในเรื่องอะไร ตอบ การเลี้ยงและดูแลวัว
- 3) ผู้คิดสร้างถ้อยคำสำนวนมีจุดมุ่งหมายในการสร้างเพื่ออะไร

ตอบ 1. ให้ข้อคิดโดยอ้อม 2. เตือน ห้าม ประชด

- 4) ความหมายที่แท้จริงของถ้อยคำสำนวนนี้คืออะไร

ตอบ “ทำสิ่งหนึ่งให้กระเทือนไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง”

ผู้วิจัยเห็นว่าหลักการวิเคราะห์นี้ทำให้เข้าใจสำนวนได้ชัดเจนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิเคราะห์สำนวน

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบ

เนื่องจากหัวข้อการวิจัยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ เพราะฉะนั้นจึงควรทำความเข้าใจกันก่อนว่า การเปรียบเทียบคืออะไร

การศึกษาเปรียบเทียบนี้ แซคเตอร์ (Schachter 1965: 269) ได้ให้คำจำกัดความไว้อย่างชัดเจนดังนี้ว่า “การศึกษาเปรียบเทียบหมายถึงการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาสองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาขึ้นไป” แซคเตอร์(1965: 269) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาชนิดนี้ไว้ด้วยว่า “การศึกษาวิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างภาษาจะมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะเมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบแล้วสามารถระบุได้ว่ามีลักษณะใดบ้างที่เหมือนหรือต่างกัน ในภาษาทั้งสอง”

นักภาษาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่งคือ โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado 1957: 2) ซึ่งเป็นท่านแรกที่ได้ตระหนักดีว่าการเรียนภาษาที่สองนั้นจะแตกต่างจากการเรียนภาษาที่หนึ่ง โดยให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบและการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้ดังนี้

...เราอาจสันนิษฐานได้ว่า ผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศจะพบว่าในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นจะมีบางลักษณะที่ง่ายและบางลักษณะที่ยาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะใดก็ตามที่คล้ายคลึงกับภาษาแม่ของตน ผู้เรียนก็จะเรียนได้ง่าย ลักษณะใดก็ตามที่แตกต่างจากภาษาแม่ ผู้เรียนก็จะเรียนได้ยาก ดังนั้นถ้าผู้สอนได้ทำการเปรียบเทียบระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาแม่ของผู้เรียนแล้ว ก็จะรู้ว่าปัญหาที่แท้จริงในการเรียนคืออะไร และครูผู้นั้นก็จะสามารถจัดการสอนให้ดียิ่งขึ้นได้...

นอกจากจะมีประโยชน์ต่อผู้สอนแล้ว การศึกษาเปรียบเทียบยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียนภาษาที่สองด้วย เพราะผลจากการเปรียบเทียบจะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงลักษณะของภาษาที่เหมือนหรือแตกต่างจากภาษาของตน อันจะทำให้ผู้เรียนภาษาที่สองมีความสนใจที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจกับลักษณะที่แตกต่างไปจากภาษาของตน

จากความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์ที่ได้กล่าวมานี้ พอที่จะสรุปได้ว่า การศึกษาเปรียบเทียบเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศและภาษาที่สอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบนี้ในการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวกับ เงิน ทอง และของ

มีค่าในภาษาจีนและในภาษาไทย เพื่อที่จะได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงความแตกต่างและความคล้ายคลึงกัน
ของสำนวนในภาษาทั้งสอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถให้คำแนะนำการสอนสำนวนเกี่ยวกับ เงิน
ทอง และของมีค่า ของทั้งสองภาษานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทย

สำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า หมายถึง สำนวนที่ใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ประกอบเข้าด้วยกันกับคำอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนอันเป็นรูปแบบทางภาษาที่สั้น กระชับ และเต็มไปด้วยความหมายแฝง สำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย มีรูปแบบดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน

รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” คำเดียว และการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน

3.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน พบว่าปรากฏทั้งสำนวนที่มีวรรณคดี และสำนวนที่มีสองวรรณคดีนี้

3.1.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีวรรณคดี

ตำแหน่งของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่พบว่าปรากฏในสำนวนที่มีวรรณคดี มี 7 ลักษณะดังนี้

3.1.1.1.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของสำนวน มีทั้งหมด 192 สำนวน คิดเป็น 32.48 % เช่น

金銀十二
jīn chāi shí èr

ทอง ปิ่นปักผม สิบ สอง

ปิ่นปักผมทองสิบสองอัน

หมายความว่า มีภรรยาใหญ่ น้อยมาก ฆาตกรรมไม่ถ้วน¹

金字招牌

jīn zì zhāopái

ทอง ตัวอักษร ป้ายร้านค้า

ป้ายร้านค้าตัวอักษรทอง

หมายความว่า มีสิ่งที่สามารถใช้อวดอ้างสรรพคุณ หรือโอ้อวดเกินความเป็นจริง

金蟬脫殼

jīn chán tuō qiào

ทอง จักจั่น ลอก เปลือก

จักจั่นทองลอกเปลือก

หมายความว่า การหาทางหลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงหนีโดยที่ฝ่ายตรงข้ามไม่อาจรู้ทัน

金牙鉄齒

jīn yá tiě chǐ

ทอง ฟัน เหล็ก ฟัน

หมายความว่า อายุยืน สุขภาพแข็งแรง

金石不渝

jīn shí bù yú

ทอง หิน ไม่เปลี่ยน

หมายความว่า รักษาสิ่งจะอย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ การแปลความหมายของสำนวนจีนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยจะให้เสียงอ่านก่อนแล้วแปลคำต่อคำ จากนั้นก็จะให้ความหมายของสำนวนจีนนั้นๆ แต่ถ้าสำนวนใดแปลคำต่อคำแล้วยังยากที่จะเข้าใจ ผู้วิจัยก็จะแปลรวมอีกครั้งก่อนที่จะให้ความหมาย ในกรณีที่ศัพท์คำเดียวกันแต่แปลต่างกันในแต่ละที่เนื่องจากศัพท์บางคำแปลได้หลายความหมาย ผู้วิจัยก็จะให้ความหมายตามสำนวนนั้นๆ

銀河¹ 倒瀉²

yín hé dǎo xiè

เงิน แม่น้ำ เท ไหลพุ่ง

น้ำที่ไหลลงมาจากทางข้างเผือก

เป็นการบรรยายถึงทัศนียภาพของน้ำตกที่มีน้ำไหลลงอย่างแรง หรือฝน
ที่กระหน่ำลงมาปานฟ้ารั่ว

銀瓶素綆

yín píng sùgěng

เงิน ขวด เชือกกับถัง

ขวดเงินและเชือกกับถัง

หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ตักน้ำขึ้นจากบ่อ

銀瓶落井

yín píng luò jǐng

เงิน ขวด หล่นลง บ่อน้ำ

หมายความว่า ไปแล้วไปกลับไม่มีข่าวคราวอีกเลย

銀杯羽化³

yín bēi yǔhuà

เงิน แก้วน้ำ เทพ

แก้วน้ำเงินกลายเป็นเทพ

หมายความว่า ของใช้ที่ล้ำค่าถูกขโมย ดังนั้นใคร่ปอกก็สามารถบินได้

財竭力盡

cái jié lì jìn

ทรัพย์สิ้น หหมด กำลัง หหมด

หมายความว่า ตกอยู่ในสภาพที่ลำบากยากแค้น

¹ 銀河 yín hé ในที่นี้หมายถึงทางข้างเผือก ทางข้างเผือกก็คือกลุ่มแสงดาวที่เห็นเป็นแสงพืดในท้องฟ้า

² 倒瀉 dǎo xiè ในที่นี้หมายถึงน้ำที่หลั่งจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ

³ คนที่ถือศีลบำเพ็ญเพียรภาวนาจนกลายเป็นเทพ หรือ “เซียน 仙 xiān” ในภาษาจีน

財匱力絀

cái kuì lì chù

ทรัพย์สิ้น ขาดแคลน กำลัง ไม่พอ

ขาดแคลนทรัพย์สิ้นกำลังไม่พอ

หมายความว่า ขาดแคลนทรัพย์สิ้นเงินทอง กำลังก็ไม่พอ

財不漏百

cái bú lòu bǎi

ทรัพย์สิ้น ไม่ รั่วไหล เปิดเผย

หมายความว่า ไม่เปิดเผยทรัพย์สิ้นเงินทองที่น่าคิดว่าให้คนอื่นรู้

財運亨通

cái yùn hēng tōng

ทรัพย์สิ้น โชคลาภ ราบรื่น ราบรื่น

หมายความว่า โชคลาภทางทรัพย์สิ้นเงินทองราบรื่น

財多命殆

cái duō mìng dài

ทรัพย์สิ้น มาก ชีวิต อันตราย

หมายความว่า มีทรัพย์สิ้นเงินทองมากมักจะถูกโจรปล้น ชีวิตก็มีอันตราย

寶山空回

bǎo shān kōng huí

ของล้ำค่า ภูเขา ว่างเปล่า กลับ

ไปถึงภูเขาที่มีของล้ำค่าแต่กลับมาตัวเปล่า

หมายความว่า ถึงจะมีโอกาสที่ดีแต่ไม่ได้อะไรเลย

寶馬香車

bǎo mǎ xiāng chē

ล้ำค่า ม้า หอม รถ

ม้าล้ำค่ารถงดงาม

หมายถึง รถม้าที่งดงามซึ่งสุภาพสตรีในตระกูลร่ำรวยไว้ใช้โดยสาร

寶刀不老

bǎo dāo bù lǎo

ลำค่า ดาบ ไม่ เก่า

ดาบลำค่าไม่มีวันเก่า

หมายความว่า ถึงแม้อายุจะมากแล้ว แต่กำลังวังชาและความสามารถไม่

ถดถอยเลย

寶貨難售

bǎo huò nán shòu

ลำค่า สินค้า ยาก ขาย

สินค้าลำค่ายากที่จะขายออกไปเพราะราคาแพง

หมายความว่า บุคคลที่มีความสามารถไม่ได้เรียกใช้กันง่ายๆ

寶窗自選

bǎo chuāng zì xuǎn

ลำค่า หน้าต่าง ตัวเอง เลือก

หน้าต่างลำค่าที่เลือกด้วยตนเอง

หมายความว่า การมีสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจที่จะแต่งงาน โดยเลือก

ด้วยตนเอง

玉石混淆

yù shí hùnxíáo

หยก หิน ผสมปนเปกัน

หมายความว่า ดีเลวปะปนกัน

玉碎珠沉

yù suì zhū chén

หยก แตก ไข่มุก จม

หมายความว่า นางงามถึงแก่ความตาย

玉粒桂¹薪

yù lì guì xīn

หยก ข้าว ต้น โหรวเกว้ย ฟืน

ข้าวมีค่าตั้งหยกฟืนมีค่าตั้งต้นโหรวเกว้ย

หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงมาก และของใช้จำเป็นก็มี

ราคาแพง

玉潔冰清

yù jié bīng qīng

หยก สะอาด น้ำแข็งใส

หมายความว่า บริสุทธิ์ผุดผ่องไม่มีจุดด่างพร้อย

玉貌花容

yù mào huā róng

หยก โฉมหน้า ดอกไม้ สีหน้า

โฉมหน้าสวยตั้งหยกสีหน้าสวยตั้งดอกไม้

หมายความว่า รูปร่างหน้าตางดงามดั่งบุปผา

3.1.1.1.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของสำนวน มีทั้งหมด 144 สำนวน คิดเป็น 24.36 % เช่น

万金良药

wàn jīn liáng yào

หมื่น ทอง ดี ยา

ยาดีที่มีราคาถึงหมื่นชั่ง

หมายความว่า ยาดีที่มีราคาแพงมาก

真金不镀

zhēn jīn bú dù

แท้ ทอง ไม่ ชุบ

¹ 桂 guì คือ 肉桂 ròuguì ต้นโหรวเกว้ย พืชสมุนไพรของจีน มีดอกเล็กๆ สีขาว มักจะบานในฤดูร้อน ผลของมันมีลักษณะกลม สีม่วงอมแดงสี เปลือกของมันใช้ปรุงเป็นสมุนไพร ซึ่งช่วยในการเจริญอาหาร บำรุงร่างกาย แก้ปวดแก้ไข้ นอกจากนี้ยังทำเป็นเครื่องเทศ และทำเป็นน้ำมันเกว้ยได้

หมายความว่า ทองแท้ไม่จำเป็นต้องชุบอีกชั้น

千金不換

qiān jīn bú huàn

พัน ทอง ไม่ แลก

ทองพันชั่งก็ไม่อาจแลกได้

หมายความว่า รักและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

千金一刻¹

qiān jīn yí kè

พัน ทอง 15 นาที

15 นาทีมีค่าเท่าทองพันชั่ง

หมายความว่า เวลาмиค่ายิ่ง เปรียบเหมือนเวลาเป็นเงินเป็นทอง

點金成鐵

diǎn jīn chéng tiě

แต้ม ทอง กลายเป็น เหล็ก

หมายความว่า แก๊บบทความดีๆ จนเสียหายหมด

積財吝賞

jī cái lìn shǎng

สะสมทรัพย์สิน ตระหนี่ ปูนบำเหน็จ

หมายความว่า ได้แต่สะสมทรัพย์สินเงินทองตั้งมากมาย แต่กลับไม่ยอม

ปูนบำเหน็จให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา

愛財如命

ài cái rú mìng

รัก ทรัพย์สิน ดัง ชีวิต

หมายความว่า ตีค่าทรัพย์สินเงินทองสูงมาก

¹ 千金 qiān jīn ในที่นี้หมายถึงมีค่ายิ่ง 千金一刻 qiān jīn yí kè มีการพูดหรือเขียนอีกรูปแบบหนึ่งคือ 一刻千金 yí kè qiān jīn ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

謀財害命móu cái hài mìng

วางแผน ทรัพย์สิน ทำร้าย ชีวิต

วางแผนให้ได้ทรัพย์สินทำร้ายผู้อื่น

หมายความว่า มุ่งให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจนต้องทำร้ายผู้อื่น

輕財重義qīng cái zhòng yì

เบา ทรัพย์สิน หนัก คุณธรรม

หมายความว่า คุณธรรมสำคัญกว่าทรัพย์สินเงินทอง

臨財苟得lín cái gǒu dé

หันหน้าเข้าหา ทรัพย์สิน มั่งง่าย ได้

เป็นคนที่มั่งง่ายหันหน้าเข้าหาทรัพย์สิน

หมายความว่า เห็นแก่ผลประโยชน์มากกว่าคุณธรรม

懷寶迷邦huái bǎo mí bāng

จิตใจ ล้ำค่า วุ่นวาย ประเทศชาติ

มีจิตใจที่ล้ำค่าแต่ปล่อยให้ประเทศชาติวุ่นวาย

หมายความว่า มีความสามารถแต่กลับไม่ยอมอุทิศตนให้ประเทศชาติ

多錢善賈duō qián shàn gǔ

มาก สตางค์ ดี ทำการค้าขาย

มีสตางค์มากสะดวกต่อการทำการค้า

หมายความว่า มีการเตรียมพร้อมที่ถึงงานที่ทำก็ราบรื่น

非錢不行fēi qián bù xíng

ไม่มี สตางค์ ไม่ ได้

หมายความว่า ไม่มีเงินก็ทำการอะไรไม่ได้

見錢眼開

jiàn qián yǎn kāi

เห็น สตางค์ ตา เปิด

หมายความว่า เห็นเงินแล้วอยากได้ ละโมบโลภมาก เปรียบเหมือนพอ
เห็นเงินตากี้โต

一錢不名¹

yī qián bù míng

หนึ่ง สตางค์ ไม่มี ครอบครอง

หมายความว่า ไม่มีเงินแม้แต่แดงเดียว

一錢不值²

yì qián bù zhí

หนึ่ง สตางค์ ไม่มี ค่า

ไม่มีค่าแม้แต่สตางค์เดียว

หมายความว่า ไร้ค่า ไม่มีค่าเลยแม้แต่เม็ดเดียว เปรียบเหมือนว่าสิ่งนั้นมีค่า
ต่ำกว่าสตางค์แม้เพียงสตางค์เดียว

有錢有勢

yǒu qián yǒu shì

มี สตางค์ มี อำนาจ

หมายความว่า มีทั้งเงินทองทั้งอำนาจ

抱玉握珠

bào yù wò zhū

อุ้ม หยก คว้า ไข่มุก

หมายความว่า มีผลงานการประพันธ์ที่ยอดเยี่ยมอยู่กับตัว

¹ 名 míng ปกติจะหมายถึง ชื่อ หรือนาม แต่ในที่นี้หมายถึงครอบครอง

² 一錢不值 yì qián bù zhí มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 不值一錢 bù zhí yì qián ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

美玉無瑕

měi yù wú xiá

งาม หยก ไร้ตำหนิ

หยกงามไร้ตำหนิ

หมายความว่า เพียบพร้อมไปทุกอย่าง ไร้จุดบกพร่อง

瓦玉集糅

wǎ yù jí róu

กระเบื้อง หยก รวม ผสม

กระเบื้องและหยกผสมรวมกัน

หมายความว่า ดีเลวไม่แบ่งแยก

食玉炊桂

shí yù chuī guì

อาหาร หยก หุงอาหาร ต้นโหรวเกวีย

อาหารแพงตั้งหยกเชื้อเพลิงแพงตั้งต้นโหรวเกวีย

หมายความว่า ข้าวของราคาแพงลิ่ว การใช้ชีวิตยากลำบาก

葬玉埋香

zàng yù mái xiāng

ฝัง หยก กลบ กลิ่นหอม

หมายถึง ฝังศพผู้หญิงที่สวยงามและอ่อนเยาว์

3.1.1.1.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของสำนวน มีทั้งหมด 82
สำนวน คิดเป็น 13.87 % เช่น

烈火金鋼

liè huǒ jīn gāng

แรงจ้า ไฟ ทอง เหล็กกล้า

ทองและเหล็กกล้าที่ทนต่อไฟที่แรงจ้า

หมายความว่า มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

情堅金石

qíng jiān jīn shí

มิตรภาพ แข็งแกร่ง ทอง หิน

มิตรภาพ แข็งแกร่งตั้งทองหิน

หมายความว่า มิตรภาพที่มั่นคงซื่อสัตย์ต่อกันไม่เปลี่ยนแปลง

瓊樓金闕

qióng lóu jīn què

หยกงาม อาคาร ทอง พระราชวังหลวง

หมายถึง ที่อยู่ที่โอ่อ่า หรูหรา

裘弊金殘

qiú bì jīn cán

เสื้อขนสัตว์ ขาด ทอง ขาดแคลน

หมายความว่า ตกอับ ขากจนข้นแค้น

裘敝金盡¹

qiú bì jīn jìn

เสื้อขนสัตว์ ขาด ทองหมด

หมายความว่า ตกอยู่ในสภาพที่ยากจน ลำบากยากแค้น

民殷財阜

mín yīn cái fù

ประชาชน มั่งมี ทรัพย์สิน อุดมสมบูรณ์

หมายความว่า ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์

珠光寶氣

zhū guāng bǎo qì

ไข่มุก แสง ของล้ำค่า กลิ่นอาย

¹ 裘敝裘敝 qiú bì jīn jìn มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 金盡裘敝 jīn jìn qiú bì ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

แสงไข่มุกกลิ้งอายของล้ำค่า

หมายความว่า เครื่องประดับที่หญิงสาวสวมใส่สีสนแวววาวลลานตา

珍樓寶屋

zhēn lóu bǎo wū

ไข่มุก อาคาร ล้ำค่า ห้อง

หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างที่ล้ำค่า หรรษา

冰壺玉尺

bīng hú yù chǐ

น้ำแข็ง กาน้ำ หยก ไม้บรรทัด

หมายความว่า เป็นผู้ที่สูงส่ง มีความประพฤติดีเยี่ยม

香喉玉口

xiāng hóu yù kǒu

กลิ่นหอม คอ หยก ปาก

หมายความว่า การแสดงการบรรเลงเพลงที่ไพเราะของสตรีที่เลอโฉม

香嬌玉嫩

xiāng jiāo yù nèn

กลิ่นหอม อ่อนช้อยและน่ารัก หยก อ่อนนุ่ม

หมายความว่า สาวน้อยที่มีความอ่อนช้อยและน่ารัก

錦衣玉食

jǐn yī yù shí

ผ้าดีเงินดีทอง เสื้อผ้า หยก อาหาร

หมายความว่า การใช้ชีวิตอย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย ทั้งอาหารการกินและ
เครื่องนุ่งห่ม

芝¹蘭玉樹

zhī lán yù shù

ต้นจ้อ กล้วยไม้ หยก ต้นไม้

หมายความว่า บุรุษที่มีความประพฤติและความรู้ดีเลิศ

¹ พืชไม้ดอกชนิดหนึ่งของจีน

珠圓玉潤

zhū yuán yù rùn

ไข่มุก กลม หยก ลื่นและเกลี้ยงเงลา

หมายความว่า เพลง ภาพยนตร์ กลอน และความเรียงที่ไพเราะ

一文¹錢逼死英雄漢

yī wén qián bī sǐ yīngxiónghàn

หนึ่ง เหรียญ สดางค์ บีบบังคับ ตาย วีรบุรุษ

สดางค์แค่หนึ่งเหรียญก็สามารถบีบวีรบุรุษให้ตายได้

หมายความว่า เงินมีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีเงินแม้แต่วีรบุรุษที่มีฝีมือยอดเยี่ยมก็อับจนได้เหมือนกัน

เยี่ยมก็อับจนได้เหมือนกัน

3.1.1.1.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของสำนวน มีทั้งหมด 72

สำนวน คิดเป็น 12.18 % เช่น

東箭南金

dōng jiàn nán jīn

ทิศตะวันออก ธนู ทิศใต้ ทอง

หมายความว่า เป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูงส่งและความรู้ดีเลิศ

沙裏淘金

shā lǐ táo jīn

ทราย ใน ร่อน ทอง

ร่อนทองจากกองทราย

หมายความว่า โอกาสที่จะเป็นไปได้น้อยมาก

一諾千金

yī nuò qiān jīn

หนึ่ง คำมั่นสัญญา พัน ทอง

หนึ่งคำมั่นสัญญามีค่าเท่าทองพันชั่ง

หมายความว่า เป็นคนที่มีสัจจะพูดแล้วทำจริง

¹文 wén ศัพท์บอกจำนวน ใช้กับเหรียญกษาปณ์ 銅錢 tóngqián ในสมัยเก่า

一笑千金

yī xiào qiān jīn

หนึ่ง ยิ้ม พัน ทอง

หนึ่งยิ้มมีค่าเท่าทองพันชั่ง

หมายความว่า การยิ้มอย่างพริ้มพราย เต็มไปด้วยเสน่ห์อันเร้าใจของ

สาวงาม

一字千金

yī zì qiān jīn

หนึ่ง ตัวอักษร พัน ทอง

หนึ่งตัวอักษรมีค่าเท่าทองพันชั่ง

หมายความว่า รูปแบบของสำนวนที่ประณีต และมีคุณค่าสูง

大發橫財

dà fā héng cái

ใหญ่ บังเกิด แนวขวาง ทรัพย์สิน

ได้ลาภลอยครั้งใหญ่

หมายความว่า ได้โชคลาภโดยบังเอิญ

和氣生財

héqì shēng cái

มีอริยาศัยมีไมตรีต่อกัน เกิด ทรัพย์สิน

หมายความว่า เป็นคนที่มีอริยาศัยดี มีไมตรีต่อผู้อื่น ทำอะไรมีแต่ความ

เจริญก้าวหน้าร่ำรวยเงินทอง

勞民傷財

láo mín shāng cái

ใช้แรงงาน ประชาชน ทำลาย ทรัพย์สิน

ใช้แรงงานประชาชนและทำลายทรัพย์สิน

หมายความว่า ไม่เพียงทำให้ประชาชนต้องตรากตรำทำงานหนักแล้วยัง

สิ้นเปลืองเงินทองของประเทศชาติ

愛之如寶

ài zhī rú bǎo

รัก สิ่งนั้น ดั่ง ของล้ำค่า

หมายความว่า รักและให้ความสำคัญกับสิ่งๆ นั้นมาก

視如珍寶

shì rú zhēn bǎo

มอง เหมือน ไข่มุก ของล้ำค่า

หมายความว่า รักและทะนุถนอมเป็นพิเศษ

奉為至寶

fèng wéi zhì bǎo

ศรัทธา เป็น ที่สุด ของล้ำค่า

ศรัทธาดั่งของล้ำค่าที่สุด

หมายความว่า ศรัทธาสิ่งนั้นดั่งของล้ำค่าที่มีอาจตีค่าได้

一食萬錢

yī shí wàn qián

หนึ่ง กิน หมิ่น สดางค์

หมายความว่า ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย สรุ่ยสรุ่ย

食日萬錢

shí rì wàn qián

กิน วัน หมิ่น สดางค์

กินที่ใช้ถึงหมิ่น

หมายความว่า ค้มกินอย่างสรุ่ยสรุ่ย

摧蘭折玉

cuī lán zhé yù

หัก กล้วยไม้ พับ หยก

หมายความว่า ทรมานและทำลายผู้หญิง

烈火辨玉

liè huǒ biàn yù

แรงจ้า ไฟ แยก หยก

แยกหยกโดยไฟที่แรงจ้า

หมายความว่า ผ่านการทดสอบที่เข้มงวด ถึงจะรู้ว่าเก่งจริงหรือเปล่า

美如冠玉

měi rú guān yù

สวย คิ่ง หมวก หยก

หมายความว่า บุรุษที่มีรูปร่างหน้าตาหล่อเหลา

敲冰戛玉

qiāo bīng jiá yù

ตี น้ำแข็ง ตี หยก

หมายความว่า เสียงที่ดังกังวานและไพเราะ

守身如玉

shǒu shēn rú yù

รักษา ร่างกาย คิ่ง หยก

หมายความว่า รักษาพลสงวนตัวคิ่งหยกที่บริสุทธิ์ผุดผ่องไม่มีจุดด่างพร้อย

鑿石索玉

záo shí suǒ yù

เจาะ หิน หา หยก

หมายความว่า หวังแต่จะคว้าผลประโยชน์ที่อยู่ตรงหน้า จนลืมคิดถึงผลกระทบในวันข้างหน้า

3.1.1.1.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของสำนวน มีทั้งหมด 3
สำนวน คิดเป็น 0.50 % ได้แก่

家書抵万金

jiā shū dǐ wàn jīn

ทางบ้าน จดหมาย เท่ากับ หมื่น ทอง

จดหมายทางบ้านมีค่าเท่าทองหมื่นชั่ง

หมายความว่า จดหมายจากทางบ้านมีค่ามากมายมหาศาล

烈火見真金

liè huǒ jiàn zhēn jīn

แรงจ้า ไฟ เห็น แท้ ทอง

หมายความว่า มักจะค้นพบคนเก่ง หรือคนที่มีอุดมการณ์ในเวลาที่กำลังยาก
หรือยามคับขัน

膝下有黃金

xī xià yǒu huángjīn

หัวเข่า ใต้ มี ทองคำ

หมายความว่า เป็นคนที่แข็งแกร่งซื่อตรงไม่ยอมประจบสอพลอผู้ใด และ
มีความมุ่งมั่นปรารถนาอันแรงกล้า

3.1.1.1.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หกของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หกของสำนวน มีเพียง 1
สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

無事不登三寶殿

wú shì bù dēng sānbǎodiàn

ไม่มี ธุระ ไม่ เดินขึ้น หอพระไตรปิฎก

หมายความว่า ถ้าไม่มีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจไม่เห็นแม้แต่เงา

3.1.1.1.7 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่เจ็ดของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่เจ็ดของสำนวน มีเพียง 4
สำนวน คิดเป็น 0.66 % ได้แก่

有眼不識荊山玉

yǒu yǎn bù shí jīngshān yù

มี ตา ไม่ รู้จัก ภูเขาจิงซาน หยก

มีตาแต่ไม่รู้จักหยกภูเขาจิงซาน

หมายความว่า ตาดำ แยกแยะไม่ออกว่าอะไรดี อะไรไม่ดี เปรียบเหมือน

มีตาแต่ไม่รู้จักหยกที่มีชื่อแห่งภูเขาจิงซาน

一寸光陰¹一寸金

yī cùn guāngyīn yī cùn jīn

หนึ่ง นิ้ว กาลเวลา หนึ่ง นิ้ว ทอง

กาลเวลาหนึ่งนิ้วมีค่าเท่าทองหนึ่งนิ้ว

หมายความว่า เวลา มีค่า ยิ่ง ควรใช้เวลาให้คุ้มค่าอย่าให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

男兒兩膝有黃金

nán'ér liǎng xī yǒu huángjīn

ผู้ชาย สอง หัวเข่า มี ทองคำ

สองหัวเข่าของลูกผู้ชายนั้นมีทองคำอยู่

หมายความว่า ลูกผู้ชายต้องไม่ถูกเข่าให้ใครง่ายๆ

一寸山河一寸金

yī cùn shān hé yī cùn jīn

หนึ่ง นิ้ว ภูเขา แม่น้ำ หนึ่ง นิ้ว ทอง

ภูเขาแม่น้ำหนึ่งนิ้วมีค่าเท่ากับทองหนึ่งนิ้ว

หมายความว่า พื้นที่มีค่ามาก

3.1.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีสองวรรค

ตำแหน่งของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่พบว่าปรากฏในสำนวนที่มีสองวรรค มี 7 ลักษณะดังนี้

3.1.1.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรก มีทั้งหมด 3 สำนวน คิดเป็น 0.50 % ได้แก่

金猱²掰海，香象渡河

jīnchì bāi hǎi , xiāngxiàng dù hé

พญาครุฑ แบ่งแยก ทะเล พญาช้าง ข้าม ทะเล

¹一寸光陰 yī cùn guāngyīn เงามของพระอาทิตย์เคลื่อนย้ายไปหนึ่งนิ้ว ในสมัยก่อนมีการใช้ นาฬิกาแดด โดยการเอาไม้ปักกลางแสงอาทิตย์ เราจะรู้เวลาโดยดูจากการเคลื่อนย้ายของเงาของไม้ อันนั้น

²金猱 jīnchì คือชื่อพญานกในนิยายซึ่งเป็นพาหนะของพระนารายณ์

พญาครุฑบางแขนงน้ำในทะเล พญาช้างศึกน้ำในทะเลแล้วข้ามไป
เป็นการเปรียบเทียบว่า การบรรยาย วิเคราะห์บทความได้อย่างละเอียด
และลึกซึ้ง จำนวนภาษาที่ใช้ก็พอเพราะกินใจ

金要足赤¹，人要完美

jīn yào zúchì , rén yào wánměi

ทอง ต้อง ทองคำร้อยเปอร์เซ็นต์ คน ต้อง คนที่สมบูรณ์แบบ

หมายความว่า ข้อเรียกร้องที่รุนแรงเกินไปซึ่งไม่สามารถที่จะเป็นไปได้

ตามความเป็นจริง

玉不琢，不成器

yù bú zhuó , bù chéng qì

หยก ไม่ เจียรระไน ไม่ เป็น เครื่องใช้

หยกที่ไม่ผ่านการการเจียรระไน ก็เป็นเครื่องใช้ไม่ได้

เป็นการเปรียบเทียบว่า คนเราถ้าไม่ผ่านการเรียนรู้และฝึกฝน ก็ไม่

สามารถกลายเป็นบุคคลที่มีความสามารถ

มีประโยชน์ต่อสังคมได้

3.1.1.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก

มีทั้งหมด 6 สำนวน คิดเป็น 1.01 % ได้แก่

千金之堤，潰于蟻漏

qiān jīn zhī dī , kuì yú yì lòu

พัน ทอง ที่ เชื้อน น้ำ โหม ซัด พัง เนื่องด้วย มด รู

เชื้อนที่มีค่ามากมายมหาศาล อาจพังได้ด้วยรูมดเล็กๆ

หมายความว่า ปัญหาเพียงเล็กน้อยถ้าไม่ระวังก็ก่อให้เกิดความหายนะ

หรือกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้

¹ 足赤 zúchì หมายถึงทองคำร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือทองที่มีเนื้อทองคำเต็ม

3.1.1.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของวรรคแรก
มีทั้งหมด 7 สำนวน คิดเป็น 1.18 % ได้แก่

佛是金裝，人是衣裳

fó shì jīn zhuāng , rén shì yī zhuāng

พระพุทธรูป คือ ทอง แต่งและประดับประดา คน คือ เสื้อผ้า แต่งตัว

พระพุทธรูปสวยงามเพราะหุ่บด้วยทอง คนสวยงามเพราะเสื้อผ้า

หมายความว่า การรู้จักแต่งเนื้อแต่งตัวเป็นสิ่งสำคัญ

寧為玉碎，不為瓦全

níng wéi yù suì , bù wéi wǎ quán

ยอม เป็น หยก เศษ ไม่ เป็น กระจเบื้อง สมบูรณ์

ยอมเป็นเศษหยกดีกว่าเป็นกระจเบื้องแผ่นใหญ่ที่สมบูรณ์

หมายความว่า ยอมตายเพื่อความถูกต้อง แต่ไม่ยอมอยู่เพื่อความอัปยศ

อดสู และถูกเหยียดหยาม

3.1.1.2.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรก
มีทั้งหมด 2 สำนวน คิดเป็น 0.33 % ได้แก่

家累千金，坐不垂堂

jiā lěi qiān jīn , zuò bú chuí táng

บ้าน สะสม พัน ทอง นั่ง ไม่ ไกล ชายคาบ้าน

คนที่มีเงินทองมากมายไม่กล้านั่งใกล้ชายคาบ้าน

หมายความว่า คนที่เป็นเศรษฐีมักจะกลัวตาย

3.1.1.2.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคหลัง มีเพียง 1
สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

昆侖失火，玉石俱焚

kūnlún shī huǒ , yù shí jù fén

เขาคูนหลุน เกิดเพลิงไหม้ หยก หิน พร้อมกัน เผา

หมายความว่า ไม่แยกแยะดีเลว ทำให้ประสบความพินาศพร้อมกัน

3.1.1.2.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง มีเพียง 1
สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

昆侖之下，以玉抵鳥

kūnlún zhī xià , yǐ yù dǐ niǎo

ภูเขาคุนหลุน ของ ใต้ ใช้ หยก ด้านทาน นก

ผู้คนที่อยู่ใต้ภูเขาคุนหลุน มักจะใช้หยกขว้างปานกที่มาก่อน

หมายความว่า ถึงจะเป็นของที่ล้ำค่า แต่ถ้ามีมากไปก็อาจกลายเป็นของที่
ธรรมดาไปได้ หรือไม่ใช่ของที่พิเศษอะไร

3.1.1.2.7 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง มีทั้งหมด 3
สำนวน คิดเป็น 0.50 % ได้แก่

二人同心，其¹利斷金

èr rén tóng xīn , qí lì duàn jīn

สอง คน ร่วมกัน ใจ สองคนร่วมใจกัน คม ขาด ทอง

สองคนรวมพลังเป็นหนึ่ง พลังคับดาบที่คมกริบสามารถตัดทองให้ขาดได้

หมายความว่า ขอเพียงสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ว่าจะคิดทำ

การใดก็จะประสบความสำเร็จ

家有敝帚，享²之千金

jiā yǒu bì zhǒu , xiǎng zhī qiān jīn

บ้าน มี ขาดรุ่งรัง ไม้กวาด ดูแล สิ่งๆนั้น(ไม้กวาด) พัน ทอง

ไม้กวาดที่เก่าและขาดของบ้านกลับดูแลคั้งสิ่งที่มีค่า

หมายความว่า ของของตัวเองถึงจะไม่ดีแต่ก็รู้สึกมีค่ามากมายมหาศาล

¹ 其 qí ในที่นี้หมายถึงเหตุการณ์ข้างต้นซึ่งก็คือ 二人同心 èr rén tóng xīn สองคนร่วมใจกัน

² 享 xiǎng ปกติจะหมายความว่า ได้รับ เสวย เสพสุข แต่ในที่นี้หมายความว่า ดูแล เลี้ยงดู หรือ
ปรนนิบัติ

殺人償命，欠債還錢

shā rén cháng mìng , qiàn zhài huán qián

ฆ่า คน ชดใช้ ชีวิต ติดค้างหนี้สิน คืน สตางค์

ฆ่าคนตายก็ต้องชดใช้ด้วยชีวิต ติดหนี้สินก็ต้องชดใช้ด้วยเงินทอง

หมายความว่า ก่ออะไรเอาไว้ก็ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนก่อไว้ คนเรา

ไม่สามารถหนีความผิดหรือปิดความรับผิดชอบได้

3.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวนเงินมีอยู่ 4 ลักษณะ ดังนี้

3.1.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีวรรคเดียว

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน มีทั้งสองคำแรกเรียงชิดกัน และสองคำหลังเรียงชิดกันดังนี้

3.1.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกันมีทั้งหมด 7 สำนวน คิดเป็น 1.18 % ได้แก่

金玉貨賂

jīn yù huòlù

ทอง หยก ทรัพย์สิน

ทรัพย์สินเช่นทองหยก

หมายความว่า ทรัพย์สิน เช่น ทองคำ หยกแท้

金玉錦綉¹

jīn yù jǐnxiù

ทอง หยก สิ่งทอที่งดงามแพรวพราว

หมายความว่า สิ่งของที่งดงามและล้ำค่า

金玉良緣

jīn yù liáng yuán

ทอง หยก ดี วาสนา

วาสนาดีดังทองหยก

หมายความว่า ชีวิตคู่ที่สมบูรณ์แบบและราบรื่น

¹ 錦綉 jǐnxiù หมายถึง สิ่งทอที่งดงามแพรวพราว ใช้อุปมาว่า งดงามหรือวิจิตรตระการ

金玉滿堂

jīn yù mǎn táng

ทอง หยก เต็ม ห้องโถง

หมายความว่า เต็มไปด้วยทรัพย์สินเงินทอง

金玉其質

jīn yù qí zhì

ทอง หยก ของเขา คุณสมบัติ

คุณสมบัติของเขาตั้งทองหยก

หมายความว่า ผู้ที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อม และมีจิตใจสูงส่ง

金玉之言

jīn yù zhī yán

ทอง หยก ที่เป็น คำพูด

คำพูดที่เป็นทองเป็นหยก

หมายความว่า คำตักเตือน คำสั่งสอนที่มีคุณค่า และมีประโยชน์

3.1.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกันมีเพียง 1 ส่วนวนคิดเป็น 0.16 % ได้แก่

不吝金玉¹

bú lìn jīn yù

ไม่เสียดาย ทอง หยก

โปรดอย่าเสียดายความคิดเห็นที่มีค่า

หมายความว่า ให้เกียรติอีกฝ่ายได้แสดงผลงาน หรือเสนอความคิดเห็น ส่วนวนนี้มักใช้ในเวลาที่ต้องการคำชี้แนะจากผู้อื่น

3.1.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในจำนวนที่มีวรรคเดียว

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในจำนวนที่มีวรรคเดียวพบว่ามี 3 ลักษณะดังนี้

¹金玉 jīn yù ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงทองและหยก แต่หมายถึงความคิดเห็นที่มีคุณค่า

3.1.2.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสามมีทั้งหมด 41

สำนวน คิดเป็น 6.93 % เช่น

金頭銀面

jīn tóu yín miàn

ทอง ศีรษะ เงิน ใบหน้า

ศีรษะทองใบหน้าเงิน

หมายความว่า แต่งตัวพิถีพิถัน ดูดีตั้งแต่หัวจรดเท้า

金紫銀青¹

jīn zǐ yín qīng

ทอง ม่วง เงิน เขียว

ตราประทับทองคำผูกสายเชือกสีม่วง ตราประทับเงินผูกสายเชือกสีเขียว

หมายถึง ข้าราชการชั้นสูง

金枝玉葉²

jīn zhī yù yè

ทอง กิ่ง หยก ใบ

กิ่งทองใบหยก

หมายความว่า คู่สร้างคู่สมที่เหมาะสมกันในฐานะมั่งคั่งด้วยกันทั้งสองฝ่าย

金風³玉露

jīnfēng yù lù

ลมที่พัดในฤดูใบไม้ร่วง หยก น้ำค้าง

ลมที่พัดในฤดูใบไม้ร่วง หยาดน้ำค้างที่แพรวพราวค้างหยก

¹ 金 jīn ในที่นี้หมายถึงตราประทับที่ทำด้วยทองคำ และ 銀 yín ในที่นี้หมายถึงตราประทับที่ทำด้วยเงิน 金紫 jīn zǐ และ 銀青 yín qīng ตราประทับที่มีผู้ประดับ รูปภาพประกอบในภาคผนวก ก หน้า 126 รูป a.

² 金枝玉葉 jīn zhī yù yè มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 玉葉金枝 yù yè jīn hzī ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

³ 金風 jīnfēng ในที่นี้หมายถึงลมที่พัดในฤดูใบไม้ร่วง

เป็นการบรรยาย ทักษิณภาพของฤดูใบไม้ร่วงว่ามีลมที่เย็นสบาย และ
หยาดน้ำค้างที่แพรวพราว

金枷¹玉鎖

jīn jiā yù suǒ

ทอง ชื่อสวมคอนักโทษ หยก โซ่ตรวน

ชื่อสวมคอนักโทษทองโซ่ตรวนหยก

เป็นการเปรียบเทียบว่า ลูกเป็นทั้งแก้วตาดวงใจ เป็นทั้งภาระที่ต้อง
รับผิดชอบ

金科玉條²

jīn kē yù tiáo

ทอง มาตรา หยก มาตรา

มาตราทองมาตราหยก

เดิมหมายถึง ข้อบัญญัติทางกฎหมายที่สมบูรณ์แบบ ต่อมาหมายถึงข้อ
บัญญัติทางศาสนาที่ต้องปฏิบัติตามโดยแก้ไขอะไรไม่ได้

金口玉言

jīn kǒu yù yán

ทอง ปาก หยก คำพูด

ปากทองคำพูดหยก

เดิมหมายถึง คำพูดที่ออกจากปากของพระมหากษัตริย์ หรือผู้สูงศักดิ์

ต่อมามี 2 ความหมายคือ 1. คำพูดที่ใช้สรรเสริญเยินยอด้วย

การประจบ 2. พูดแล้วคืนคำไม่ได้

金相玉質

jīn xiàng yù zhì

ทอง รูปโฉม หยก คุณสมบัติ

รูปโฉมทองคุณสมบัตินัยก

หมายความว่า คนหรือของที่ดีทั้งภายนอกและภายใน

¹ 枷 jiā หมายถึง ชื่อสวมคอนักโทษ รูปภาพประกอบในภาคผนวก ก หน้า 126 รูป b. และรูป c.

² 科 kē กับ 條 tiáo ในที่นี้หมายถึงข้อบัญญัติทางกฎหมายหรือมาตรากฎหมาย

金裝玉裹

jīn zhuāng yù guǒ

ทอง บรรจุ หยก ห่อ

บรรจุด้วยทองห่อด้วยหยก

หมายความว่า เสื้อผ้าอาภรณ์ หรือเครื่องประดับที่ล้ำค่า หรุหร่า

玉昆金友

yù kūn jīn yǒu

หยก พี่ชาย ทอง เพื่อน

หมายความว่า สองพี่น้องที่พรั่งพร้อมทั้งคุณสมบัติและรูปสมบัติ

玉樓金殿¹

yù lóu jīn diàn

หยก อาคาร ทอง พระราชวัง

อาคารที่สร้างด้วยหยกพระราชวังที่สร้างด้วยทองคำ

หมายความว่า ตึกรามบ้านช่องที่ใหญ่โตรโหฐานซึ่งมีความประณีต และ
งดงาม หรืออุปมาว่าเป็นที่อยู่ของเทพ

玉液金波

yù yè jīn bō

หยก ของเหลว ทอง เหล้า

เหล้าที่ดีมีค่าตั้งทองหยก

หมายความว่า เหล้าชั้นดี

玉液金獎

yù yè jīn jiǎng

หยก ของเหลว ทอง ยา

ยาที่ดีมีค่าตั้งทองหยก

หมายความว่า ยาที่มีสรรพคุณดีเลิศ

¹ 殿 diàn ในที่นี้หมายถึงพระราชวัง

3.1.2.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่มีทั้งหมด 17 ส่วนวนคิดเป็น 2.87 % เช่น

炊金饌玉

chuī jīn zhuàn yù

หุงอาหาร ทอง คืมกิน หยก

หุงอาหารด้วยภาชนะทองคืมกินด้วยภาชนะหยก

หมายความว่า การคืมกินอย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย และสุรุ่ยสุร่าย

堆金積玉

duī jīn jī yù

กอง ทอง รวม หยก

หมายความว่า มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย

積金累玉

jī jīn lèi yù

รวม ทอง สะสม หยก

หมายความว่า มีทรัพย์สินสมบัติมากมาย

戛玉鳴金

jiá yù míng jīn

ตี หยก ร้อง ทอง

เสียงที่เกิดจากการตีหยกตีทอง

หมายความว่า เสียงที่ดังกังวาน และมีท่วงทำนองที่ไพเราะ ฟังแล้วรื่นหู

擊玉敲金

jī yù qiāo jīn

ตี หยก เคาะ ทอง

หมายความว่า คำพูดที่มีเสียงดังกังวาน และเต็มไปด้วยพลัง

乃玉乃金

nǎi yù nǎi jīn

คือ หยก คือ ทอง

สำนวนนี้มักใช้ในการพรรณนารูปแบบงานประพันธ์ งานเขียน ที่มี

สำนวนเขียนที่ไพเราะสวยงาม

3.1.2.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสี่

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสี่มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

金帛珠玉

jīn bó zhū yù

ทอง ผ้าไหม ไหม่มุก หยก

หมายถึง สิ่งของที่หรูหราและล้ำค่า

3.1.2.3 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีสองวรรค

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีสองวรรค พบว่ามีลักษณะเดียวดังนี้

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

金玉其外，敗絮其中

jīn yù qí wài , bài xù qí zhōng

ทอง หยก สิ่งสิ่งนั้น ข้างนอก ขาด ผ้าปุยฝ้าย สิ่งสิ่งนั้น ข้างใน

ข้างนอกสวยดังทองหยก ข้างในเป็นแค่ผ้าปุยฝ้ายขาดๆ

หมายความว่า ข้างนอกกับข้างในแตกต่างกัน

3.1.2.4 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค พบว่ามี 2 ลักษณะดังนี้

3.1.2.4.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลังมีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

金烏¹西墜，玉兔²東升

jīnwū xī zhuī , yù tù dōng shēng

พระอาทิตย์ ทิศตะวันตก ตก พระจันทร์ ทิศตะวันออก ขึ้น

พระอาทิตย์ตกทางทิศตะวันตก พระจันทร์ขึ้นทางทิศตะวันออก

หมายความว่า วันเวลาผ่านไปไม่ย้อนกลับ

3.1.2.4.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลังมีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 0.16 % ได้แก่

有錢買馬，沒錢置鞍

yǒu qián mǎi mǎ , méi qián zhì ān

มีเงิน ซื้อ ม้า ไม่มีเงิน ซื้อ อานม้า

ยอมเสียเงินซื้อม้า แต่กลับเสียขายเงินที่จะซื้ออานม้า

หมายความว่า ไม่รู้จักใช้เงินอย่างถูกวิธี

3.2 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาไทย

รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาไทยอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” คำเดียว และการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน

3.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน พบว่าปรากฏทั้งสำนวนที่มีวรรคเดียว และสำนวนที่มีสองวรรคดังนี้

¹ 金烏 jīnwū ในที่นี้หมายถึงพระอาทิตย์

² 玉兔 yù tù ในที่นี้หมายถึงพระจันทร์

3.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีวรรคเดียว

ตำแหน่งของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่พบว่าปรากฏในสำนวนที่มีวรรคเดียว มี 6 ลักษณะดังนี้

3.2.1.1.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของสำนวน มีทั้งหมด 18 สำนวน คิดเป็น 21.42 % เช่น

ทองแผ่นดินเดียวกัน

หมายความว่า เป็นไมตรีกัน เป็นมิตรกัน เป็นพวกเดียวกัน หรือรวมเข้า
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ทองไม่รู้ร้อน¹

หมายความว่า เฉยเมย ไม่กระตือรือร้น ไม่มีความรู้สึกร้อน

ทองรู้กระเบื้อง

หมายความว่า ลักษณะที่ไม่คู่ควรกัน เช่นคนมีฐานะหรือยศศักดิ์สูง ปะทะ
กับคนชั้นต่ำหรือคนดีมีวสุมกับคนเลว

เพชรน้ำหนึ่ง

หมายความว่า เป็นคนที่ดีและขอดเยี่ยม

ทองเสาชิงช้า²

หมายความว่า ทองเหลือง

เบี้ย³ต่อไส้

¹ สำนวนนี้นำการหลอมทองมาเปรียบเทียบ คือเวลาหลอมทองเอาทองใส่เตาตั้งไฟ หลอมช้านานเท่าไร ทองก็ไม่รู้ร้อน (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 259)

² สมัยก่อนที่บริเวณเสาชิงช้ามีตลาดอยู่ตลาดหนึ่งเรียกกันว่าตลาดเสาชิงช้า ที่ตลาดนี้มีของรูปพรรณพวกสายสร้อย กำไล แหวน ตุ้มหู ฯลฯ ทำด้วยทองเหลืองขายมาแต่โบราณ ของรูปพรรณทำด้วยทองเหลืองจึงเรียกกันว่า “ทองเสาชิงช้า” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 260)

³ เบี้ยเป็นหอยชนิดหนึ่ง ใช้แทนเงิน ซื้อง่ายแลกเปลี่ยนต่างๆ ในสมัยก่อน

หมายความว่า เงินที่หามาเลี้ยงชีพทีละเล็กละน้อย พอประทังชีวิตไปเรื่อยๆ

เบี้ยน้อยหอยน้อย

หมายความว่า มีเงินน้อย

เบี้ยบน

หมายความว่า มีกำลัง อำนาจ อิทธิพล เหนือกว่าหรือเป็นต่อ

เบี้ยไ้ร้ายทาง

หมายความว่า เงินที่จะต้องใช้จ่ายหรือเสียเป็นลำดับไปในเมื่อจะทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ

เบี้ยหัวแตกหัวแตก

หมายความว่า เงินที่กระจัดกระจายไปในจำนวนย่อยเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้เกิดประโยชน์อะไรไม่ได้ จะเป็นเงินที่ได้มาหรือเป็นเงินจ่ายไปก็ได้ จำนวนนี้พูดแต่เพียงว่า “เบี้ยแตก” ก็ได้

เบี้ยพ้อปาก

หมายความว่า เบี้ยในที่นี้มุ่งไปทางตัวบุคคลคือ ตัวต้องตกอยู่ฐานะถูกด่าว่า

เบี้ยล่าง

หมายความว่า มีกำลัง อำนาจ ฐานะ ฯลฯ ต่ำกว่า เป็นรอง ใ้คู่กับ “เบี้ยบน”

อัฐ²ไม่เข้าใคร

¹ “เบี้ย” ในที่นี้หมายถึงตัวบุคคลที่เกี่ยวกับฐานะความเป็นไป (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 319)

² “อัฐ” เป็นเครื่องแลกเปลี่ยนปลีกย่อย เงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสมัยโบราณที่ทำด้วยเงินแท้ และใช้กันเป็นส่วนใหญ่มี 3 ขนาด คือ เงินบาท เงินสลึง และเงินเฟื้อง จากเงินเฟื้องแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ทำด้วยทองแดงเรียก “อัฐ” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543 : 670)

หมายความว่า เงินทำให้อะไรกลับกลายเป็นได้ทุกอย่าง

อัฐยายซื้อขนมยาย

หมายความว่า ทำประโยชน์ให้ผู้ใด โดยวิธีเอาทรัพย์สินหรืออันใดของผู้นั้น หรือสิ่งนั้นเองมาทำประโยชน์ทั้งๆ ที่ไม่ต้องเสียอะไรเลย ส่วนผู้หนึ่งหรือสิ่งนั้นแม้จะได้ประโยชน์ด้วยแต่ตัดเข้าเนื้อ เสียอะไรๆ ไป

เพชรในตม

หมายความว่า คนดีมีความสามารถแต่ไม่มีใครรู้จัก

เงินร่อน

หมายความว่า เงินที่ได้มาจากการทุจริตหรือการคดโกง

3.2.1.1.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของสำนวน มีทั้งหมด 18 สำนวน คิดเป็น 21.42 % เช่น

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

หมายความว่า ทำงานชนิดได้เงินเล็กน้อยก็เอา

ปิดทองหลังพระ

หมายความว่า ทำสิ่งสำคัญที่ไม่ปรากฏให้คนเห็นหรือคนไม่เห็นคุณ เห็นค่า ย่อมไม่ได้รับความยกย่องนับถือเท่าที่ควร

มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท

หมายความว่า ให้รู้จักอดออม

ได้เบี้ยเอาข้าว

หมายความว่า มีส่วนได้ด้วยสิ่งของต่างๆ เช่น เงินทอง ข้าวของ

ลอกทองพระ

หมายความว่า เอาทองคำที่หุ้มองค์พระพุทธรูปออก ล้วนวันนี้ใช้ไปใน
ทางโครงการเหมือนกัน คือลักขโมยพระพุทธรูปไปลอก
เอาทองคำที่หุ้มองค์พระออก

ไล่เบี้ย

หมายความว่า โทษเอาหรือคิดเอาหรือทำกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัวพัน
ถัดไป

สิบเบี้ยใกล้มือ

หมายความว่า อะไรอยู่ใกล้คว้าเอาก่อน ถึงจะน้อยแต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้
อะไรเลย

สิบเบี้ยขายไม่ขาด

หมายความว่า ไม่มีดี ไม่มีค่า เลวทรามต่ำช้า หาอะไรดีไม่ได้เลย ไม่มี
ราคาค่าตัว แม้จะขายในราคาเพียงส่งเบี้ยก็ไม่มีใครซื้อเอา
ไป

ลั่นทอง

หมายความว่า พุดดี พุดเก่ง พุดแล้ว ใครๆก็เชื่อถือ เปรียบเสมือนอม
ตะกुरुคสาธิตาที่ทำด้วยทองแผ่นเล็กๆ ที่เรียกว่า “สาธิตาลิ้น
ทอง” ทำให้เป็นคนพุดเก่ง และนกสาธิตาก็คือ นกขุนทอง
ซึ่งเป็นนกที่พุดเก่งนั่นเอง

แก้เบี้ย

หมายความว่า ทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ให้ต้องเสียเงิน

เห่อมรดก

หมายความว่า ได้รับมรดกกลายเป็นคนมีเงิน เมื่อไม่เคยมั่งมีพอมามีก็เลย
ตื่น เห่อเหิม ฟุ้งช่านต่างๆ

คิดสมบัติบ้า

หมายความว่า คิดหรือมันหมายอะไร ทำให้รู้สึกอึดใจจนลืมตัว

ชุดทอง

หมายความว่า แสวงหาผลประโยชน์จากแหล่งที่คิดว่าจะมีผลประโยชน์
ให้ได้

หัวแก้วหัวขวาน

หมายความว่า เป็นที่รักยิ่ง

ยื่นแก้วให้วานร

หมายความว่า เอาของดีมีค่าไปยื่นให้กับผู้ที่ไม่รู้คุณค่า

ใจเพชร

หมายความว่า จิตใจเข้มแข็งมาก

เอาเงินยัดปาก

หมายความว่า ให้เงินเป็นสินบนไม่ให้พูดความลับ

3.2.1.1.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามของสำนวน มีทั้งหมด 14
สำนวน คิดเป็น 16.66 % เช่น

แจ่งสี่เบี้ย

หมายความว่า พูดชี้แจงอย่างละเอียดหรือคิดจำนวนเงินรายจ่ายอย่าง
ละเอียดถี่ถ้วน

คนหาเงิน

หมายความว่า หุนึ่งค้าประเวณี

ใช้เงินเงินแดง

หมายความว่า เด็กที่ใช้ทำอะไร หรือใช้ไปไหนไม่ค่อยได้ ใช้จ่าย

สามทำสลึง

หมายความว่า ใครที่ทำเท่าเด่นอะไรเล็กน้อยก็ว่า สามทำสลึง

แผ่สองสลึง

หมายความว่า อากาศที่นอนหงาย มือดินเหยียดออกไปเต็มที

ลึงได้แก้ว

หมายความว่า ไม่รู้จักคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่หรือได้มา

ทาสน้ำเงิน

หมายความว่า ตกอยู่ภายใต้อำนาจของเงิน

ไถได้พลอย

หมายความว่า ไม่รู้จักค่าของสิ่งที่ตนได้มา

ไม่ได้เบียดเอาข้าว

หมายความว่า ต้องให้ได้มาซึ่งอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2.1.1.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของสำนวน มีทั้งหมด 6
สำนวน คิดเป็น 7.14 % ได้แก่

เกิดในเรือนเบี้ย

หมายความว่า เด็กที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งเป็นทาสโดยบิดามารดานั้นขาย
ตัว รับเงินจากนายเงินไปแล้วอยู่รับใช้นายเงิน

กึ่งกำได้ทอง

หมายความว่า ได้ดีแล้วเย่อหยิ่งจองหอง

ข้าในเรือนเบี้ย

หมายความว่า เป็นข้าช่วงใช้มานาน

จีเฝ้ากลบเพชร

หมายความว่า ทำดีแต่ดัน ผลสุดท้ายมีข้อบกพร่องจึงทำให้เสียหาย

3.2.1.1.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของสำนวน มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

ผ้าจีรื้อห่อทอง

หมายความว่า คนมั่งมีแต่แต่งตัวซอมซ่อ

3.2.1.1.6 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หกของสำนวน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หกของสำนวน มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

ขายหน้าวันละห้าเบี้ย

หมายความว่า อะไรที่ทำให้ต้องอับอายขายหน้าทุกวัน จะเปรียบการเสียหน้าเท่ากับเสียเบี้ยไปวันละห้าเบี้ยทุกวัน

3.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีสองวรรค

ตำแหน่งของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่พบว่าปรากฏในสำนวนที่มีสองวรรค มี 3 ลักษณะดังนี้

3.2.1.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรก มีทั้งหมด 2 สำนวน คิดเป็น 2.38 % ได้แก่

ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ

หมายความว่า สิ่งที่มีในธรรมชาติอันอาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

เงินไม่ใช่พืชรู้อย่าง เป็นของแสลงใจ

หมายความว่า เรื่องเงินทองคิดใจกันง่าย

3.2.1.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก มีทั้งหมด 4 สำนวน คิดเป็น 4.76 % ได้แก่

มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งเสาะเรือนไหว

หมายความว่า มีเงินเพียงเล็กน้อยก็ตื่น มักใช้พูดถึงคนที่ไม่เคยมีเงิน พอมีเงินขึ้นมาก็ตื่นเต้น

เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร

หมายความว่า ยอมเสียจนหมดตัว แต่ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร

เอาเงินเข้าหว่าน เอาหวานเข้าว่า

หมายความว่า ทำให้รักโดยวิธีนุ่มนวล

มีเงินให้เขาสู้ มีความรู้อยู่ในตำรา

หมายความว่า มีอยู่เหมือนไม่มี ใช้ประโยชน์ไม่ได้

3.2.1.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคหลัง มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

เรือล่มในหนอง ทองจะไปไหน

หมายความว่า คนในเรือญาติแต่งงานกันเอง ทำให้มรดกไม่ตกแก่ผู้อื่น

3.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวนไทยมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีวรรคเดียว 2. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียว 3. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค

3.2.2.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีวรรคเดียว

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน มีทั้งสองคำแรกเรียงชิดกัน และสองคำหลังเรียงชิดกันดังนี้

3.2.2.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกันมีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

เงินทองเป็นของนอกกาย

หมายความว่า ทรัพย์สินเงินทองไม่ใช่สิ่งของสำคัญอะไรนัก ชีวิตมีความสำคัญกว่า

3.2.2.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน มีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

สามสิ่งเพื่อง

หมายความว่า บ้าๆ บอๆ จริตไม่ปกติ ไม่เต็มบาท ไม่เต็มตั้ง

3.2.2.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียว

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียวพบว่ามี 2 ลักษณะดังนี้

3.2.2.2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสามมีทั้งหมด 2 สำนวน คิดเป็น 2.38 % ได้แก่

เพชรตัดเพชร

หมายความว่า คนเก่งกับคนเก่งมาต่อสู้กัน

เงินถุงเงินถัง

หมายความว่า มีเงินมากมาย

3.2.2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่มีทั้งหมด 6 ส่วนวนคิดเป็น 7.14 % ได้แก่

เป็นเงินเป็นทอง

หมายความว่า มีค่า มีราคา

มีเพื่อมีสติ

หมายความว่า มีเงินเพียงเล็กน้อยจริงๆ หรือใช้พูดในทางถ่อมตัวว่ามีเล็กน้อย ซึ่งความจริงแล้วอาจจะมีมากก็ได้

หัวแก้วหัวแหวน

หมายความว่า เป็นที่รักใคร่ เ็นดูมาก

พ่อแก้วแม่แก้ว

หมายความว่า พ่อแม่บังเกิดเกล้า

กิ่งทองใบหยก

หมายความว่า คู่แต่งงานที่ฐานะตระกูลดีเสมอกัน

ใช้เงินเป็นเบี้ย

หมายความว่า ฟุ่มเฟือยไม่เห็นคุณค่าของเงิน

3.2.2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามกับห้า

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามกับห้ามีเพียง 1 ส่วนวนคิดเป็น 1.19 % ได้แก่

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง

หมายความว่า เกิดมาในตระกูลที่ร่ำรวย

3.2.2.2.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่กับหก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่กับหกมีทั้งหมด 2 จำนวน คิดเป็น 2.38 % ได้แก่

บุคคลเป็นเงินเป็นทอง

หมายความว่า บุคคลเกิดประโยชน์แก่ตนเอง

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

หมายความว่า เวลาเป็นสิ่งมีค่า

3.2.2.3 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในจำนวนที่มีสองวรรค

การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในจำนวนที่มีสองวรรค พบว่ามี 4 ลักษณะดังนี้

3.2.2.3.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลังมีเพียง 1 จำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

แก้วฤาจะหมอง ทองฤาจะรื้อเสร้าง

หมายความว่า ของหลวงตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

3.2.2.3.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลังมีเพียง 1 จำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

มีเงินเขานับเป็นน้อง มีทองเขานับเป็นพี่

หมายความว่า ยามมีฐานะดี ร่ำรวย ก็มักจะมีคนอยากนับเป็นญาติ

3.2.2.3.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลังมีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

ไม้เท้ายอดทอง กระจบองยอดเพชร

หมายความว่า อยู่กันดีมีอำนาจวาสนา และมีความสุขจนแก่เฒ่า

3.2.2.3.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของวรรคแรกกับตำแหน่งที่ห้าของวรรคหลัง

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของวรรคแรกกับตำแหน่งที่ห้าของวรรคหลังมีเพียง 1 สำนวน คิดเป็น 1.19 % ได้แก่

พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

หมายความว่า พุดไปไม่มีประโยชน์ นิ่งเสียดีกว่า

3.2.2.3.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่ของวรรคแรก

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่ของวรรคแรกมีทั้งหมด 2 สำนวน คิดเป็น 2.38 % ได้แก่

มีเงินมีทองเจรจาได้ มิไม่มีไรปลุกเรื่อนงาม

หมายความว่า มั่งมีเงินทองแล้วพูดอะไรแล้วคนก็เชื่อฟัง

จนเงินจนทองพอลาได้ จนใจหายาก

หมายความว่า เงินทองไม่สำคัญเท่าความคิด

รูปแบบของจำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทยมีทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน พอจะสรุปได้ดังนี้

รูปแบบของจำนวน	จำนวน จีน	จำนวน ไทย
1. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในจำนวนที่มีวรรคเดียว	84.26 %	69.04 %
1.1 ตำแหน่งแรก	32.48 %	21.42 %
1.2 ตำแหน่งที่สอง	24.36 %	21.42 %
1.3 ตำแหน่งที่สาม	13.87 %	16.66 %
1.4 ตำแหน่งที่สี่	12.18 %	7.14 %
1.5 ตำแหน่งที่ห้า	0.50 %	1.19 %
1.6 ตำแหน่งที่หก	0.16 %	1.19 %
1.7 ตำแหน่งที่เจ็ด	0.66 %	—
2. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในจำนวนที่มีสองวรรค	3.89 %	8.33 %
2.1 ตำแหน่งแรกของวรรคแรก	0.50 %	2.38 %
2.2 ตำแหน่งที่สองของวรรคแรก	1.01 %	4.76 %
2.3 ตำแหน่งที่สามของวรรคแรก	1.18 %	—
2.4 ตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรก	0.33 %	—
2.5 ตำแหน่งแรกของวรรคหลัง	0.16 %	1.19 %
2.6 ตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง	0.16 %	—
2.7 ตำแหน่งที่สามของวรรคหลัง	—	—
2.8 ตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง	0.50 %	—
3. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในจำนวนที่มีวรรคเดียว	1.34 %	2.38 %
3.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน	1.18 %	1.19 %
3.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน	0.16 %	1.19 %
4. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในจำนวนที่มีวรรคเดียว	9.98 %	13.09 %
4.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม	6.93 %	2.38 %

รูปแบบของสำนวน	สำนวน จีน	สำนวน ไทย
4.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่	2.87 %	7.14 %
4.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสี่	0.16 %	—
4.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามกับห้า	—	1.19 %
4.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่กับหก	—	2.38 %
5. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงติดกันในสำนวนที่มี สองวรรค	0.16 %	0.00 %
5.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงติดกัน	0.16 %	—
6. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นใน สำนวนที่มีสองวรรค	0.32 %	7.14 %
6.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับ ตำแหน่งแรกของวรรคหลัง	0.16 %	1.19 %
6.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรก กับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง	0.16 %	1.19 %
6.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรกกับ ตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง	—	1.19 %
6.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของวรรคแรกกับ ตำแหน่งที่ห้าของวรรคหลัง	—	1.19 %
6.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่ของวรรค แรก	—	2.38 %

บทที่ 4

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

ผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งประกอบด้วยคำมากกว่า 3 คำขึ้นไปจำนวน 591 สำนวน เมื่อศึกษาแล้วพบว่าในสำนวนดังกล่าวมี 30 คู่สำนวนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ทั้ง 30 คู่สำนวนนี้สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เหมือนกัน
2. สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ใช้นั้นต่างกัน
3. สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย โดยวิธีการดังนี้

1. นำสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ สำหรับในบางสำนวนที่มีสำนวนอื่นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันก็จะนำมาพิมพ์ไว้ด้วย
2. อธิบายความหมายของสำนวนในภาษาจีนโดยแปลคำต่อคำ แล้วแปลเอาความอีกครั้งในกรณีที่สำนวนนั้นๆ ยากที่จะเข้าใจตามที่แปลคำต่อคำ
3. ยกตัวอย่างการใช้สำนวนในประโยค ตัวอย่างประโยคที่ยกมาประกอบในแต่ละสำนวนนั้น ประโยคแรกจะเป็นตัวอย่างการใช้สำนวนจีน และประโยคหลังเป็นตัวอย่างการใช้

สำนวนไทย ประโยคตัวอย่างของสำนวนจีนนั้นจะมีตัวหนังสือจีนพร้อมสัทอักษร แล้วจึงแปล ประโยคภาษาจีนนั้นเป็นภาษาไทย

4. จะยกตัวอย่างการใช้สำนวนมากกว่า 1 ตัวอย่าง ถ้าสำนวนจีนหรือสำนวนไทยนั้นๆ มี สำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมากกว่า 1 สำนวน

4.1 สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เหมือนกัน

จากการรวบรวมสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน 591 สำนวน พบว่า สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เหมือนกันมีทั้งหมด 7 คู่สำนวนดังนี้

1.)

一錢不值	สิบเบี้ยขายไม่ขาด
yì qián bù zhí	
หนึ่ง สตางค์ ไม่มี ค่า	หมายความว่า ไม่มีดี ไม่มีค่า
ไม่มีค่าแม้แต่สตางค์แดงเดียว	เลวทราม ต่ำช้า หาอะไรดีไม่ได้เลย
หมายความว่า ไร้ค่า ไม่มีค่าเลยแม้แต่	ไม่มีราคาค่าตัว แม้จะขายในราคา
นิดเดียว เปรียบเหมือนว่าสิ่งนั้นมีค่าต่ำกว่า	เพียงสิบเบี้ยก็ไม่มีใครซื้อเอาไป
หนึ่งสตางค์	(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 574)

ตัวอย่างประโยค :

1.1) 一錢不值的人無論到哪裏都沒人喜歡。

Yī qián bù zhí de rén wúlùn dào nǎlǐ dōu méi rén xǐhuan .

คนที่ไม่มีค่าแม้แต่สตางค์เดียวไม่ว่าจะไปไหนก็ไม่มีคนชอบ

1.2) คนประเภทสิบเบี้ยขายไม่ขาดไม่ว่าจะไปไหนก็ไม่มีคนชอบ

2.)

金枝玉葉¹

jīn zhī yù yè

ทอง กิ่ง หยก ไบ

กิ่งทองใบหยก

หมายความว่า คู่สร้างคู่สมที่เหมาะสมกัน
มีฐานะมั่งคั่งด้วยกันทั้งสองฝ่าย

กิ่งทองใบหยก²

หมายความว่า ชายกับหญิงที่มีฐานะดี
มีรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ อะไรต่างๆ
เสมอกันเป็นคู่รักกันหรือเป็นสามี
ภรรยา กัน ดูเหมาะสมกันทั้งสองฝ่าย
(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 29)

ตัวอย่างประโยค :

2.1) 這一對夫妻 無論走到哪裏 人們都看得出來 他們是金枝玉葉。

Zhè yí duì fūqī wúlùn zǒu dào nǎlǐ rénmen dōu kàn dé chūlái tāmen shì jīn zhī yù yè .

สามีภรรยาคู่นี้ไม่ว่าจะไปที่ไหน ผู้คนต่างก็ดูออกว่า พวกเขาสมกันดังกิ่งทองใบหยก

2.2) สามีภรรยาคู่นี้ไม่ว่าจะไปที่ไหน ผู้คนต่างก็ดูออกว่า พวกเขาสมกันดังกิ่งทองใบหยก

3.)

見錢眼開

jiàn qián yǎn kāi

เห็น สตางค์ ตา เปิด

เห็นสตางค์ตาโต

หมายความว่า เห็นเงินแล้วอยากได้ ละโมบ

โลกมาก เปรียบเหมือนพอเห็นเงินตาก็โต

เห็นเงินตาโต

หมายความว่า เห็นเงินแล้วเกิด

ความสนใจ เกิดความอยากได้ โลก

(ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540: 185)

¹ 金枝玉葉 jīn zhī yù yè มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 玉葉金枝 yù yè jīn zhī ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

² กิ่งทองใบหยก เป็นสำนวนที่ไทยรับมาจากจีน และใช้กันอย่างแพร่หลายในหมู่คนไทย จึงกลายเป็นสำนวนไทย และได้รวบรวมไว้ในหนังสือสำนวนไทยต่างๆ

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

見錢眼紅

jiàn qián yǎn hóng

เห็น สตางค์ ตาแดง

หมายความว่า เห็นเงินแล้วเกิดความสนใจ ละโมบ โลก เปรียบเหมือนพอเห็นเงินตาก็แดง

ตัวอย่างประโยค :

3.1) 我相信你不是見錢眼開那種人。

Wǒ xiāngxìn nǐ bú shì jiàn qián yǎn kāi nà zhǒng rén.

ฉันเชื่อว่าคุณไม่ใช่คนประเภทเห็นสตางค์ตาโต

3.2) 我相信你不是見錢眼紅那種人。

Wǒ xiāngxìn nǐ bú shì jiàn qián yǎn hóng nà zhǒng rén.

ฉันเชื่อว่าคุณไม่ใช่คนประเภทเห็นสตางค์ตาแดง

3.3) ฉันเชื่อว่าคุณไม่ใช่คนประเภทเห็นเงินตาโต

4.)

千金¹之子

qiān jīn zhī zǐ

พัน ทอง ของ ลูก

ลูกของเศรษฐี

หมายความว่า ลูกคนร่ำรวย ลูกคนมีเงิน

ลูกเศรษฐี คุณหนูคุณชาย

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง

หมายความว่า คนที่เกิดมาใน

ตระกูลร่ำรวย

(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:

114)

¹ 千金 qiān jīn ในที่นี้หมายถึงบ้านที่มีฐานะร่ำรวยเป็นเศรษฐี

ตัวอย่างประโยค :

4.1) 千金之子 哪兒會知道什麼叫做吃苦。

Qiān jīn zhī zǐ nǎ'ér huì zhīdào shénme jiào zuò chīkǔ .

ลูกของเศรษฐีจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรคือความยากลำบาก

4.2) คนที่**คาบซ้อนเงินซ้อนทอง**จะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรคือความยากลำบาก

5.)

一刻千金
yí kè qiān jīn

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

15 นาที พัน ทอง

หมายความว่า เวลาเป็นของมีค่า

15 นาทีมีค่าเท่าทองพันชั่ง

(ประทีป คล้ายสุบรรณ, 2529:

หมายความว่า เวลา มีค่ายิ่ง

89)

เปรียบเหมือน เวลาเป็นเงินเป็นทอง

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

一寸光陰一寸金
yī cùn guāngyīn yī cùn jīn

หนึ่ง นิ้ว เวลา หนึ่ง นิ้ว ทอง

เวลาหนึ่งนิ้วมีค่าเท่าทองยาวหนึ่งนิ้ว

หมายความว่า เวลา มีค่ายิ่ง ควรใช้เวลาให้คุ้มค่าอย่าให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

寸金難買寸光陰
cùn jīn nán mǎi cùn guāngyīn

นิ้ว ทอง ยาก ซื้อม นิ้ว เวลา

ทองคำยาวหนึ่งนิ้วยากที่จะซื้อเวลาหนึ่งนิ้ว

หมายความว่า เวลา มีค่ามหาศาลถึงจะใช้เงินทองมากมายเพียงใดก็ซื้อเวลาให้หวนกลับ
ไม่ได้

ตัวอย่างประโยค :

- 5.1) 時間真的很寶貴，因此人們說“一刻千金”，所以我們應該珍惜時間，不要白白的浪費時間。

Shíjiān zhēnde hěn bǎoguì , yīncǐ rénmen shuō “yí kè qiān jīn” , suǒyǐ wǒmen yīnggāi zhēnxī shíjiān , búyào báibáide làngfèi shíjiān .

เวลามีค่ามากจริงๆ ดังนั้นคนจึงพูดว่า “15 นาทีมีค่าเท่าทองพันชั่ง” เพราะฉะนั้นเราควรจะรักษาเวลาไว้อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์

- 5.2) 時間真的很寶貴，因此人們說“一寸光陰一寸金”，所以我們應該珍惜時間，不要白白的浪費時間。

Shíjiān zhēnde hěn bǎoguì , yīncǐ rénmen shuō “yī cùn guāngyīn yī cùn jīn” , suǒyǐ wǒmen yīnggāi zhēnxī shíjiān , búyào báibáide làngfèi shíjiān .

เวลามีค่ามากจริงๆ ดังนั้นคนจึงพูดว่า “เวลาหนึ่งนิ้วมีค่าเท่าทองยาวหนึ่งนิ้ว” เพราะฉะนั้นเราควรจะรักษาเวลาไว้อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์

- 5.3) 時間真的很寶貴，因此人們說“寸金難買寸光陰”，所以我們應該珍惜時間，不要白白的浪費時間。

Shíjiān zhēnde hěn bǎoguì , yīncǐ rénmen shuō de “cùn jīn nán mǎi cùn guāngyīn” , suǒyǐ wǒmen yīnggāi zhēnxī shíjiān , búyào báibáide làngfèi shíjiān .

เวลามีค่ามากจริงๆ ดังนั้นคนจึงพูดว่า “ทองคำยาวหนึ่งนิ้วยากที่จะซื้อเวลาหนึ่งนิ้ว” เพราะฉะนั้นเราควรจะรักษาเวลาไว้อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์

- 5.4) เวลามีค่ามากจริงๆ ดังนั้นคนจึงพูดว่า “เวลาเป็นเงินเป็นทอง” เพราะฉะนั้นเราควรจะรักษาเวลาไว้อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์

6.)

真金不怕火煉
zhēn jīn bù pà huǒ liàn

แท้ ทอง ไม่ กลัว ไฟ เผา

ทองแท้ไม่กลัวไฟเผา

หมายความว่า คนที่แข็งแกร่ง ซื่อตรง

เปิดเผย และตรงไปตรงมาย่อมไม่กลัวการ

ทดสอบใดๆ และกล้าเผชิญกับความจริง

ทองแท้ไม่กลัวไฟ¹

หมายความว่า คนดีย่อมไม่กลัว

ความจริง คนที่บริสุทธิ์ย่อมไม่กลัว

ความผิดที่ไม่ได้ทำ

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

真金不怕火
zhēn jīn bù pà huǒ

แท้ ทอง ไม่ กลัว ไฟ

ทองแท้ไม่กลัวไฟ

หมายความว่า คนที่เข้มแข็ง ซื่อตรง เปิดเผย ทนการทดสอบต่างๆ นานา ได้อยู่แล้ว

ตัวอย่างประโยค :

6.1) 真金不怕火煉，我沒有做什麼對不起大家的事，怕什麼。

Zhēn jīn bù pà huǒ liàn wǒ méiyǒu zuò shénme duìbuqǐ dàjiā de shì ,
pà shénme .

ทองแท้ไม่กลัวไฟเผา ฉันไม่ได้ทำเรื่องอะไรที่น่าละอายต่อคนอื่น จะกลัวอะไร

6.2) 真金不怕火，我沒有做什麼對不起大家的事，怕什麼。

Zhēn jīn bù pà huǒ wǒ méiyǒu zuò shénme duìbuqǐ dàjiā de shì , pà shénme .

ทองแท้ไม่กลัวไฟ ฉันไม่ได้ทำเรื่องอะไรที่น่าละอายต่อคนอื่น จะกลัวอะไร

6.3) ทองแท้ไม่กลัวไฟ ฉันไม่ได้ทำเรื่องอะไรที่น่าละอายต่อคนอื่น จะกลัวอะไร

¹ ทองแท้ไม่กลัวไฟ เป็นสำนวนที่ไทยรับมาจากจีน และเป็นสำนวนที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย

7.)

有錢能使鬼推磨
yǒu qián néng shǐ guǐ tuī mò

มีสตางค์สามารถใช้ผีดันโม
หมายความว่าเงินทองมีอำนาจมหาศาล
มีเงินทำอะไรก็ได้

มีเงินมีทองเจรจาได้

มีไม่มีไร้ปลูกเรือนงาม

หมายความว่ามั่งมีเงินทองแล้ว
พูดอะไรแล้วคนก็เชื่อฟังทำอะไร
ก็ง่าย

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 417)

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

有錢使得鬼推磨
yǒu qián shǐ dé guǐ tuī mò

มีสตางค์ใช้ได้ผีดันโม
มีสตางค์ใช้ผีดันโมยังได้
หมายความว่า มีเงินมีทองทำอะไรก็ได้

ตัวอย่างประโยค :

7.1) 有錢能使鬼推磨，只要有錢什麼事也好辦。

Yǒu qián néng shǐ guǐ tuī mò , zhǐyào yǒu qián shénme shì yě hǎo bàn .

มีสตางค์สามารถใช้ผีดันโม ขอเพียงมีเงินทำอะไรก็ง่าย

7.2) 有錢使得鬼推磨，只要有錢什麼事也好辦。

Yǒu qián shǐ dé guǐ tuī mò , zhǐyào yǒu qián shénme shì yě hǎo bàn .

มีสตางค์ใช้ผีดันโมยังได้ ขอเพียงมีเงินทำอะไรก็ง่าย

7.3) มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม่มีไร้ปลูกเรือนงาม ขอเพียงมีเงินทำอะไรก็ง่าย

4.2 จำนวนจีนกับจำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ใช้นั้นต่างกัน

จากการรวบรวมจำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน 591 จำนวน พบว่าจำนวนจีนกับจำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ใช้นั้นต่างกันมีทั้งหมด 4 คู่จำนวนดังนี้

1.)

揮金如土 huī jīn rú tǔ	ใช้เงินเป็นเบือ
ใช้ทอง ดั่ง ดิน	หมายความว่า ฟุ่มเฟือยไม่เห็นคุณค่าของเงิน (ประเทือง คล้าย
หมายความว่า ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร่าย	สุบรรณ, 2529: 88)
ใช้เงินตามอำเภอใจ	

จำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับจำนวนข้างต้น คือ

一擲千金
yī zhì qiān jīn
หนึ่ง ขว้าง พัน ทอง
ขว้างหนึ่งที่เป็นเงินจำนวนมาก
หมายความว่า ทุ่มเงินตามอำเภอใจโดยไม่เห็นค่าของเงิน ใช้เงินสรุ่ยสร่าย

一揮千金
yī huī qiān jīn
หนึ่ง ใช้ พัน ทอง
ใช้หนึ่งที่เป็นเงินจำนวนมาก
หมายความว่า ใช้เงินฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร่าย

ตัวอย่างประโยค :

1.1) 你這樣揮金如土，要是有一天沒錢了怎麼辦。

Nǐ zhèyàng huī jīn rú tǔ , yàoshi yǒu yì tiān méi qián le zěnme bàn .

คุณใช้ทองดั่งดินอย่างนี้ ถ้าหากวันหนึ่งคุณไม่มีเงินแล้วจะอย่างไร

- 1.2) 你這樣一擲千金，要是有一天沒錢了怎麼辦。

Nǐ zhèyàng yī zhì qiān jīn , yàoshi yǒu yì tiān méi qián le zěnme bàn .

คุณขว้างหนึ่งที่เป็นเงินจำนวนมากอย่างนี้ ถ้าหากวันหนึ่งคุณไม่มีเงินแล้วจะอย่างไร

- 1.3) 你這樣一揮千金，要是有一天沒錢了怎麼辦。

Nǐ zhèyàng yī huī qiān jīn , yàoshi yǒu yì tiān méi qián le zěnme bàn .

คุณใช้หนึ่งที่เป็นเงินจำนวนมากอย่างนี้ ถ้าหากวันหนึ่งคุณไม่มีเงินแล้วจะอย่างไร

- 1.4) คุณใช้เงินเป็นเบี้อย่างนี้ ถ้าหากวันหนึ่งคุณไม่มีเงินแล้วจะอย่างไร

2.)

不義之財
bú yì zhī cái

เงินร้อน

ไม่ คุณธรรม ที่ ทรัพย์สิน

หมายความว่า เงินที่ได้มาโดยการ

ทรัพย์สินที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรม

ทุจริตหรือการคดโกง

หมายความว่า ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ

(ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540: 62)

ผิดศีลธรรม ทรัพย์สินที่ไม่สมควรได้ หรือที่
มาไม่แน่ชัด

ตัวอย่างประโยค :

- 2.1) 我家雖然很窮，但不義之財我絕對不收，你把它拿回去吧！

Wǒ jiā suīrán hěn qióng , dàn bú yì zhī cái wǒ juéduì bù shōu , nǐ bǎ tā ná huíqu ba .

ถึงบ้านฉันจะจนแต่ทรัพย์สินที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรมฉันไม่มีทางรับไว้แน่นอน
คุณเอากลับไปเถอะ

2.2) ถึงบ้านฉันจะจนแต่เงินร้อนฉันไม่มีทางรับไว้อย่างแน่นอน คุณเอากลับไปเถอะ

3.)

愛如珍寶
ài rú zhēn bǎo

หัวแก้วหัวขวัญ

รัก คั้ง ไช้มุก ของล้ำค่า

หมายความว่า เป็นที่รักอย่างยิ่ง

หมายความว่า รักและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 624)

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

視如珍寶
shì rú zhēn bǎo

มอง เหมือน ไช้มุก ของล้ำค่า

หมายความว่า รักและทะนุถนอมเป็นพิเศษ

愛者如寶
ài zhě rú bǎo

รัก สิ่งนั้น คั้ง ของล้ำค่า

หมายความว่า รักและให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นคั้งของที่มีค่ายิ่ง

愛之如寶
ài zhī rú bǎo

รัก สิ่งนั้น คั้ง ของล้ำค่า

หมายความว่า รักและให้ความสำคัญกับสิ่งๆ นั้นมาก

สำนวนอื่นในภาษาไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

หัวแก้วหัวแหวน หมายความว่า ที่รักใคร่เอ็นดูมาก

แก้วตาดวงใจ หมายความว่า เป็นที่รักและทะนุถนอมมาก

ตัวอย่างประโยค :

- 3.1) 他是家裏的獨生子，所以父母愛如珍寶。

Tā shì jiālǐ de dúshēngzǐ , suǒyǐ fùmǔ ài rú zhēn bǎo .

เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักตั้งไข่มุกของล้ำค่า

- 3.2) 他是家裏的獨生子，所以父母視之如寶。

Tā shì jiālǐ de dúshēngzǐ , suǒyǐ fùmǔ shì rú zhēn bǎo .

เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่มองเห็นเหมือนไข่มุกของล้ำค่า

- 3.3) 他是家裏的獨生子，所以父母愛者如寶。

Tā shì jiālǐ de dúshēngzǐ , suǒyǐ fùmǔ ài zhě rú bǎo .

เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักเขาดั่งของล้ำค่า

- 3.4) 他是家裏的獨生子，所以父母愛之如寶。

Tā shì jiālǐ de dúshēngzǐ , suǒyǐ fùmǔ ài zhī rú bǎo .

เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักเขาดั่งของล้ำค่า

- 3.5) เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักตั้งหัวแก้วหัวขวัญ

- 3.6) เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักตั้งหัวแก้วหัวแหวน

- 3.7) เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักตั้งแก้วตาดวงใจ

4.)

堆金積玉
duī jīn jī yù

กอง ทอง รวม หยก

หมายความว่า มีทรัพย์สิ้นเงินทองมากมาย

เงินถุงเงินถัง

หมายความว่า เงินทองมาก ร่ำรวย

(ประทีป คล้ายสุบรรณ, 2529:
88)

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

堆金累玉
duī jīn lèi yù

กอง ทอง สะสม หยก

หมายความว่า มีเงินทองมากมาย

堆金叠玉
duī jīn dié yù

กอง ทอง ซ้อน หยก

หมายความว่า มีเงินทองและทรัพย์สมบัติมากมาย

積金累玉
jī jīn lèi yù

รวม ทอง สะสม หยก

หมายความว่า มีทรัพย์สมบัติมากมาย

萬貫¹家財

wàn guàn jiā cái

หมื่น กว้าน บ้าน ทรัพย์สิ้น

ทรัพย์สิ้นหมื่นกว้าน

หมายความว่า เป็นเศรษฐีร่ำรวยมหาศาล

¹貫 guàn คือระบบเงินในสมัยก่อนของจีนที่ใช้เชือกร้อยเหรียญทองแดงเป็นพวงๆ พวงที่มีหนึ่งพันเหรียญเรียกว่า 一貫 yíguàn

萬貫貲財

wàn guàn zī cái

หมื่น กว้าน เงินทอง ทรัพย์สิ้น

ทรัพย์สิ้นเงินทองหมื่นกว้าน

หมายความว่า ร่ำรวยมาก

ตัวอย่างประโยค :

- 4.1) 雖然他家堆金積玉，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā duī jīn jī yù , dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .ถึงบ้านเขาจะกองทองรวมหยกแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.2) 雖然他家堆金累玉，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā duī jīn lèi yù , dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .ถึงบ้านเขาจะกองทองสะสมหยกแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.3) 雖然他家堆金疊玉，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā duī jīn dié yù , dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .ถึงบ้านเขาจะกองทองซ้อนหยกแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.4) 雖然他家積金累玉，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā jī jīn lèi yù , dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .ถึงบ้านเขาจะรวมทองสะสมหยกแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.5) 雖然他家萬貫家財，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā wàn guàn jiā cái , dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .

ถึงบ้านเขาจะมีทรัพย์สินหมื่นก๊วนแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.6) 雖然他家萬貫貲財，但是他從不小看窮人。

Suīrán tā jiā wàn guàn zī cái, dànshì tā cóngbù xiǎokàn qióng rén .

ถึงบ้านเขาจะมีทรัพย์สินเงินทองหมื่นก๊วนแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

- 4.7) ถึงบ้านเขาจะมีเงินถุงเงินถังแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

4.3 จำนวนจีนกับจำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่จำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”

จากการรวบรวมจำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีน 591 จำนวน พบว่าจำนวนจีนกับจำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่จำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” มีทั้งหมด 19 คู่จำนวนดังนี้

- 1.)

擺袖卻金
bǎi xiù què jīn

สะบัด แขนเสื้อ ปฏิเสธ ทอง
หมายความว่า ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับสินบน

มือสะอาด

หมายความว่า คนที่มีความ
ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์สุจริต
ทำอะไรตรงไปตรงมา ไม่ทุจริต

คดโกง

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 427)

ตัวอย่างประโยค :

- 1.1) 現在要找到擺袖卻金這種人，真的不容易。

Xiànzài yào zhǎo dào bǎi xiù què jīn zhè zhǒng rén , zhēnde bù róngyì .

ปัจจุบันจะหาคนประเภทสะบัดแขนเสื้อปฏิเสธทองเช่นนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

1.2) ปัจจุบันจะหาคนประเภทมือสะอาดเช่นนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

2.)

金盡裘敝¹

jīn jìn qiú bì

ทองหมด เสื้อขนสัตว์ขาด

หมายความว่า ตกอยู่ในสภาพที่ยากจน

ลำบากยากแค้น

สิ้นไร้ไม้ตอก²

หมายความว่า ยากไร้ ขัดสนที่สุด

ไม่มีอะไรติดตัว เปรียบเหมือน

ขัดสนจนทรัพย์แม้แต่เส้นตอกก็

ไม่มี

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 572)

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

裘敝金殘

qiú bì jīn cán

เสื้อขนสัตว์ขาด ทองขาดแคลน

หมายความว่า ตกอับ ยากจนข้นแค้น

一錢不名

yī qián bù míng

หนึ่ง สตางค์ ไม่มี ครอบครอง

หมายความว่า ไม่มีเงินแม้แต่แดงเดียว

ตัวอย่างประโยค :

2.1) 這裡的和尚常常去幫助那些金盡裘敝的人。

Zhèlǐ de héshang chángcháng qù bāngzhù nàxiē jīn jìn qiú bì de rén

พระภิกษุที่นี่มักจะไปช่วยเหลือผู้คนที่ทองหมดเสื้อขนสัตว์ขาด

¹ 金盡裘敝 jīn jìn qiú bì มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 裘敝裘敝 qiú bì jīn jìn ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

² “ตอก” คือไม้ไผ่จักเป็นเส้นบางๆ สำหรับสานเป็นภาชนะ เช่น ชะลอม หรือสำหรับใช้ผูกสิ่งของ “สิ้นไร้ไม้ตอก” หมายถึงว่า ขัดสนจนทรัพย์แม้แต่เส้นตอกก็ไม่มี

- 2.2) 這裡的和尚常常去幫助那些裘敝金殘的人。

Zhèli de héshang chángcháng qù bāngzhù nàxiē qiú bì jīn cán de rén .

พระภิกษุที่นี้มักจะไปช่วยเหลือผู้คนที่เสื้อบนสัตว์ขาดทองขาดแคลน

- 2.3) 這裡的和尚常常去幫助那些一錢不名的人。

Zhèli de héshang chángcháng qù bāngzhù nàxiē yī qián bù míng de rén

พระภิกษุที่นี้มักจะไปช่วยเหลือผู้คนที่หนึ่งสตางค์ไม่มีครอบครอง

- 2.4) พระภิกษุที่นี้มักจะไปช่วยเหลือผู้คนที่สิ้นไร้ไม้ตอก

- 3.)

金漆馬桶
jīn qī mǎtǒng

โตแต่เปลือก

ทอง ทาสี ถังถ่าย

หมายความว่า ทำทางภายนอก

ถังถ่ายที่ทาสีทอง

ภูมิฐาน แต่เนื้อแท้ไม่มีอะไร

หมายความว่า ภายนอกดูดีแต่ข้างใน
ไม่มีอะไร

(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:
126)

ตัวอย่างประโยค :

- 3.1) 這個人看起來像個有才學的人，其實只是金漆馬桶。

Zhè ge rén kàn qǐlai xiàng gè yǒu cáixué de rén , qíshí zhǐshì jīn qī mǎtǒng .

คนคนนี้ดูผิวเผินเหมือนคนที่มีความรู้มีการศึกษามีการศึกษา แต่แท้ที่จริงแล้วเป็นเพียงถังถ่ายที่ทาสีทอง

- 3.2) คนคนนี้ดูผิวเผินเหมือนคนที่มีความรู้มีการศึกษา แต่แท้ที่จริงแล้วโตแต่เปลือก

4.)

敝帚千金¹

bì zhǒu qiān jīn

ขาด ไม้กวาด พัน ทอง

ไม้กวาดขาดๆ มีค่าพันทอง

หมายความว่า ของถึงจะไม่ดีไม่มีค่า แต่

ตัวเองกลับให้ความสำคัญและเห็นว่ามีค่ายิ่ง

กระทู้ที่กลบแก่น

หมายความว่า เห็นของที่มีค่าด้อย

ดีกว่า (ประทีป คัลยาณธรรม,

2529: 105)

ตัวอย่างประโยค :

4.1) 這個東西雖然不值錢，但對阿花來說卻是敝帚千金。

Zhè ge dōngxi suīrán bù zhíqián , dàn duì Ā Huā lái shuō què shì bì zhǒu qiān jīn .

ของสิ่งนี้ถึงจะไม่มีราคาแต่สำหรับอาฮวาแล้วกลับเป็นเหมือนไม้กวาดขาดๆ มีค่าพันทอง

4.2) ของสิ่งนี้ถึงจะไม่มีราคาแต่สำหรับมาริสแล้วกลับเห็นว่าเป็นกระทู้ที่กลบแก่น

5.)

輕財好施²

qīng cái hào shī

เบา ทรัพย์สิน ชอบ บริจาค

ทรัพย์สินไม่สำคัญชอบบริจาค

หมายความว่า ยึดมั่นในคุณธรรมมากกว่า

ทรัพย์สินเงินทอง และมักจะใช้เงินทองช่วย

เหลือผู้อื่น

ใจเป็นน้ำพระคงคา

หมายความว่า ใจกว้างขวางเพื่อ

แผ่เจือจานคนทุกๆ ไป เปรียบ

เหมือนน้ำในแม่น้ำที่ได้เป็นที่อาศัย

ของคนฉะนั้น

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 155)

¹ 敝帚千金 bì zhǒu qiān jīn มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 千金敝帚 qiān jīn bì zhǒu ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

² 輕財好施 qīng cái hào shī มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 好施輕財 hào shī qīng cái ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

輕財好與

qīng cái hào yǔ

เบา ทรัพย์สิน ชอบ ให้

ทรัพย์สินไม่สำคัญชอบให้ทาน

หมายความว่า ไม่เห็นว่าทรัพย์สินเป็นสิ่งสำคัญ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น

ตัวอย่างประโยค :

- 5.1) 李老師是個輕財好施的人，他常常去幫助窮人或者有困難的人。

Lǐ lǎoshī shì gè qīng cái hào shī de rén , tā chángcháng qù bāngzhù qióng rén huòzhě yǒu kùnnan de rén .

อาจารย์หลี่เป็นคนที่เห็นทรัพย์สินไม่สำคัญชอบบริจาค เขามักจะไปช่วยเหลือคนที่ยากจนหรือคนที่ลำบาก

- 5.2) 李老師是個輕財好與的人，他常常幫助窮人或者有困難的人。

Lǐ lǎoshī shì gè qīng cái hào yǔ de rén , tā chángcháng bāngzhù qióng rén huòzhě yǒu kùnnan de rén .

อาจารย์หลี่เป็นคนที่เห็นทรัพย์สินไม่สำคัญชอบให้ทาน เขามักจะช่วยเหลือคนที่ยากจนหรือคนที่ลำบาก

- 5.3) อาจารย์วินัยเป็นคนที่มีใจเป็นน้ำพระคงคา เขามักจะช่วยเหลือคนที่ยากจนหรือคนที่ลำบาก

6.)

寶山空回

bǎo shān kōng huí

ของล้ำค่า ภูเขา วางเปล่า กลับ

ไปถึงภูเขาที่มีของล้ำค่าแต่กลับมามีตัวเปล่า

คว้าน้ำเหลว

หมายความว่า ไม่ได้อะไรเลย

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 108)

หมายความว่า ถึงจะมีโอกาสที่ดี
แต่ไม่ได้อะไรเลย

ตัวอย่างประโยค :

- 6.1) 我已經花了四年的時間在大學念書，所以我一定要憑著真才實學拿到學士學位，絕不寶山空回。

Wǒ yǐjīng huā le sì nián de shíjiān zài dàxué niànshū , suǒyǐ wǒ yídìng yào píng zhe zhēncái shíxué ná dào xuéshì xuéwèi , jué bù bǎo shān kōng huí .

ฉันเสียเวลาเรียนในมหาวิทยาลัยตั้งสี่ปี เพราะฉะนั้นฉันจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มี
เอาใบปริญญามาให้ได้ จะไม่ยอมไปถึงภูเขา미ของล้ำค่าแต่กลับมาตัวเปล่าเด็ดขาด

- 6.2) ฉันเสียเวลาเรียนในมหาวิทยาลัยตั้งสี่ปี เพราะฉะนั้นฉันจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มี
เอาใบปริญญามาให้ได้ จะไม่ยอมคว้าน้ำเหลวเด็ดขาด

7.)

一錢如命
yī qián rú mìng

หนึ่ง สตางค์ ตั้ง ชีวิต

หมายความว่า คนที่ตระหนี่ถี่เหนียวมาก

จีไม่ให้หมากิน

หมายความว่า ตระหนี่เหนียวแน่น

หรือจีเหนียว

(ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540: 62)

ตัวอย่างประโยค :

- 7.1) 真的沒想到，像他這樣一錢如命的人會請妳看電影。

Zhēnde méi xiǎng dào , xiàng tā zhèyàng yī qián rú mìng de rén huì qǐng nǐ kàn diànyǐng .

นี่ไม่ถึงเลยจริงๆ ว่าคนที่เห็นหนึ่งสตางค์ตั้งชีวิตอย่างเขา จะเลี้ยงหนังเธอ

7.2) นี่ก็ไม่ถึงเลยจริงๆ ว่าคนที่ซี้ไม่ให้หมากินอย่างเขา จะเลี้ยงหนังเธอ

8.)

食日万钱¹

shí rì wàn qián

กิน วัน หมิ่น สดางค์

กินวันเป็นหมิ่น

หมายความว่า ต้มกินอย่างสุรุ่ยสุร่าย

กินล้างกินผลาญ

หมายความว่า กิน โดยไม่คิดถึง

ผู้อื่น ไม่กลัวหมดเปลือง

กินทิ้งกินขว้าง

(เรื่องอุไร อินทรประเสริฐ และสม

หมาย ทิวังษ์, 2525: 98)

ตัวอย่างประโยค :

8.1) 這種自己食日万钱卻不會為貧困的父母着想的人，我不會與他交往。

Zhè zhǒng zìjǐ shí rì wàn qián què búhuì wèi pínkùn de fùmù zháoxiǎng de rén , wǒ búhuì yǔ tā jiāowǎng .

คนที่กินวันเป็นหมิ่น ไม่คิดถึงความยากลำบากของพ่อแม่อย่างนี้ ฉันไม่คบเป็นเพื่อนหรอก

8.2) คนที่กินล้างกินผลาญไม่คิดถึงความยากลำบากของพ่อแม่อย่างนี้ ฉันไม่คบเป็นเพื่อนหรอก

9.)

玉粒桂薪

yù lì guì xīn

หยก ข้าว ต้นโหรวเกว้ย ฟืน

ข้าวมีค่าดั่งหยกฟืนมีค่าดั่งต้นโหรวเกว้ย

หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูง

มาก และของใช้จำเป็นก็มีราคาแพง

ข้าวยากหามากแพง

หมายความว่า ภาวะขาดแคลน

อาหาร

(ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540: 62)

¹食日万钱 shí rì wàn qián มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 日食万钱 rì shí wàn qián ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

爨桂炊玉

cuàn guì chuī yù

หุงอาหาร ต้นโหรวเกว้ย หุงอาหาร หยก

เผาฟืนคั้งเผาต้นโหรวเกว้ยหุงข้าวคั้งคั้งหยก

หมายความว่า ข้าวของเครื่องใช้ราคาแพงลิ่ว การดำเนินชีวิตลำบาก

食玉炊桂

shí yù chuī guì

อาหาร หยก หุงอาหาร ต้นโหรวเกว้ย

อาหารแพงคั้งหยกเชื้อเพลิงแพงคั้งต้นโหรวเกว้ย

หมายความว่า ข้าวของราคาแพงลิ่ว การใช้ชีวิตยากลำบาก

ตัวอย่างประโยค :

- 9.1) 過去，這裡每次經過颱風之后，柴米的價格都會大幅上漲，幾乎是玉粒桂薪。

Guòqù , zhèlǐ měicì jīngguò táifēng zhī hòu , chái mǐ de jiàgé dōuhuì dàfú

shàngzhǎng jīhū shì yù lì guì xīn .

เมื่อก่อน ที่นี่ หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นทุกครั้ง ราคาข้าวของก็จะสูงขึ้นมาก เกือบจะเรียกได้ว่า ข้าวมีค่าคั้งหยกฟืนมีค่าคั้งต้นโหรวเกว้ย

- 9.2) 過去，這裡每次經過颱風之后，柴米的價格都會大幅上漲，幾乎是爨桂炊玉。

Guòqù , zhèlǐ měicì jīngguò táifēng zhī hòu , chái mǐ de jiàgé dōuhuì dàfú

shàngzhǎng jīhū shì cuàn guì chuī yù .

เมื่อก่อน ที่นี่ หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นทุกครั้ง ราคาข้าวของก็จะสูงขึ้นมาก เกือบจะเรียกได้ว่า เผาฟืนคั้งเผาต้นโหรวเกว้ยหุงข้าวคั้งคั้งหยก

- 9.3) 過去，這裡每次經過颱風之后，柴米的價格都會大幅上漲，幾乎是食玉炊桂。

Guòqù , zhèlǐ měicì jīngguò táifēng zhī hòu , chái mǐ de jiàgé dōuhuì dàfú shàngzhǎng jīhū shì shí yù chuī guì .

เมื่อก่อน ที่นี้ หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นทุกครั้ง ราคาข้าวของก็จะสูงขึ้นมาก เกือบจะเรียกได้ว่า อาหารแพงดังหยกซื้อเพลิงแพงดังต้นโหรวกเว้ย

- 9.4) เมื่อก่อน ที่นี้ หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นทุกครั้ง ราคาข้าวของก็จะสูงขึ้นมาก เกือบจะเรียกได้ว่า ข้าวยากหมากแพง

10.)

玉殿嫦娥¹

หยาดฟ้ามาดิน

yù diàn Cháng'é

หยก ตำแหน่ง เทพธิดาแห่งพระจันทร์

หมายความว่า สวยมาก

เทพธิดาแห่งพระจันทร์ในตำแหน่งหยก

(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:

หมายความว่า หญิงสาวที่สวยงาม

98)

ตัวอย่างประโยค :

- 10.1) 這位環球小姐無論到哪裏人們都讚美她是玉殿嫦娥。

Zhè wèi huánqiú xiǎojiě wúlùn dào nǎlǐ rénmen dōu zànměi tā shì yù diàn cháng'é .

นางงามจักรวาลคนนี้ไม่ว่าจะไปไหนก็มีแต่คนชมว่าสวยดังเทพธิดาแห่งพระจันทร์ในตำแหน่งหยก

- 10.2) นางงามจักรวาลคนนี้ไม่ว่าจะไปไหนก็มีแต่คนชมว่าสวยหยาดฟ้ามาดิน

¹嫦娥 Cháng'é คือเทพธิดาที่ลอยจากโลกมนุษย์ขึ้นไปสู่ดวงจันทร์ในเทพนิยายของจีน ปัจจุบันมักใช้หมายถึงหญิงสาวที่งามมาก งามดุจดั่งเทพธิดา

11.)

玉燭調和
yù zhú tiáo hé

เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ย

หยก เทียน ปรับ กลมกลืน
ปรับหยกเทียนกลมกลืนกัน
หมายความว่า สามีภรรยากลมกลืนกัน
เข้ากันได้สนิท เข้ากันได้ดี

หมายความว่า ถูกรอคหรือกลมกลืน
กันดี
(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:
111)

ตัวอย่างประโยค :

11.1) 這一對夫妻玉燭調和。

Zhè yí duì fūqī yù zhú tiáo hé .

สามีภรรยาคู่นี้ปรับหยกเทียนกลมกลืนกันดี

11.2) สามีภรรยาคู่นี้เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ย

12.)

昆山片玉
kūn shān piàn yù

ห้วกะทิ

คุณหลุน เขา ^{ขึ้น} หยก
^{ขึ้น}หยกหนึ่งในเขาคุณหลุน
หมายความว่า คนที่อัจฉริยะที่สุดเก่งที่สุดใน
หมู่คนเก่ง เปรียบเหมือน^{ขึ้น}หยกที่ดีที่สุด
ในเขาคุณหลุน

หมายความว่า ^{ขึ้น}ยอดเยี่ยม ^{ขึ้น}เลิศ ^{ขึ้น}ดี
ที่สุด ดีเยี่ยม เด่นกว่าพวก
(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 623)

ตัวอย่างประโยค :

12.1) 他是代表國家出去比賽的選手，自然應該是昆山片玉。

Tā shì dàibiǎo guójiā chūqu bǐsài de xuǎnshǒu , zìrán yīnggāi shì kūn shān piàn yù .

เขาเป็นตัวแทนนักกีฬาที่ไปแข่งขันระดับประเทศ ดังนั้นตามหลักแล้วเขาต้องเป็นจีนหยก หนึ่งในเขาคุณหลุนแน่นอน

12.2) เขาเป็นตัวแทนนักกีฬาที่ไปแข่งขันระดับประเทศ ดังนั้นตามหลักแล้วเขาต้องเป็นหัวกะทิ แน่นอน

13.)

肌肉玉雪
jīròu yù xuě

เป็นน้ำเป็นนวล

กล้ามเนื้อ หยก หิมะ

หมายความว่า ผิวพรรณผุดผ่อง

ผิวสวยดั่งหยกดั่งหิมะ

สวยงาม

หมายความว่า ผิวพรรณขาวสะอาดผุดผ่อง

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 350)

สวยงาม

สำนวนอื่นในภาษาไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ
แต่งร่มไผ หมายความว่า ผิวเนียนวลงาม

ตัวอย่างประโยค :

13.1) 小玲十分漂亮，肌肉玉雪，風姿綽約。

Xiǎo Líng shífēn piàoliang , jī ròu yù xuě , fēngzī chuòyuē .

เสี่ยวหลิงเป็นผู้หญิงที่สวยงาม ผิวสวยดั่งหยกดั่งหิมะ บุคลิกลักษณะกึ่งดงาม

13.2) 叱咤壇เป็นผู้หญิงที่สวยงาม ผิวพรรณเป็นน้ำเป็นนวล บุคลิกลักษณะกึ่งดงาม

13.3) 叱咤壇เป็นผู้หญิงที่สวยงาม ผิวดั่งแต่งร่มไผ บุคลิกลักษณะกึ่งดงาม

14.)

玉卮無當
yù zhī wú dàng

สวยปาฝาไม่ติด

หยก แก้วเหล้า ไม่มี ก้น

หมายความว่า สวยแต่ใช้การไม่ได้

แก้วเหล้าหยกไม่มีก้น

หรือสวยแต่ไม่มีประโยชน์

หมายความว่า ถึงจะเป็นของดีแต่ไม่มี

(ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540: 169)

ประโยชน์ ใช้ไม่ได้

ตัวอย่างประโยค :

14.1) 這麼貴的東西買來做什麼？玉卮無當，白白浪費錢財而已。

Zhème guì de dōngxi mǎilái zuò shénme ? yù zhī wú dàng , báibái làngfèi qiáncái éryǐ .

แก้วเหล้าหยกไม่มีก้นที่แพงอย่างนี้ซื้อมาทำไมก็ไม่รู้ เปลืองเงินเปล่าๆ

14.2) ของที่สวยปาฝาไม่ติดซึ้งแพงอย่างนี้ซื้อมาทำไมก็ไม่รู้ เปลืองเงินเปล่าๆ

15.)

有眼不識荊山玉
yǒu yǎn bù shí Jīng Shān yù

มีตาไม่มีแว

มีตา ไม่รู้จัก ภูเขา จึงซาน หยก

หมายความว่า มีแต่ตาไม่รู้จักอะไร

มีตาแต่ไม่รู้จักหยกภูเขาจึงซาน

ที่ดี หรือไม่สังเกตเห็นอะไรที่ลึก

หมายความว่า ตาดำ แยกแยะไม่ออกว่า

ซึ้ง

อะไรดี อะไรไม่ดี เปรียบเหมือนมีตาแต่ไม่รู้

(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 418)

จักหยกที่มีชื่อแห่งภูเขาจึงซาน

ตัวอย่างประโยค :

15.1) 這個人有眼不識荊山玉，看到總理還認不出來。

Zhè ge rén yǒu yǎn bù shí JīngShān yù , kàn dào zǒnglǐ hái rèn bù chūlai .

เขาคอนนี้มีตาแต่ไม่รู้จักหยกภูเขาจินชาน คุณเจอต่านนายกรัฐมนตรีแล้วยังดูไม่ออกอีกว่า
ท่านเป็นนายกรัฐมนตรี

- 15.2) เขาคอนนี้มีตาไม่มีแวว คุณเจอต่านนายกรัฐมนตรีแล้วยังดูไม่ออกอีกว่าท่านเป็นนายก
รัฐมนตรี

16.)

金玉其外，敗絮其中
jīn yù qí wài , bài xù qí zhōng

ทอง หยก สิ่งสิ่งนั้น ข้างนอก เก่าคร่ำครี
ผ้าฝ้าย สิ่งสิ่งนั้น ข้างใน
ข้างนอกสวยดังทองหยก ข้างในเป็นผ้าฝ้าย
เก่าคร่ำครี
หมายความว่า ข้างนอกกับข้างในแตกต่างกัน
โดยสิ้นเชิง ดีแต่เปลือกนอก

ข้างนอกสุดใส ข้างในเป็นโพรง

หมายความว่า คุณลักษณะภายนอกดี
แต่ความเป็นจริงไม่ดีตามที่เห็น
ภายนอก
(เรื่องอุไร อินทรประเสริฐ และสม
หมาย ทศวิงษ์, 2525: 29)

ตัวอย่างประโยค :

- 16.1) 真的不敢相信，這位打扮得這麼漂亮的姑娘竟然是個小偷，真是金玉其外，敗絮其中。

Zhēn de bù gǎn xiāngxìn , zhè wèi dǎbàn de zhème piàoliang de gūniáng

jīngrán shì ge xiǎotōu , zhēnshì jīn yù qí wài , bài xù qí zhōng

ไม่น่าเชื่อเลยว่า ผู้หญิงที่แต่งตัวสวยงามขนาดนี้กลับเป็นขโมย เหมือนดังที่คนเขาว่า ข้างนอก
สวยดังทองหยก ข้างในเป็นผ้าฝ้ายเก่าคร่ำครี ไม่มีผิดเลย

- 16.2) ไม่น่าเชื่อเลยว่า ผู้หญิงที่แต่งตัวสวยงามขนาดนี้กลับเป็นขโมย เหมือนดังที่คนเขาว่า ข้างนอก
สุดใส ข้างในเป็นโพรง ไม่มีผิดเลย

17.)

火眼金睛
huǒ yǎn jīn jīng

รู้ใส่

ไฟ ตา ทอง ลูกตา
ตาไฟลูกตาทอง
หมายความว่า สายตาคมกริบ สายตา
เฉียบแหลม มองคน หรือเหตุการณ์
ได้ทะลุปรุโปร่ง

หมายความว่า รู้ความภายใน หรือรู้
เรื่องส่วนตัวอย่างดีว่าเป็นอย่างไร
บางทีก็พูดว่ารู้ใส่ก็ขบคๆ คือรู้หมด
ว่ามีอะไร เป็นอย่างไรบ้าง
(สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2543: 483)

ตัวอย่างประโยค :

17.1) 我又沒有火眼金睛，怎麼會知道他是個壞人，要害我？

Wǒ yòu méiyǒu huǒ yǎn jīn jīng , zěnmě huì zhīdao tā shì ge huàirén , yào hài wǒ .

ฉันไม่ได้มีตาไฟลูกตาทอง จะไปรู้ได้ไงว่าเขาเป็นคนไม่ดีและคิดจะทำร้ายฉัน

17.2) ฉันไม่ใช่คนที่รู้ใส่คน จะไปรู้ได้ไงว่าเขาเป็นคนไม่ดีและคิดจะทำร้ายฉัน

18.)

沙裏淘金
shā lǐ táo jīn

งมเข็มในมหาสมุทร

ทราย ใน ร่อน ทอง
ร่อนทองจากกองทราย
หมายความว่า โอกาสที่จะเป็นไปได้น้อย
มาก

หมายความว่า งานซึ่งสำเร็จได้ยาก
(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:
115)

ตัวอย่างประโยค :

18.1) 我知道這件事很難，儘管是沙裏淘金我也要做。

Wǒ zhīdao zhè jiàn shì hěn nán , jǐnguǎn shì shā lǐ táo jīn wǒ yě yào zuò .

ฉันรู้ว่าเรื่องนี้ยากที่จะสำเร็จ ถึงจะเป็นเหมือนการร่อนทองจากกองทรายฉันก็จะทำ

18.2) ฉันรู้ว่าเรื่องนี้ยากที่จะสำเร็จ ถึงจะเป็นเหมือนการงมเข็มในมหาสมุทรฉันก็จะทำ

19.)

佛是金裝，人是衣裝
fó shì jīn zhuāng , rén shì yī zhuāng

ไก่องามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง

พระพุทธรูป คือ ทอง แต่งและประดับ

หมายความว่า คนจะงามต้องอาศัย

ประดา คน คือ เสื้อผ้า แต่งตัว

การแต่งด้วย

พระพุทธรูปสวยงามเพราะชุบด้วยทอง คน

(ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2529:

สวยงามเพราะเสื้อผ้า

17)

หมายความว่า การรู้จักแต่งเนื้อแต่งตัวเป็น
สิ่งสำคัญ

ตัวอย่างประโยค :

19.1) 今天阿慧打扮得好漂亮，簡直像換了個人差不多都認不出來了，真是佛是金裝，人是衣裝。

Jīntiān Ā Huì dǎban de hǎo piàoliang , jiǎnzhí xiàng huàn le ge rén ,

chàbuduō dōu rèn bu chūlai le , zhēnshì fó shì jīn zhuāng , rén shì yī zhuāng .

วันนี้ฮวยแต่งตัวได้สวยมาก เปลี่ยนเป็นคนละคนเลย จนเกือบจำไม่ได้ จริงดั่งที่ว่าพระ
พุทธรูปสวยงามเพราะชุบด้วยทอง คนสวยงามเพราะเสื้อผ้าจริงๆ

19.2) วันนี้ภัสสรแต่งตัวได้สวยมาก เปลี่ยนเป็นคนละคนเลย จนเกือบจำไม่ได้ จริงดั่งที่ว่า
ไก่องามเพราะขน คนงามเพราะแต่งจริงๆ

จากการเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย ทำให้ทราบว่าในภาษาจีนกับในภาษาไทยมีสำนวนที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เพียงแต่วิธีเปรียบเทียบ หรือสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบ บางครั้งก็ยังสามารถนำไปใช้แทนกันได้ จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจีนและไทยจะมีประเพณี วัฒนธรรม แนวความคิด และสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน แต่สำนวนภาษาก็ยังมีความเหมือนและคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง ดังนั้นจากการศึกษาเปรียบเทียบและเปรียบเทียบต่าง ทำให้เข้าใจแนวความคิดของจีนและไทยได้เช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ สำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนไทยที่มีความหมายเดียวกัน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนจีนที่มีความหมายเดียวกัน

5.1 สำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนไทยที่มีความหมายเดียวกัน

สำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนไทยที่มีความหมายเดียวกัน มีทั้งหมด 538 สำนวน คิดเป็น 91.03 % เช่น

金光燦爛

jīn guāng càn lán

ทอง แสง เจิดจ้าสว่างไสว

หมายความว่า แสงสีทองที่เจิดจ้าสว่างไสว

金甌無缺

jīn ōu wú quē

ทอง ถ้วย ไม่ขาดตกบกพร่อง

หมายความว่า ดินแดนที่สมบูรณ์ไม่ขาดตกบกพร่อง

金城石室

jīn chéng shí shì

ทอง กำแพงเมือง หิน ห้อง

กำแพงเมืองทองห้องหิน

เป็นการเปรียบเทียบว่า มีคูเมืองและกำแพงเมืองที่แข็งแรง

拾金不昧
shí jīn bú mèi

เก็บ ทอง ไม่ แอบซ่อน

หมายความว่า เก็บทรัพย์สินสมบัติของคนอื่นได้แล้วไม่ยึดเป็นของตัวเอง
และคิดหาหนทางคืนให้เจ้าของ

一曲千金
yī qǔ qiān jīn

หนึ่ง เพลง พัน ทอง

เพลงหนึ่งเพลงมีค่าเท่าทองพันชั่ง

เป็นการเปรียบเทียบว่า เป็นเพลงที่ไพเราะน่าฟังซึ่งหาได้ยาก

金精玉液
jīn jīng yù yè

ทอง ดีที่สุด หยก ของเหลว

เดิมหมายถึงยาวิเศษ ปัจจุบันหมายถึง ภาชนะสำหรับใช้ในการดื่มที่ล้ำค่า

臨財苟得
lín cái gǒu dé

หันหน้าเข้าหา ทรัพย์สิน มั่งง่าย ได้

เป็นคนที่มั่งง่ายหันหน้าเข้าหาทรัพย์สิน

หมายความว่า เห็นแก่ผลประโยชน์มากกว่าคุณธรรม

倚財仗勢
yǐ cái zhàng shì

อาศัย ทรัพย์สิน แอบอิง อำนาจ

หมายความว่า อาศัยที่ตนเองมีเงินมีอำนาจเลยก่อกรรมทำชั่ว

玉想瓊思
yù xiǎng qióng sī

หยก คิด หยกงาม พิจารณา

หมายความว่า ความคิดหรือเจตจำนงที่เด็ดเดี่ยวแน่วแน่ไม่หวั่นไหว

玉尺量才

yù chǐ liàng cái

หยก ไม้บรรทัด วัด ความสามารถ

ไม้บรรทัดหยกวัดความสามารถ

หมายความว่า ใช้มาตรฐานที่เที่ยงตรงในการวัดหรือตีค่าของคนหรือผล
งานการประพันธ์

白玉映沙

bái yù yìng shā

ขาว หยก สะท้อน ทราย

แสงหยกขาวสะท้อนบนพื้นทราย

หมายความว่า โคลงกลอนมีลักษณะที่โดดเด่น

白玉無暇

bái yù wú xiá

ขาว หยก ไม่มี ตำหนิ

หยกที่ขาวสะอาดไร้ตำหนิ

หมายถึง คนหรือสิ่งของที่สมบูรณ์แบบ

冰壑玉壺

bīng hè yù hú

น้ำแข็ง หุบเขา หยก กาน้ำ

น้ำที่ใสดั่งน้ำแข็งจากหุบเขาบรรจุในกาน้ำหยก

เป็นการเปรียบเทียบว่า มีเกียรติศักดิ์สูงส่ง

珠落玉盤

zhū luò yù pán

ไข่มุก หล่นลง หยก จาน

ไข่มุกหล่นลงจานหยก

เป็นการเปรียบเทียบ น้ำเสียงที่ไพเราะน่าฟังอย่างยิ่ง

和氣生財

héqì shēng cái

มีอริยาศัยมีไมตรีต่อกัน เกิด ทรัพย์สิน

หมายความว่า เป็นคนที่มีอริยาศัยดี มีไมตรีต่อผู้อื่น ทำอะไรมีแต่ความ

เจริญก้าวหน้า ร่ำรวยเงินทอง

東南之寶

dōngnán zhī bǎo

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของ ของล้ำค่า

ของล้ำค่าของทิศตะวันออกเฉียงใต้

หมายถึง คนที่มีความสามารถของเขตตะวันออกเฉียงใต้

攫金不見人

jué jīn bú jiàn rén

คว้าเอาไว้ ทอง ไม่ เห็น คน

คว้าทองไว้โดยมองไม่เห็นคน

หมายความว่า เห็นแก่ลาภ ยศ ผลประโยชน์ที่อยู่ตรงหน้า จนลืมนึกถึง
สิ่งอื่นใด

見金不見人

jiàn jīn bú jiàn rén

เห็น ทอง ไม่ เห็น คน

หมายความว่า คนที่คิดอะไรตื้นๆ มุ่งแต่จะเอาผลประโยชน์อย่างเดียว
จนลืมคิดถึงสิ่งอื่นใด金石¹之功

jīn shí zhī gōng

ภาชนะทองเหลือง ศิลาจารึก ที่ คุณงามความดี

คุณงามความดีที่สลักไว้บนภาชนะทองเหลืองหรือศิลาจารึก

หมายความว่า คุณูปการหรือคุณงามความดีที่สลักไว้บนภาชนะทอง
เหลืองหรือศิลาจารึกซึ่งไม่มีวันสลายไปตามกาลเวลา

¹ 金 jīn ในที่นี้หมายถึง ภาชนะทองเหลือง และ 石 shí ในที่นี้หมายถึง ศิลาจารึก

千金買笑

qiān jīn mǎi xiào

พัน ทอง ซื้อ ยิ้ม

ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากถึงจะได้มาซึ่งรอยยิ้มของสาวงามยิ้ม

หมายถึง ต้องมีค่าตอบแทนที่สูงถึงจะทำให้สาวงามยิ้มได้

金石絲竹¹

jīn shí sī zhú

เครื่องดนตรีประเภทโลหะ เครื่องดนตรีประเภทสายและปี่

หมายถึง เครื่องดนตรีและดนตรีต่างๆ

惜墨如金

xī mò rú jīn

เสียดาย หมึก ดั่ง ทอง

หมายความว่า เวลาจะวาดภาพหรือเขียนบทความ มีความละเอียด

รอบคอบ ไม่ลงมือง่ายๆ

瓊府金穴

qióng fǔ jīn xué

หยกงาม คฤหาสน์ ทอง ถ้ำ

คฤหาสน์หยกงามถ้ำทอง

หมายถึง บ้านของคนที่มีฐานะร่ำรวย และมีอำนาจบารมี

一飯千金

yī fàn qiān jīn

หนึ่ง ข้าว พัน ทอง

ได้กินข้าวของเขาหนึ่งมื้อ ตอบแทนด้วยทองพันชั่ง

หมายความว่า ได้รับการช่วยเหลือแล้วตอบแทนมากกว่าที่เขาให้

¹ 金石 jīn shí ในที่นี้หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทโลหะ และ 絲竹 sī zhú ในที่นี้หมายถึงเครื่องดนตรีประเภทสายและปี่

不祥之金

bù xiáng zhī jīn

ไม่สิริมงคล ที่ทอง

หมายความว่า ปราภฏการณ์ที่ไม่เป็นสิริมงคล

至信辟金

zhì xìn pì jīn

ที่สุด สัจจะ ขจัด ทอง

ถ้ามีสัจจะก็ไม่ต้องใช้ทอง

หมายความว่า คนที่รักษาสัจจะไม่จำเป็นต้องใช้ทองในการค้าประกัน

金漿玉醴

jīn jiāng yù lǐ

ทอง เหล้า หยก เหล้าหวาน

เหล้าที่มีค่าดั่งทองเหล้าหวานที่มีค่าดั่งหยก

หมายถึง เหล้าชั้นดี

人財兩空

rén cái liǎng kōng

คน ทรัพย์สิน สอง ว่างเปล่า

ว่างเปล่าทั้งคนและทรัพย์สิน

หมายความว่า ไม่มีทั้งคนและทรัพย์สิน

玉慘花愁

yù cǎn huā chóu

หยก น่าวทนา ดอกไม้ กลัดกลุ้ม

หมายถึง หญิงสาวที่มีท่าทีกลัดกลุ้ม

玉汝于成

yù rǔ yú chéng

หยก คุณ ให้ สำเร็จ

รักคุณดั่งหยกให้คุณสำเร็จ

หมายความว่า รักคุณดั่งหยก ช่วยเหลือคุณให้คุณประสบความสำเร็จ

玉成之恩

yù chéng zhī ēn

หยก สำเร็จ ที่ บุญคุณ

บุญคุณที่ทำให้หยกสำเร็จ

หมายความว่า บุญคุณที่ช่วยเหลือคนอื่นให้สมควรปรารถนา

盜玉竊鈎

dào yù qiè gōu

ขโมย หยก ขโมย ตะขอ

หมายความว่า ไม่ว่าจะของล้ำค่าหรือด้อยค่าก็ขโมย

珠玉在側

zhū yù zài cè

ไข่มุก หยก อยู่ข้าง

หมายความว่า มีคนที่ มีทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติอยู่ข้างกาย

5.2 สำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนจีนที่มีความหมายเดียวกัน

สำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนจีนที่มีความหมายเดียวกัน มีทั้งหมด 44 สำนวน คิดเป็น 52.38 % จากทั้งหมด 84 สำนวน เช่น

ทองรู้กระเบื้อง

หมายความว่า ลักษณะที่ไม่คู่ควรกัน เช่นคนมีฐานะหรือยศศักดิ์สูง ปะทะกับคนชั้นต่ำหรือคนตีม่่าสุ่มกับคนเลว

เบี้ยต่อไส้

หมายความว่า เงินที่หามาเลี้ยงชีพที่ละเล็กละน้อย พอประทังชีวิตไปเรื่อยๆ

เบี้ยไปร้ายทาง

หมายความว่า เงินที่จะต้องใช้จ่ายหรือเสียเป็นลำดับไปในเมื่อจะทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ

เบี้ยหัวแตก

หมายความว่า เงินที่กระจัดกระจายไปในจำนวนย่อยเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้
เกิดประโยชน์อะไรไม่ได้ จะเป็นเงินที่ได้มาหรือเป็นเงิน
จ่ายไปได้ ส่วนนี้พูดแต่เพียงว่า “เบี้ยแตก” ก็ได้

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

หมายความว่า ทำงานชนิดได้เงินเล็กน้อยก็เอา

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท

หมายความว่า ให้รู้จักอดออม

ได้เบี้ยเอาข้าว

หมายความว่า มีส่วนได้ด้วยสิ่งของต่างๆ เช่น เงินทอง ข้าวของ

ลอกทองพระ

หมายความว่า เอาทองคำที่หุ้มองค์พระพุทธรูปออก ส่วนนี้ใช้ในทาง
โจรกรรมเหมือนกัน คือลักขโมยพระพุทธรูปไปลอกเอา
ทองคำที่หุ้มองค์พระออก

ไล่เบี้ย

หมายความว่า โทษเอาหรือคิดเอาหรือทำกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพัวพัน
ถัดไป

สิบเบี้ยใกล้มือ

หมายความว่า อะไรอยู่ใกล้กว่ามาก่อน ถึงจะน้อยแต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้
อะไรเลย

แก้เบี้ย

หมายความว่า ทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ให้ต้องเสียเงิน

เห่อมรดก

หมายความว่า ได้รับมรดกกลายเป็นคนมีเงิน เมื่อไม่เคยมั่งมี พอมาก็มีเลย
ตื่น เห่อเหิม ฟุ้งช่านต่างๆ

คิดสมบัติบ้า

หมายความว่า คิดหรือมันหมายอะไร ทำให้รู้สึกอึดใจจนลืมตัว

ขุดทอง

หมายความว่า แสวงหาผลประโยชน์จากแหล่งที่คิดว่าจะมีผลประโยชน์
ให้ได้

แจ่งสี่เบี้ย

หมายความว่า พูดซี่แจ่งอย่างละเอียดหรือคิดจำนวนเงินรายจ่ายอย่าง
ละเอียดถี่ถ้วน

ใช้เป็นเงินแดง

หมายความว่า เด็กที่ใช้ทำอะไร หรือใช้ไปไหนไม่ค่อยได้ ใช้ยาก

สามทำสลึง

หมายความว่า ใครที่ทำทำเด่นอะไรเล็กน้อยก็ว่า สามทำสลึง

แผ่สองสลึง

หมายความว่า อาการที่นอนหงาย มือตีนเหยียดออกไปเต็มที่

ไม่ได้เบี้ยเอาข้าว

หมายความว่า ต้องให้ได้มาซึ่งอย่างใดอย่างหนึ่ง

เกิดในเรือนเบี้ย

หมายความว่า เด็กที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งเป็นทาสโดยบิดามารดานั้น
ขายตัว รับเงินจากนายเงิน ไปแล้วอยู่รับใช้นายเงิน

จี๋ถั่วกลบเพชร

หมายความว่า ทำดีแต่ต้น ผลสุดท้ายมีข้อบกพร่องจึงทำให้เสียหาย

ขายหน้าวันละห้าเปี้ย

หมายความว่า อะไรที่ทำให้ต้องอับอายขายหน้าทุกวัน จะเปรียบการเสียหน้าเท่ากับเสียเปี้ยไปวันละห้าเปี้ยทุกวัน

มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งเสาะเรือนไหว

หมายความว่า มีเงินเพียงเล็กน้อยก็ตื่น มักใช้พูดถึงคนที่ไม่เคยมีเงินพอมิเงินขึ้นมาก็ตื่นตื่น

เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร

หมายความว่า ยอมเสียจนหมดตัว แต่ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร

เอาเงินเข้าหว่าน เอาหวานเข้าว่า

หมายความว่า ทำให้รักโดยวิธีนุ่มนวล

มีเงินให้เขากู้ มีความรู้อยู่ในตำรา

หมายความว่า มีอยู่เหมือนไม่มี ใช้ประโยชน์ไม่ได้

สามสิ่งเฟื่อง

หมายความว่า บ้าๆ บอๆ จริตไม่ปกติ ไม่เต็มบาท ไม่เต็มตั้ง

มีเฟื่องมีสติ

หมายความว่า มีเงินเพียงเล็กน้อยจริงๆ หรือใช้พูดในทางถ่อมตัวว่ามีเล็กน้อย ซึ่งความจริงแล้วอาจจะมามากก็ได้

พ่อแก้วแม่แก้ว

หมายความว่า พ่อแม่บังเกิดเกล้า

จากการศึกษาสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของภาษาจีนและภาษาไทย อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางสภาพแวดล้อมและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทำให้มีสำนวนที่แตกต่างกัน เช่น ในภาษาจีนจะมีสำนวนที่เกี่ยวกับหยกเป็นจำนวนมาก มีถึง 262 สำนวน จากทั้งหมด 591 สำนวน แต่ในภาษาไทยมีเพียงสำนวนเดียวคือ กิ่งทองใบหยก จากทั้งหมด 84 สำนวน

ในภาษาจีนมีสำนวนที่เกี่ยวกับหยกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากชาวจีนให้ความสำคัญและผูกพันกับหยกมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยโบราณชาวจีนก็รู้จักนำหยกมาเป็นเครื่องประดับ และการแกะสลักหินหยกก็เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวจีน เครื่องหยกที่งดงามไม่เพียงเป็นศิลปะที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังใช้ในการประกอบพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ของจีน นอกจากนี้ชาวจีนยังใช้หยกเปรียบเทียบกับคุณธรรมที่ดีงาม และบ่งบอกฐานะทางสังคม ไม่เพียงแต่คนที่มีชีวิตอยู่เท่านั้นที่ใช้หยก ชีวิตหลังความตาย เช่น ในสุสานของชาวจีนก็มีการนำหยกฝังไปพร้อมกับผู้ตายด้วย โดยสลักหยกเป็นรูปต่างๆ เช่น จักจั่น หมู เสื้อผ้า เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีฝังศพ ชาวจีนยังมีความเชื่อว่าหยกสามารถป้องกันภัยพิบัติได้ ดังนั้นปัจจุบันชาวจีนยังคงนิยมสวมใส่กำไลหยก แหวนหยก และเครื่องประดับอื่นๆ ที่ทำมาจากหยก

นอกจากนี้ หยกยังมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาษา คำว่า “玉” yù หยก ไม่เพียงหมายถึงหินหยกเท่านั้น แต่ยังสื่อความหมายไปถึง สิ่งสวยงาม งดงาม ดีงาม ขาวสะอาด บริสุทธิ์ ไร้ราคะ เช่น 玉樓 yùlóu อาคารที่สวยงาม 玉容 yùróng รูปร่างลักษณะที่งดงาม และเนื่องจากหยกเป็นสัญลักษณ์ของความสูงส่ง ดังนั้นหยกจึงใช้ในความหมายว่า เคารพยกย่อง นับถือ เพื่อให้เกียรติคู่สนทนาอีกด้วย เช่น 玉音 yùyīn เสียงของท่าน 玉體 yùtǐ ร่างกายของท่าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เราทราบว่า หยกมีความสำคัญอย่างยิ่งในวัฒนธรรมจีน โดยเฉพาะด้านสำนวนภาษา มีคำว่า “玉” yù หยก ปรากฏอยู่ในสำนวนจีนมากมาย

ในภาษาไทยที่ศึกษาครั้งนี้มีสำนวนที่เกี่ยวกับหยกเพียงสำนวนเดียว และน่าจะเป็นสำนวนที่ไทยยืมมาจากจีน เพราะในประเทศไทยไม่มีอัญมณีประเภทนี้ ดังนั้นในวัฒนธรรมไทยแต่โบราณ จึงไม่มีแนวคิดเกี่ยวกับหยก และไม่มีสำนวนเกี่ยวกับหยก

บทที่ 6

ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนและสำนวนไทย

ในสำนวนจีนหรือสำนวนไทย ต่างก็มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ประกอบอยู่ในสำนวน ซึ่งโดยปกติแล้วจะหมายถึง “เงิน ทอง และของมีค่า” โดยตรง แต่ในบางสำนวนก็มีความหมายแฝงอื่นๆ ด้วย หากจะจัดกลุ่มความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ก็อาจจำแนกกว้างๆ ได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนที่มีความหมายโดยตรง และคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนที่มีความหมายโดยนัย

เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจะให้คำนิยามของความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย ตามที่ ภาณุจนา นาคสกุล และคณะ (2524: 21) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. ความหมายโดยตรงหรือความหมายหลัก ได้แก่ ความหมายเดิมของคำ เป็นความหมายในพจนานุกรม เช่น คำว่า “สำลี” และคำว่า “ควาย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1190 และ 233) อธิบายความหมายไว้ว่า

- สำลี น. ชื่อต้นไม้ขนาดเล็กชนิดหนึ่ง เมล็ดมีปุยขาว ใช้ทอผ้าได้ ; ชื่อเรียกปุยของเมล็ดฝ้าย หรือเมล็ดสำลี
- ควาย น. ชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดหนึ่ง เป็นสัตว์กึ่งคู่ รูปร่างใหญ่ มีสีดำหรือเทา เขาโค้งยาว ที่ได้คางและหน้าอกมีขนขาวเป็นรูปง่าม

2. ความหมายโดยนัย หรือความหมายแฝง หมายถึง ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายแฝงของคำอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ หลายอย่าง เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะ บุคคล และความสุภาพของภาษา เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

“สำลี” อาจจะหมายถึงไปถึง ความเบาหรือสีขาว

“ควาย” อาจจะหมายถึงไปถึง คนโง่ คนเชื่อง หรือคนตัวใหญ่แต่ไม่ฉลาด

6.1 ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีน

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีน มีทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ดังนี้

6.1.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีน คือความหมายที่หมายถึง เงิน ทอง หรือของมีค่านั้นๆ จริงๆ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง

และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยตรง มีทั้งหมด 106 คำวน คิดเป็น 17.93 % เช่น

金石之堅

jīn shí zhī jiān

ทอง หิน ที่ แข็งแกร่ง

แข็งแกร่งดั่งทองหิน

หมายความว่า มั่งคั่งแข็งแรงดั่งทองหิน

點金乏術

diǎn jīn fá shù

เป็นการเปรียบเทียบ

แต้ม ทอง ขาดแคลน วิธี

ขาดแคลนวิธีแต้มหินให้กลายเป็นทอง

หมายความว่า ไม่มีหนทางที่จะรวบรวมเงินทองมาแก้ปัญหาความยากจน

金玉貨賂

jīn yù huòlù

ทอง หยก ทรัพย์สิน

ทรัพย์สินเช่นทองหยก

หมายความว่า ทรัพย์สิน เช่น ทองคำ หยกแท้

玉佩瓊琚

yù pèi qióngjū

หยก เครื่องประดับ เครื่องประดับหยกแดง

หมายความว่า เครื่องประดับที่ทำจากหยก

費財勞民

fèi cái láo mǐn

สิ้นเปลือง ทรัพย์สิน ลำบาก ประชาชน

หมายความว่า สิ้นเปลืองทรัพย์สินและทำให้ประชาชนลำบาก

見財起意

jiàn cái qǐyì

เห็น ทรัพย์สิน เกิดความโลภขึ้นมา

หมายความว่า พอเห็นทรัพย์สินเงินทองของคนอื่นก็เกิดความโลภขึ้นมา

輕財任俠qīng cái rèn xiá

เบา ทรัพย์สิน รับ ความเป็นธรรม

ให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมมากกว่าทรัพย์สิน

หมายความว่า ไม่เห็นแก่ทรัพย์สินมีจิตใจที่รักความเป็นธรรม และยอม

ช่วยเหลือบุคคลที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

生財有道shēng cái yǒu dào

เกิด ทรัพย์สิน มี หนทาง

มีหนทางทำให้มีทรัพย์สิน

หมายความว่า มีหนทางที่จะทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง และมีโชคลาภ

疏財尚氣shū cái shàng qì

แจกจ่าย ทรัพย์สิน เลื่อมใสศรัทธา การมีน้ำใจ

หมายความว่า แจกจ่ายทรัพย์สินเงินทองให้คนอื่นโดยเห็นว่าคุณธรรม

และการมีน้ำใจสำคัญกว่า

生財之道shēng cái zhī dào

เกิด ทรัพย์สิน ที่ หนทาง

หนทางที่ทำให้เกิดทรัพย์สิน

หมายความว่า หนทางที่จะทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง

謀財害命móu cái hài mìng

วางแผน ทรัพย์สิน ทำร้าย ชีวิต

วางแผนให้ได้ทรัพย์สินทำร้ายผู้อื่น

หมายความว่า มุ่งให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองจนต้องทำร้ายผู้อื่น

財多命殆

cái duō mìng dài

ทรัพย์สิ้น มาก ชีวิต อันตราย

หมายความว่า มีทรัพย์สิ้นเงินทองมากมักจะถูกรังแกชีวิตก็มีอันตราย

財匱力絀

cái kuì lì chù

ทรัพย์สิ้น ขาดแคลน กำลัง ไม่พอ

ขาดแคลนทรัพย์สิ้นกำลังไม่พอ

หมายความว่า ขาดแคลนทรัพย์สิ้นเงินทอง กำลังก็ไม่พอ

財運亨通

cái yùn hēng tōng

ทรัพย์สิ้น โชคลาภ ราบรื่น ราบรื่น

หมายความว่า โชคลาภทางทรัพย์สิ้นเงินทองราบรื่น

財不漏百

cái bú lòu bǎi

ทรัพย์สิ้น ไม่ รั่วไหล เปิดเผย

หมายความว่า ไม่เปิดเผยทรัพย์สิ้นเงินทองที่น่าคิดว่าให้คนอื่นรู้

財殫力痛

cái dān lì pū

ทรัพย์สิ้น หมดสิ้น กำลัง อ่อนแรง

หมายความว่า ทรัพย์สิ้นก็หมดกำลังก็อ่อนเปลี้ยเพลียแรง

積財吝賞

jī cái lìn shǎng

สะสม ทรัพย์สิ้น ตระหนี่ ปูนบำเหน็จ

หมายความว่า ได้แต่สะสมทรัพย์สิ้นเงินทองตั้งมากมาย แต่กลับไม่ยอม

ปูนบำเหน็จให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา

奉為至寶

fèng wéi zhì bǎo

ศรัทธา เป็น ที่สุด ของล้ำค่า

ศรัทธาดั่งของล้ำค่าที่สุด

หมายความว่า ศรัทธาสິงนั้นดั่งของล้ำค่าที่มีอาจตีค่าได้

奇珍異寶¹

qí zhēn yì bǎo

แปลก ไข่มุก พิเศษ ของล้ำค่า

ไข่มุกที่แปลกของล้ำค่าที่พิเศษ

หมายความว่า ของล้ำค่าที่หาได้ยาก และแตกต่างกับทุกๆ ไป

有錢有勢

yǒu qián yǒu shì

มี สตางค์ มี อำนาจ

หมายความว่า มีทั้งเงินทองทั้งอำนาจ

非錢不行

fēi qián bù xíng

ไม่มี สตางค์ ไม่ได้

หมายความว่า ไม่มีเงินก็ทำการอะไรไม่ได้

一文錢逼死英雄漢

yī wén qián bī sǐ yīngxiónghàn

หนึ่ง เหรียญ สตางค์ บีบบังคับ ตาย วีรบุรุษ

สตางค์แค่หนึ่งเหรียญก็สามารถบีบบังคับวีรบุรุษให้ตายได้

หมายความว่า เงินมีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีเงินแม้แต่วีรบุรุษที่มีฝีมือยอดเยี่ยมก็อับจนได้เหมือนกัน

¹奇珍異寶 qí zhēn yì bǎo มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 異寶 奇珍 yì bǎo qí zhēn ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

6.1.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนที่มีความหมายโดยนัย จากการศึกษาพบว่า อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความหมายโดยนัยทั้งหมดและความหมายโดยนัยบางส่วน ดังนี้

6.1.2.1 ความหมายโดยนัยทั้งหมด

ความหมายโดยนัยทั้งหมด หมายถึง ความหมายที่มีได้เกี่ยวกับคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีทั้งหมด 155 สำนวน คิดเป็น 26.23 % เช่น

金石之計

jīn shí zhī jì

ทอง หิน ที่ แผนการ

แผนการที่เป็นทองหิน

หมายความว่า แผนการที่แน่นอน

金口木舌

jīn kǒu mù shé

ทอง ปาก ไม้ ลิ้น

ปากทองลิ้นไม้

หมายถึง คนที่เผยแพร่ศาสนา

金蟬脫殼

jīn chán tuō qiào

ทอง จักจั่น ลอก เปลือก

จักจั่นทองลอกเปลือก

หมายความว่า การหาทางหลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงโดยที่ฝ่ายตรงข้ามไม่อาจรู้ทัน

金衣公子

jīn yī gōngzǐ

ทอง เสื้อ คุณชาย

คุณชายเสื้อทอง

หมายถึง นกขมิ้น

金石絲竹

jīn shí sī zhú

เครื่องดนตรีประเภทโลหะ เครื่องดนตรีประเภทสายและปี่

หมายถึง เครื่องดนตรีและดนตรีต่างๆ

金釵十二

jīn chāi shí èr

ทอง ปิ่นปักผม สิบ สอง

ปิ่นปักผมทองสิบสองอัน

หมายความว่า มีภรรยาใหญ่น้อยมากมายนับไม่ถ้วน

銀瓶素綆

yín píng sùgěng

เงิน ขวด เชือกกับถัง

ขวดเงินและเชือกกับถัง

หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ตักน้ำขึ้นจากบ่อ

銀瓶落井

yín píng luò jǐng

เงิน ขวด หล่นลง บ่อน้ำ

หมายความว่า ไปแล้วไปลับไม่มีข่าวคราวอีกเลย

寶窗自選

bǎo chuāng zì xuǎn

ล้ำค่า หน้าต่าง ตัวเอง เลือก

หน้าต่างล้ำค่าที่เลือกด้วยตนเอง

หมายความว่า การมีสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจที่จะแต่งงานโดยเลือก
ด้วยตนเอง

抱玉握珠

bào yù wò zhū

อุ้ม หยก คั่ว ไข่มุก

หมายความว่า มีผลงานการประพันธ์ที่ขอดีเยี่ยมอยู่กับตัว

玉毀櫝中

yù huǐ dú zhōng

หยก แตก ตลับ ใน

หยกแตกในตลับ

หมายความว่า คนที่ทำหน้าที่ดูแลกพร่องในหน้าที่จนทำให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง

紫袍玉帶

zǐ páo yù dài

ม่วง เสื้อคลุม หยก เข็มขัด

เสื้อคลุมม่วงเข็มขัดหยก

เป็นการเปรียบเทียบว่า เป็นข้าราชการชั้นสูง

摧蘭折玉

cuī lán zhé yù

หัก กล้วยไม้ พับ หยก

หมายความว่า ทรมานและทำลายผู้หญิง

亂瓊碎玉

luàn qióng suì yù

ยุ่งเหยิง หยกงาม แตก หยก

หยกงามยุ่งเหยิงหยกแตก

หมายถึง น้ำแข็งกับหิมะ

無事不登三寶殿

wú shì bù dēng sānbǎodiàn

ไม่มี ธุระ ไม่ เดินขึ้น หอพระไตรปิฎก

หมายความว่า ถ้าไม่มีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจไม่เห็นแม่แต่เงา

6.1.2.2 ความหมายโดยนัยบางส่วน

ความหมายโดยนัยบางส่วน หมายถึง ความหมายที่ยังเกี่ยวข้องกับคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่บ้าง ซึ่งอาจจะหมายถึงความร่ำรวย ความหรูหรา ความฟุ่มเฟือย มีค่า มีราคา สิ่งที่ดี และสิ่งที่สวยงามเป็นต้น มีทั้งหมด 330 คำนวน คิดเป็น 55.84 % เช่น

金門綉戶

jīn mén xiù hù

ทอง ประตู่ เข็มปักถักร้อย ประตู่

ประตู่ที่เป็นทองประตู่ที่เข็มปักถักร้อย

เป็นการเปรียบเทียบ บ้านช่องของคนร่ำรวย

金裝玉裹

jīn zhuāng yù guǒ

ทอง บรรจุก หยก ห่อ

บรรจุกด้วยทองห่อด้วยหยก

หมายความว่า เสื้อผ้าอาภรณ์ หรือเครื่องประดับที่ล้ำค่า หรุหร่า

金釘朱戶

jīn dīng zhū hù

ทอง ตะปู แดง ประตู่

ตะปูทองประตู่แดง

เป็นการเปรียบเทียบ บ้านที่มีฐานะร่ำรวย

金舌¹弊口

jīn shé bì kǒu

ทอง ลิ้น แดก ปาก

คนช่างพูด พูดจนปากแตก

หมายความว่า สิ่งที่ควรพูดก็พูดจนหมดแล้ว

金無足赤

jīn wú zúchì

ทอง ไม่มี ทองคำร้อยเปอร์เซ็นต์

ไม่มีทองที่เป็นทองคำร้อยเปอร์เซ็นต์

เป็นการเปรียบเทียบว่า ในโลกนี้ไม่มีสิ่งที่สมบูรณ์แบบ

¹ 金舌 jīn shé ในที่นี้หมายถึง เข้าใจพูด ช่างพูด

千金小姐

qiān jīn xiǎojiě

เป็นการเปรียบเทียบ

พัน ทอง คุณหนู

แม่ทองพันชั่ง

หมายถึง ลูกสาวของบ้านที่มีฐานะร่ำรวยซึ่งยังไม่ได้แต่งงาน

千金難買

qiān jīn nán mǎi

พัน ทอง ซื้อ ยาก

ทองพันชั่งก็ซื้อไม่ได้

หมายความว่า ถึงจะเสนอราคาที่สูงมากก็ยากที่จะซื้อได้

万金良药

wàn jīn liáng yào

หมื่น ทอง ดี ยา

ยาดีที่มีราคาถึงหมื่นชั่ง

หมายความว่า ยาดีที่มีราคาแพงมาก

點金成鐵

diǎn jīn chéng tiě

แต้ม ทอง กลายเป็น เหล็ก

หมายความว่า แก๊บทองคำๆ จนเสียหมด

瓊樓金闕

qióng lóu jīn què

หยกงาม อาคาร ทอง พระราชวังหลวง

หมายถึง ที่อยู่ที่โอ้อ่า หรรษา

玉石同沉

yù shí tong chén

หยก หิน พร้อมกัน จมลง

หยกหินจมลงพร้อมกัน

หมายความว่า ดีเลวโดนทำร้ายพร้อมกัน

玉樹瓊枝

yù shù qióng zhī

หยก ต้นไม้ หยกงาม กิ่ง

ต้นไม้ดั่งหยกกิ่งดั่งหยกงาม

หมายถึง ต้นไม้สวยงาม

玉樹臨風

yù shù línfēng

หยก ต้นไม้ ด้านลม

ต้นไม้หยกที่สามารถต้านลม

หมายถึง คนที่มีกิริยาท่าทางสง่างาม

玉潔松貞

yù jié sōng zhēn

หยก สะอาด ต้นสน ซื่อสัตย์

เป็นการเปรียบเทียบว่า เป็นคนที่มีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ และมีคุณธรรม
ที่สูงส่ง

玉石雜糅

yù shí záróu

หยก หิน ผสมปนเปกัน

หมายความว่า ดีเลวหรือจริงเท็จอยู่ร่วมกัน

瘞玉埋香

yì yù mái xiāng

ฝัง หยก ฝัง กลิ่นหอม

หมายความว่า หึงงามถึงแก่ความตาย

珠玉之論

zhū yù zhī lùn

ไข่มุก หยก ที่ การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ที่เป็นดั่งไข่มุกหยก

หมายความว่า ข้อคิดเห็นหรือทัศนะที่ลึกซึ้งและมีคุณค่า

冰壺玉尺

bīng hú yù chǐ

น้ำแข็ง กาน้ำ หยก ไม้บรรทัด

หมายความว่า เป็นผู้ที่สูงส่ง มีความประพฤติดีเยี่ยม

瓊林玉質

qióng lín yù zhì

หยกงาม ป่า หยก คุณภาพ

ป่าหยกงามคุณภาพหยก

เป็นการเปรียบเทียบ สติปัญญาเฉลียวฉลาด ความคิดสะอาดบริสุทธิ์

蘭摧玉折

lán cuī yù zhé

กล้วยไม้ ทำลาย หยก หัก

กล้วยไม้ถูกทำลายหยกแตกหัก

เป็นการเปรียบเทียบ คนที่ดีมีความสามารถด่วนจากโลกนี้ไป

瓊林玉樹

qióng lín yù shù

หยกงาม ป่า หยก ต้นไม้

ป่าหยกงามต้นไม้หยก

เป็นการเปรียบเทียบ อยู่คู่ความดีตลอดไป

香消玉減

xiāng xiāo yù jiǎn

กลิ่นหอม หายไป หยก ลดลง

เป็นการเปรียบเทียบ ร่างกายของหญิงงามผอมแห้งแรงน้อยไปทุกวัน

投瓜報玉

tóu guā bào yù

ส่งให้ แดง ตอบแทน หยก

ได้รับแดงแต่ตอบแทนด้วยหยก

เป็นการเปรียบเทียบ ได้รับสิ่งเล็กน้อยจากผู้อื่นแต่กลับตอบแทนมากกว่า
ที่เขาให้

民殷財阜

mín yīn cái fù

ประชาชน มั่งมี ทรัพย์สิน อุดมสมบูรณ์

หมายความว่า ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์

珍樓寶屋

zhēn lóu bǎo wū

ไข่มุก อาคาร ล้ำค่า ห้อง

หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างที่ล้ำค่า หรรษา

雕闌玉砌¹

diāo lán yù qì

แกะสลัก ราวบันได หยก ชั้นบันได

ราวบันไดที่แกะสลักชั้นบันไดที่ทำด้วยหยก

เป็นการเปรียบเทียบ สิ่งปลูกสร้างที่สวยงาม หรรษา โอ่อ่า รโหฐาน ส่วน

มากจะหมายถึงพระราชวัง

家累千金，坐不垂堂

jiā lěi qiān jīn , zuò bú chuí táng

บ้าน สะสม พัน ทอง นั่ง ไม่ ไกล ชายคาบ้าน

คนที่มีเงินทองมากมายไม่กล้านั่งใกล้ชายคาบ้าน

หมายความว่า คนที่เป็นเศรษฐีมักจะกลัวตาย

6.2 ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนไทย

คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนไทย มีทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย ดังนี้

6.2.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนไทย คือความหมายที่หมายถึง เงิน ทอง หรือของมีค่านั้น จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยตรง มีทั้งหมด 28 สำนวน คิดเป็น 33.33 % เช่น

¹ 雕闌玉砌 diāo lán yù qì มีการพูดหรือเขียนในอีกรูปแบบหนึ่งคือ 玉砌雕闌 yù qì diāo lán ซึ่งเป็นสำนวนเดียวกันความหมายเดียวกัน

ทองเสาชิงช้า

หมายความว่า ทองเหลือง

เบี้ยต่อได้

หมายความว่า เงินที่หามาเลี้ยงชีพที่ละเล็กละน้อย พอประทังชีวิตไปเรื่อยๆ

เบี้ยน้อยหอยน้อย

หมายความว่า มีเงินน้อย

เบี้ยใบ้รายทาง

หมายความว่า เงินที่จะต้องใช้จ่ายหรือเสียเป็นลำดับไปในเมื่อจะทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ

เบี้ยหัวแตกหัวแตก

หมายความว่า เงินที่กระจัดกระจายไปในจำนวนย่อยเล็กๆ น้อยๆ ทำให้เกิดประโยชน์อะไรไม่ได้ จะเป็นเงินที่ได้มาหรือเป็นเงินจ่ายไปก็ได้ จำนวนนี้พูดแต่เพียงว่า “เบี้ยแตก” ก็ได้

อัฐไม่เข้าใคร

หมายความว่า เงินทำอะไรอะไรกลับกลายเป็นได้ทุกอย่าง

เงินร้อน

หมายความว่า เงินที่ได้มาจากการทุจริตหรือการคดโกง

เก็บเบี้ยได้ถูกร้าน

หมายความว่า ทำงานชนิดได้เงินเล็กน้อยก็เอา

ลอกทองพระ

หมายความว่า เอาทองคำที่หุ้มองค์พระพุทธรูปออก จำนวนนี้ใช้ในทางโจรกรรมเหมือนกัน คือลักขโมยพระพุทธรูปไปลอกเอาทองคำที่หุ้มองค์พระออก

เอาเงินยัดปาก

หมายความว่า ให้เงินเป็นสินบนไม่ให้พูดความลับ

แจ่งสี่เบี้ย

หมายความว่า พูดชี้แจงอย่างละเอียดหรือคิดจำนวนเงินรายจ่ายอย่างละเอียดถี่ถ้วน

ทาสน้ำเงิน

หมายความว่า ตกอยู่ภายใต้อำนาจของเงิน

เงินไม่ใช่ที่ไฉน่อง เป็นของแสงใจ

หมายความว่า เรื่องเงินทองผิใจกันง่าย

เงินทองเป็นของนอกกาย

หมายความว่า ทรัพย์สินเงินทองไม่ใช่สิ่งของสำคัญอะไรนัก ชีวิตมีความสำคัญกว่า

เงินถุงเงินถัง

หมายความว่า มีเงินมากมาย

มีเพื่อมีสิ่ง

หมายความว่า มีเงินเพียงเล็กน้อยจริงๆ หรือใช้พูดในทางถ่อมตัวว่ามีเล็กน้อย ซึ่งความจริงแล้วอาจจะมีเยอะก็ได้

เงินจนทองพองหาได้ จนใจหายาก

หมายความว่า เงินทองไม่สำคัญเท่าความคิด

6.1.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนไทยที่มีความหมายโดยนัย จากการศึกษาพบว่า อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความหมายโดยนัยทั้งหมด และความหมายโดยนัยบางส่วน ดังนี้

6.1.2.1 ความหมายโดยนัยทั้งหมด

ความหมายโดยนัยทั้งหมด หมายถึง ความหมายที่มีได้เกี่ยวกับคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” แต่อย่างใด ซึ่งมีทั้งหมด 23 คำนวน คิดเป็น 27.38 % เช่น

ทองแผ่นเดียวกัน

หมายความว่า เป็นไมตรีกัน เป็นมิตรกัน เป็นพวกเดียวกัน หรือรวมเข้า
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ทองไม่รู้ร้อน

หมายความว่า เฉยเมยไม่กระตือรือร้น ไม่มีความรู้สึกกริปร้อน

ไล่เบี้ย

หมายความว่า โทษเอาหรือคิดเอาหรือทำกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพัวพัน
ถัดไป

สิบเบี้ยใกล้มือ

หมายความว่า อะไรอยู่ใกล้กว่าเอาก่อน ถึงจะน้อยแต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้
อะไรเลย

ค้นหาเงิน

หมายความว่า หลีกเลี่ยงประเวณี

ใช้เป็นเงินแดง

หมายความว่า เด็กที่ไร้ทำอะไร หรือใช้ไปไหนไม่ค่อยได้ ไร้ยาก

แฝงสองสิ่ง

หมายความว่า อาการที่นอนหงาย มือตีนเหยียดออกไปเต็มที่

ไม่ได้เบี้ยเอาข้าว

หมายความว่า ต้องให้ได้มาซึ่งอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้าในเรือนเบียด

หมายความว่า เป็นข้าช่วงใช้มานาน

สามสิ่งเฟื่อง

หมายความว่า บ้าๆ บอๆ จริตไม่ปกติ ไม่เต็มบาท ไม่เต็มเต็ง

แก้วฤาจะหมอง ทองฤาจะรู้เศร้า

หมายความว่า ของหลวงหรือคนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

หมอบราบคาบแก้ว

หมายความว่า ยอมตามโดยไม่ขัดขืน ยอมแพ้โดยดี

ทูลสิ้นทอง

หมายความว่า มีศิลปะในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้คำพูดติดต่อกันสำเร็จ

6.1.2.2 ความหมายโดยนัยบางส่วน

ความหมายโดยนัยบางส่วน หมายถึง ความหมายที่ยังเกี่ยวข้องกับคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่บ้าง ซึ่งอาจจะหมายถึงความร่ำรวย ความมั่งมี มีฐานะ มีค่า มีราคา มีประโยชน์ ผลประโยชน์ เป็นที่รัก และสิ่งที่ดีๆ เป็นต้น มีทั้งหมด 33 คำนวน คิดเป็น 39.29 % เช่น

ทองรู้กระเบื้อง

หมายความว่า ลักษณะที่ไม่คู่ควรกัน เช่นคนมีฐานะหรือยศศักดิ์สูง ปะทะกับคนชั้นต่ำหรือคนดีมีสุ่มกับคนเลว

เพชรน้ำหนึ่ง

หมายความว่า เป็นคนที่ดี และยอดเยี่ยม

เพชรในตม

หมายความว่า คนดีมีความสามารถแต่ไม่มีใครรู้จัก

หัวแก้วหัวขวาน

หมายความว่า เป็นที่รักยิ่ง

ยื่นแก้วให้วานร

หมายความว่า เาของดีมีค่าไปยื่นให้กับผู้ที่ไม่รู้คุณค่า

ไถ่ได้พลอย

หมายความว่า ไม่รู้จักค่าของสิ่งที่ตนได้มา

กึ่งกำไต้ทอง

หมายความว่า ได้ดีแล้วเย่อหยิ่งจองหอง

ปิดทองหลังพระ

หมายความว่า ทำสิ่งสำคัญที่ไม่ปรากฏให้คนเห็นหรือคนไม่เห็นคุณ
เห็นค่า ย่อมไม่ได้รับความยกย่องนับถือเท่าที่ควร

ชุดทอง

หมายความว่า แสวงหาผลประโยชน์จากแหล่งที่คิดว่าจะมีผลประโยชน์
ให้ได้

จี๋ถ้ำกลบเพชร

หมายความว่า ทำดีแต่ต้น ผลสุดท้ายมีข้อบกพร่องจึงทำให้เสียหาย

ผ้าจี๊รว्ह่อทอง

หมายความว่า คนมั่งมีแต่แต่งตัวซอมซ่อ

แก้วสารพัดนึก

หมายความว่า สิ่งที่มีค่าสามารถบันดาลให้ได้ทุกอย่างที่ต้องการ

ไม่ได้เบื้อออกข้าว

หมายความว่า ไม่มีส่วนได้อะไรด้วยเลย ยังต้องเสียผลประโยชน์

จะคูทองต้องคูด้วยหิน

หมายความว่า คนดีจริงต้องพิสูจน์ได้

เป็นเงินเป็นทอง

หมายความว่า มีค่า มีราคา

กึ่งทองใบหยก

หมายความว่า คู่แต่งงานที่ฐานะตระกูลดีเสมอกัน

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง

หมายความว่า เกิดมาในตระกูลที่ร่ำรวย

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

หมายความว่า เวลาเป็นสิ่งมีค่า

มีเงินเขานับเป็นน้อง มีทองเขานับเป็นพี่

หมายความว่า ขามมีฐานะดี ร่ำรวย ก็มักจะมีคนอยากนับเป็นญาติ

มีเงินให้เขากู้ มีความรู้อยู่ในตำรา

หมายความว่า มีอยู่เหมือนไม่มี ใช้ประโยชน์ไม่ได้

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

หมายความว่า พูดไปไม่มีประโยชน์ นิ่งเสียดีกว่า

ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ

หมายความว่า สิ่งที่มีในธรรมชาติอาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนและสำนวนไทย ต่างก็มีทั้งความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัยเหมือนกัน หากจะต่างก็ต่างกันตรงที่จะเน้นไปในความหมายใด และมากน้อยกว่ากันอย่างไร ซึ่งจะเห็นได้จากตารางข้างล่างนี้

ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”	สำนวนจีน	สำนวนไทย
ความหมายโดยตรง	17.93 %	33.33 %
ความหมายโดยนัย		
- ความหมายโดยนัยทั้งหมด	26.23 %	27.38 %
- ความหมายโดยนัยบางส่วน	55.84 %	39.29 %

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนและในภาษาไทย ทำให้เห็นลักษณะต่างๆ ของสำนวนในภาษาทั้งสอง ซึ่งมีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 4 ประการดังนี้

7.1 รูปแบบของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทย

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนและในภาษาไทย มีลักษณะรูปแบบทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันดังนี้

7.1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทยต่างมีลักษณะการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวน โดยแบ่งเป็นการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีวรรคเดียว กับการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีสองวรรค ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

รูปแบบของสำนวน	สำนวน จีน	สำนวน ไทย
1. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีวรรคเดียว		
1.1 ตำแหน่งแรก	✓	✓
1.2 ตำแหน่งที่สอง	✓	✓
1.3 ตำแหน่งที่สาม	✓	✓
1.4 ตำแหน่งที่สี่	✓	✓
1.5 ตำแหน่งที่ห้า	✓	✓
1.6 ตำแหน่งที่หก	✓	✓
1.7 ตำแหน่งที่เจ็ด	✓	—
2. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เพียงคำเดียวในสำนวนที่มีสองวรรค		
2.1 ตำแหน่งแรกของวรรคแรก	✓	✓

รูปแบบของสำนวน	สำนวน จีน	สำนวน ไทย
2.2 ตำแหน่งที่สองของวรรคแรก	✓	✓
2.3 ตำแหน่งที่สามของวรรคแรก	✓	—
2.4 ตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรก	✓	—
2.5 ตำแหน่งแรกของวรรคหลัง	✓	✓
2.6 ตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง	✓	—
2.7 ตำแหน่งที่สามของวรรคหลัง	—	—
2.8 ตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง	✓	—

7.1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนและในภาษาไทยต่างมีลักษณะการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำในสำนวน โดยแบ่งเป็นการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน และการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวน ที่มีวรรคเดียว กับการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกัน และการใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

รูปแบบของสำนวน	สำนวน จีน	สำนวน ไทย
1. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงชิดกันในสำนวนที่มีวรรคเดียว		
1.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงชิดกัน	✓	✓
1.2 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำหลังเรียงชิดกัน	✓	✓
2. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีวรรคเดียว		
2.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสาม	✓	✓
2.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่	✓	✓
2.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่หนึ่งกับสี่	✓	—
2.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สามกับห้า	—	✓
2.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่กับหก	—	✓

รูปแบบของสำนวน	สำนวน จีน	สำนวน ไทย
3. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำเรียงติดกันในสำนวนที่มีสองวรรค		
3.1 การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำแรกเรียงติดกัน	✓	—
4. การใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” สองคำคั่นสลับกับคำอื่นในสำนวนที่มีสองวรรค		
4.1 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งแรกของวรรคแรกกับตำแหน่งแรกของวรรคหลัง	✓	✓
4.2 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สองของวรรคหลัง	✓	✓
4.3 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สี่ของวรรคแรกกับตำแหน่งที่สี่ของวรรคหลัง	—	✓
4.4 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่ห้าของวรรคแรกกับตำแหน่งที่ห้าของวรรคหลัง	—	✓
4.5 คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่ในตำแหน่งที่สองกับสี่ของวรรคแรก	—	✓

7.2 สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

การเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทยจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” เหมือนกัน สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ใช้นั้นต่างกัน และสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า”

7.3 สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สรุปได้เป็น 2 ประเภทคือ สำนวนจีนซึ่งมีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ไม่มีสำนวนไทยในความหมายเดียวกัน และสำนวนไทยซึ่งมีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ที่ไม่มีสำนวนจีนในความหมายเดียวกัน

7.4 ความหมายของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวนจีนและสำนวนไทย

สำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทยมีความเหมือนและแตกต่างกันทางด้านความหมายดังนี้

7.4.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงของคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในสำนวน คือความหมายที่หมายถึง เงิน ทอง หรือของมีค่านั้นๆ จริงๆ จากการศึกษพบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยตรง มีทั้งหมด 106 สำนวน คิดเป็น 17.93 % ในขณะที่สำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยตรง มีทั้งหมด 28 สำนวน คิดเป็น 33.33 %

7.4.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัยแบ่งเป็น ความหมายโดยนัยทั้งหมด และความหมายโดยนัยบางส่วน ความหมายโดยนัยทั้งหมด คือความหมายที่หมายความเชื่อมโยงไปถึงสิ่งอื่นที่มีได้หมายถึงคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” จากการศึกษพบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยนัยทั้งหมดมีทั้งหมด 155 สำนวน คิดเป็น 26.23 % ส่วนสำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยนัยทั้งหมดมีทั้งหมด 23 สำนวน คิดเป็น 27.38 % ซึ่งมีความใกล้เคียงกันมาก ความหมายโดยนัยบางส่วนคือความหมายที่ยังเกี่ยวข้องกับคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” อยู่บ้าง จากการศึกษพบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยนัยบางส่วนมีทั้งหมด 330 สำนวน คิดเป็น 55.84 % ในขณะที่สำนวนไทยที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ซึ่งมีความหมายโดยนัยบางส่วนมีทั้งหมด 33 สำนวน คิดเป็น 39.29 %

7.5 ข้อเสนอแนะ

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทย โดยเน้นการศึกษาในด้านรูปแบบและความหมายเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควร จะศึกษาในด้านวัฒนธรรม และความเป็นมาของสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ด้วย จะ ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “เงิน ทอง และของมีค่า” ในภาษาจีนกับในภาษาไทยมี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่า ยังมีสำนวนอีกจำนวนมากที่น่าจะนำมาศึกษาเปรียบเทียบ ได้อีก เช่น สำนวนที่เกี่ยวกับพืช สัตว์ต่างๆ และธรรมชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

草木之人

cǎo mù zhī rén

หญ้า ต้นไม้ ที่ คน

คนที่เป็นดังหญ้างดต้นไม้ม

หมายถึง คนที่อยู่ในฐานะต่ำต้อย

紅白喜事

hóng bái xǐ shì

แดง ขาว เรื่องมงคล งาน

การจัดงานที่เป็นสีแดงและสีขาว

หมายความว่า การแต่งงานและงานศพ

水落石出

shuǐ luò shí chū

น้ำ ลด หิน โผล่

หมายความว่า น้ำลดตอผุด

หากมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน ก็จะทำให้มีองค์ ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นในวงวิชาการ และยังจะทำให้การศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทย มีความ หลากหลาย กว้างขวาง ลึกซึ้ง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษา จีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา นาคสกุลและคณะ. 2521. การใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- “เกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลางฉบับร่าง 3” เอกสารในการสัมมนาเรื่องโครงการระดมความคิดเรื่องการเขียนทับศัพท์ภาษาจีนกลางเป็นภาษาไทยและปัญหาข้อเฉพาะในการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย เสนอที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 25 มิถุนายน 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- ดิเรกชัย มัทธนะสิน. 2521. ถ้อยคำสำนวน: แนวคิดเชิงภาษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุกัญญา
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. 2529. สำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : สุทธิสารการพิมพ์.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2545. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. 2540. สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2531. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- เรื่องอุไร อินทรประเสริฐ และสมหมาย ทัดวิงษ์. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. สำนวนโวหารไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สง่า กาญจนาคพันธุ์. 2543. สำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอเชียเพรส.
- เอกรัตน์ อุดมพร และสิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา. 2544. 2,000 สำนวนโวหารไทย. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.

ภาษาอังกฤษ

- Lado Robert. 1957. Linguistics Across Cultures. Ann Arbor : University of Michigan Press.
- Schachter Paul. 1965. Teaching English as a Second Language, A Book of Readings. NewYork : McGraw-Hill International Book .

ภาษาจีน

- Liú, wànguó, Hóu, wénfù. 劉萬國, 侯文富. 1996. Zhōnghuá Chéngyǔ Cíhǎi 中華成語辭海. (สำนวนจีนเล่มใหญ่). Chángchūn 長春: Jílín Dàxué Chūbǎnshè 吉林大學出版社.

Wáng, Qín, Mǎ, Guófán, Xǔ, Zhèngyuán, and Sūn, Yùzhēn 王勤，馬國凡，許正元，和孫玉濤. 1995. Fēnlèi Hànyǔ Chéngyǔ Dàcídiǎn 分類漢語成語大辭典. (พจนานุกรมการแบ่งประเภทสำนวนจีนฉบับใหญ่). Shāndōng 山東: Shāndōng Jiàoyù Chūbǎnshè 山東教育出版社.

Xià, zhēngnóng, luō, zhúfēng, et.al. 夏徵農，羅竹風，等. 1989. Cíhǎi 辭海. (ทะเลศัพท์). Shànghǎi 上海: Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè 上海辭書出版社.

Yōng, Hè 擁賀. 2001. Qīngsōng Xué Hànyǔ 輕鬆學漢語 (วิธีง่ายๆ ในการเรียนสำนวน) Běijīng 北京: Xīn Shìjiè Chūbǎnshè 新世界出版社.

Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ 中國社會科學院語言研究所. 1999. Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 現代漢語詞典 (พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน) 3rd ed. Běijīng 北京: Shāngwù Yìnshūguǎn 商務印書館.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ใจศิริ ปราโมช. 2539. การเปลี่ยนแปลงของถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

จิราภรณ์ ภัทรากานุกัทร. 2521. ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉิน หยงหลิน. 2526. สำนวนจีน และสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญยุทธ ปริญญาวุฒิชัย. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบสำนวน ที่มีตัวเลข ในภาษาจีนและภาษาไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2523. ภาษา-พาสาร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

คณีย์ เบธิตนนท์. 2541. บ่อเกิดสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : ไททรรสน์.

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2541. พจนานุกรมจีน-ไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรพิทยา

บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร. 2539. ปทานุกรมสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เอส แอนด์ เค บุคส์.

บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร. 2541. อธิบายสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ดวงกมล

พงจันทร์ ศรีทธา. 2541. สำนวนไทยและสุภาษิต. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์เสริมวิทย์บรรณาการ.

พิริยา สุระจร. 2544. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

พีระพล ชนะพานิช. 2534. ร้อยกระบวนสำนวนไทย. กรุงเทพ โรงพิมพ์คำานสุทธา.

ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. 2536. สำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ทฤษฎี.

เพ็ญแข วัจนสุทร. 2528. คำนิยมในสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ไอ เดีย สโตร์.

มานิต มานิตเจริญ. 2535. พจนานุกรม ไทยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : รวมสาสน์.

ยิ่งลักษณ์ งามดี. 2536. สุภาษิต คำพังเพยและสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ.

เรื่องอุไร อินทรประเสริฐ และอเนก อัครบัณฑิต. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. สำนวนโวหารไทยและคำเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วรรณิดา ถึงแสง. 2545. การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีน กับสำนวนไทยที่มีคำบอก อวัยวะ “ตา”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

วานิช จรุงกิจอนันต์. 2528. ถกสำนวนไทย. กรุงเทพ : อู่พิมพ์เพกา.

ส.พลายน้อย. 2538. เกร็ดภาษาหนังสือไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ร่วมสาร.

ส.สุวรรณ. 2541. สำนวนจีน. กรุงเทพมหานคร : ฟ้าราบ

สุมาลี ศรีปานเงิน. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “xin” กับ สำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาจีน

Liú, Jiéxiū 劉潔修.1985. Hànyǔ Chéngyǔ Kǎoshì Cídiǎn 漢語成語考釋詞典. (พจนานุกรมอธิบายที่มา และความหมายของสำนวนไทยจีน) 3 rd ed. Běijīng 北京: Shāngwù Yīnshūguǎn 商務印書館.

Gān, Lǐlè, Qián, Xìngfēng, Xú, Shào, Yáng, Zhàolín 甘禮樂、錢興風、徐哨、楊兆林.1985. Zhōngguó Chéngyǔ Gùshì 中國成語故事. (นิทานเรื่องเล่าเกี่ยวกับสำนวนจีน) Shànghǎi 上海: Shànghǎi Rénmín Měishù Chūbǎnshè 上海人民美術出版社.

Zhū, Zūyán 朱租延.1982. Hànyǔ Chéngyǔ Dàcídiǎn 漢語成語大詞典. (พจนานุกรมสำนวนจีนเล่มใหญ่) Hénán 河南: Hénán Rénmín Chūbǎnshè 河南人民出版社.

Gāo, Chéngyán 高承言.1997. Chéngyǔ Diǎngù shìdiǎn 成語典故釋典. (พจนานุกรมสำนวนที่อ้างอิงจากหนังสือโบราณ) Zhèngzhōu 鄭州: Zhōngzhōu Gǔjí Chūbǎnshè 中洲古籍出版社.

Zhōnghuá Shūjú Biānjíbù 中華書局編輯部.2001. Zhōnghuá Chéngyǔ Cídiǎn 中華成語詞典. (พจนานุกรมสำนวนจีน) Beijing 北京: Zhōnghuá Shūjú Chūbǎnshè 中華書局出版社.

Xióng, Guāngyì 熊光義 .1999. Zhōngguó Chéngyǔ Dàcídiǎn 中國成語大釋典. (พจนานุกรมสำนวนจีนเล่มใหญ่) Táiběi 台北 : Yuǎndōng 遠東

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รูปภาพประกอบในการอ้างอิงเชิงอรรถ

a.

b.

c.

ภาคผนวก ข

ภาคผนวกนี้ คือการแปลสรุปความวิถยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีน

漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語與泰語同類成語的對比

第一章

引言

1.1 問題的提出

很早以前就有人使用成語了，有些成語已經不存在，而有些成語還在使用，正在產生的新的成語也有很多，我相信無論是哪個國家哪種語言都有引申義或比喻義的成語，也許還會產生意義相同或相近的成語，只不過成語中的細節部分是由民族特征包括民族思維、環境條件方面來決定的。舉列說明如下：

漢語成語：殺雞取卵	泰語成語：ฆ่าช้างเอางา (殺象拿象牙)
對牛彈琴	สี่ขอ ให้ควายฟัง (拉二胡給水牛聽)
一刻千金	เวลาเป็นเงิน เป็นทอง (時間是金錢)

以上每一對漢泰成語，都有相近或相同的意義，只不過拿來構成成語的語言材料有點兒差異。此外，成語的類別也有相同之處，那就是兩種語言文化都有關於動物、音樂的成語。

除了這幾類成語以外，還有一種值得注意的就是帶有金、銀、財、寶、錢、玉的成語。而且還沒有人對漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語進行過比較，本文之所以想對它做一些探討，是爲了了解它們的相同點和不同點。

1.2 研究的目的

1. 爲了探討漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的普遍性。
2. 分析與研究漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的意義。

1.3 假設條件

1. 漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語都有本義和引申義兩個方面。
2. 漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語有相同、相似和不同的比喻方法。

1.4 研究範圍

在漢語方面，本論文只涉及含有金、銀、財、寶、錢、玉四字格以上的成語。但在泰語方面，研究者則使用全部跟漢語的意義相近的泰語詞組。

1.5 研究方法

本論文用文獻調查方法尋找有關漢泰成語的資料，如：詞典、論文，並從這些論文、辭典中收集所要研究的漢泰成語來做對比研究。

1.6 研究的意義和作用

1. 能了解漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的普遍性。
2. 能了解漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的異同。
3. 能成爲成語繼續向前研究的一個方法。
4. 是學習漢語和教漢語的泰國人的有用資料。

第二章

前人的研究

2.1 成語的定義

2.1.1 漢語成語的定義

王勤，馬國凡，許正元，和孫玉濤 (1995: 1) 說：

成語是漢語詞匯中的瑰寶。它的語言精煉，結構嚴謹，含義深刻，富有表現力。一條成語用得好可使語言生色，文筆增輝。它是歷代人民群眾喜聞樂見的表情達意的工具，廣泛地運用於口語和書面語之中。

中國社會科學院研究所 (1999: 160) 說：

成語是人們長期以來習用的，簡潔精辟的定型詞組或短句。漢語的成語大多有四個字組成，一般都有出處。有些成語從字面上不難理解，有些成語必須知道來源或典故才能懂得意思。

夏徵農，羅竹風，等 (1989: 1864) 說：

成語是固定詞組之一種，在漢語中多數由四個字組成。組織多樣，來源不一。有些可從字面理解，如“萬紫千紅”，“乘風破浪”等；有些要知道來源才懂，如“臥薪嘗膽”，“破釜沉舟”等。

2.1.2 泰語成語的定義

皇家學會 (2531: 535) 解釋說：

成語是編選的，人們長期習用的話語。它往往含有深刻的寓意。

Sanga Kanjanakpan (2543: 1) 說：

任何國家的語言，大體上可分為兩類，直義話和比喻話。所謂“直義話”就是一說就能容易理解，聽者不需要通過考慮的過程，而“比喻話”卻是不易理解的話，聽者需要通過考慮的過程才能掌握到它的意思。“比喻話”往往透過字面意義，必須進一步深入理解。有時此話會使聽者弄不清或誤解說者想要表達的真正意義。

第三章

漢語和泰語中有關金、銀、財、寶、錢、玉成語的普遍性

漢語和泰語中有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語既有相同點又有不同點，如下：

3.1 漢語中有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的普遍性

3.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現

無論是由一部分組成的成語或者兩部分組成的成語都發現有金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現的情況。

3.1.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現

發現金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現有七種情況，如下：

3.1.1.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一個字的位置上出現，總共有 192 個成語，佔 32.48%，如：

金釵十二：形容妻妾衆多。

金字招牌：形容商店資金雄厚，信譽頗佳。后用來比喻在別人面前炫耀的資本。

金蟬脫殼：比喻制造假象，脫身逃走。

金牙鐵齒：比喻年高體健。

金石不渝：形容信守盟約，堅守節操。

銀河倒瀉：形容瀑布或下暴雨時的景觀。

銀瓶素綆：指從井下汲水的用具。

銀瓶落井：比喻一去再無音訊。

銀杯羽化：比喻十分貴重的器物被盜，不翼而飛。

財竭力盡：比喻生活陷入困窘的境地。

財匱力絀：錢財缺乏，力量不足。

財不漏百：隨身攜帶的錢財不再人前顯露。

財運亨通：發財的運道好，賺錢很順利。

財多命殆：錢財多了，易招至盜賊，生命就有危險。

寶山空回：比喻置身學府卻一無所獲。

寶馬香車：形容車馬之美。

寶刀不老：比喻雖然年齡大了，但精神、體力或本領仍不減當年。

寶貨難售：比喻大才不易被重用。

寶窗自選：比喻女子婚姻自主。

玉石混淆：比喻好壞混雜。

玉碎珠沉：比喻美女死亡。

玉粒桂薪：比喻生活費用極高，生活用品昂貴。

玉潔冰清：比喻高尚純潔。

玉貌花容：形容長得漂亮，如花似玉。

3.1.1.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二個字的位置上出現，總
 共有 144 個成語，佔 24.36%，如：

萬金良藥：價值昂貴的好藥。

真金不鍍：比喻真正有才能的人不需要裝飾。

千金不換：形容非常珍貴。

點金成鐵：比喻將好文章改壞了。

積財吝賞：形容非常吝嗇。

謀財害命：爲了謀取錢財而害人性命。

輕財重義：比喻輕視財利而看重道義。

臨財苟得：指見了錢財就隨便求取，見利忘義。

懷寶迷邦：指有才德的人不出來爲國家效力。

多錢善賈：比喻具備充分的條件，事情就好辦。

非錢不行：沒有錢就辦不成。

有錢有勢：既有錢財，又有權勢。

抱玉握珠：比喻手中有優美的詩文作品。

美玉無瑕：比喻十分美好，沒有缺點。

瓦玉集糝：比喻好壞不分。

食玉炊桂：形容物價昂貴，生活困苦。

葬玉埋香：埋葬年輕美麗女子。

3.1.1.1.3 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第三個字的位置上出現
金、銀、財、寶、錢、玉在成語第三個字的位置上出現，總
共有 82 個成語，佔 13.87%，如：

烈火金剛：形容人的意志堅強。

情堅金石：比喻情深意長，堅貞不移。

瓊樓金闕：比喻住所豪華富麗。

裘弊金殘：形容處於窮困潦倒的境地。

民殷財阜：百姓富足，物產豐富。

珠光寶氣：形容婦女佩戴的首飾光彩耀目。

珍樓寶屋：形容建築珍貴豪華。

冰壺玉尺：比喻人高尚的品質，清白的操行。

香喉玉口：形容美麗女子的演唱。

香嬌玉嫩：形容年輕女子肌體的嬌嫩溫香。也代指美女。

錦衣玉食：形容豪華而奢侈的生活。

芝蘭玉樹：比喻優秀子弟或別人的美稱。

珠圓玉潤：比喻歌聲或文詞宛轉流暢。

一文錢逼死英雄漢：形容錢的作用極重要，沒有錢英雄豪傑也走投無路。

3.1.1.1.4 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第四個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉出現在成語第四個字的位置上出現，總共有 72 個成語，佔 12.18%，如：

東箭南金：比喻人品高尚的優秀人才。

沙裏淘金：比喻極其難得或非常不易。

一諾千金：比喻說話算數，即有信用。

一笑千金：比喻美人一笑之難得可貴。

一字千金：比喻詩文或書法的價值極高。

大發橫財：用非法手段謀取大量錢財，有時也指意外地發了財。

勞民傷財：指不講效果地使用人力或物力。

視如珍寶：形容非常珍愛。

奉為至寶：敬奉為最珍貴的寶物。

食日萬錢：形容飲食極端奢侈。

摧蘭折玉：比喻摧殘和傷害女子。

烈火辨玉：比喻經過嚴峻的考驗才能看出人品質的好壞。

美如冠玉：形容男子貌美。

敲冰戛玉：形容聲音清脆，就像敲擊冰塊和擊打清玉發出的音響。

守身如玉：保持自身的節操，使之像玉石一樣純潔無瑕。

鑿石索玉：比喻只顧眼前利益而忽視長遠利益。

3.1.1.1.5 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第五個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第五個字的位置上出現，總共有 3 個成語，佔 0.50%，如：

家書抵萬金：形容家信的珍貴。

烈火見真金：比喻在艱難困苦中或關鍵時刻，最能發現意志堅強的人。

膝下有黃金：形容人剛正不阿。

3.1.1.1.6 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第六個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第六個字的位置上出現，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

無事不登三寶殿：比喻沒有事情不上門。

3.1.1.1.7 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第七個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第七個字的位置上出現，總共有 4 個成語，佔 0.66%，如：

有眼不識荊山玉：比喻眼力差，認別不出賢人或珍品。

一寸光陰一寸金：比喻時間極其可貴，應倍加珍惜。

男兒兩膝有黃金：指男子漢大丈夫不可輕易向人屈膝。

一寸山河一寸金：形容領土極其寶貴。

3.1.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現
 發現金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現有七種情況如下：

3.1.1.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第一個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第一個字的位置上出現，總共有 3 個成語，佔 0.50%，如：

金披駢海，香象渡河：比喻文章論述透徹精深。

金要足赤，人要完美：指對人或物不切實際的要求。

玉不琢，不成器：比喻人不經學習鍛煉，就不能成為有用的人。

3.1.1.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第二個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第二個字的位置上出現，總共有 6 個成語，佔 1.01%，如：

千金之堤，潰于蟻漏：比喻小的問題不注意就會釀成大的災禍。

3.1.1.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第三個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第三個字的位置上出現，總共有 7 個成語，佔 1.18%，如：

佛是金裝，人是衣裝：比喻人的服飾打扮很重要。

寧為玉碎，不為瓦全：比喻願為正義而死，不願屈辱苟活。

3.1.1.2.4 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第四個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第四個字的位置上出現，總共有 2 個成語，佔 0.33%，如：

家累千金，坐不垂堂：比喻富貴的人憐惜生命。

3.1.1.2.5 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第一個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第一個字的位置上出現，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

昆侖失火，玉石俱焚：比喻不分好壞，同歸於盡。

3.1.1.2.6 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第二個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第二個字的位置上出現，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

昆侖之下，以玉抵鳥：形容儘管是珍貴的東西，但多了就不以為奇了。

3.1.1.2.7 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第四個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第四個字的位置上出現，總共有 3 個成語，佔 0.50%，如：

二人同心，其利斷金：泛指齊心協力，就什麼事都可以辦成。

家有敝帚，享之千金：比喻自己的東西即使不好也倍覺珍貴。

殺人償命，欠債還錢：指冤有頭，債有主，不能開脫罪責。

3.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現，有四種情況，如下：

3.1.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用

金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用，分為連接在前兩個位置上和連接在後兩個位置上如下：

3.1.2.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上，總共有 7 個成語，佔 1.18%，如：

金玉貨賂：泛指黃金、美玉等珍貴的財寶。

金玉良緣：泛指美好的姻緣。

金玉滿堂：形容財富頗豐。

金玉其質：指人的品質高潔。

金玉之言：比喻寶貴而有益的勸告或教悔。

3.1.2.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

不吝金玉：不吝惜寶貴的東西。請人指教的客套話，表示希望對方拿出作品或提出意見。

3.1.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開

金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開，發現有三種情況，如下：

3.1.2.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上，總共有 41 個成語，佔 6.93%，如：

金頭銀面：形容掛金戴銀，打扮得十分華麗講究。

金紫銀青：借指達官顯貴。

金風玉露：形容秋天的景致。

金枷玉鎖：比喻兒女既是父母的寶貝，又是負擔包袱。

金科玉條：指不能更改、必須遵守的信條。

金口玉言：用作恭維別人的話，也指不可變更的話。

金相玉質：形容人或物內外俱美。

金裝玉裹：形容豪華而貴重的衣着或裝飾。

玉昆金友：兄弟二人德才俱佳。

玉樓金殿：形容樓閣宮室精美華貴或指仙人居住的地方。

玉液金波：比喻美酒。

玉液金漿：指道家的仙藥。

3.1.2.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上，總共有 17 個成語，佔 2.87%，如：

炊金饌玉：形容飲食極端奢侈。

堆金積玉：形容佔有的財富極多。

積金累玉：形容財富很多。

戛玉鳴金：形容聲音清脆悅耳，詩文音節鏗鏘。

擊玉敲金：形容言辭鏗然有聲，正確無誤。

乃玉乃金：形容文辭優美。

3.1.2.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第四個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第四個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

金帛珠玉：泛指貴重奢華之物。

3.1.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中連在一起使用

金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中連在一起使用，發現只有一種情況如下：

金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

金玉其外，敗絮其中：外表如同金玉一樣精美，裏面卻糟如棉絮。

3.1.2.4 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開

金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開，發現有兩種情況如下：

3.1.2.4.1 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

金烏西墜，玉兔東升：指傍晚，黃昏。也有時光流轉不復返的意思。

3.1.2.4.2 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

有錢買馬，沒錢置鞍：比喻錢財使用不當。

3.2 泰語中有關金、銀、財、寶、錢、玉成語的普遍性

3.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現

無論是一部分組成的成語或者兩部分組成的成語都發現有金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現的情況。

3.2.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現

發現金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現有六種情況，如下：

3.2.1.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一個字的位置上出現，總
 共有 18 個成語，佔 21.42 %，如：

ทองรุ่งกระเบื้อง : 不相配。

เพชรน้ำหนึ่ง : 又棒又好的人。

ทองเสาชิงช้า : 黃金。

เบี่ยน้อยหอยน้อย : 只有一點點錢。

เบี่ยนไปรายทาง : 辦事時必須用到的錢。

เบี่ยนพ้อปาก : 被罵。

อัฐไม่เข้าใคร : 錢可以改變以為不可以改變的事。

อัฐยายซื้อขนมยาย : 用他本人的錢或物來幫助他。

เพชรในตม : 又好又有才能，但沒人認識。

เงินร้อน : 不合法的錢或騙來的錢。

3.2.1.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二個字的位置上出現，總
 共有 18 個成語，佔 21.42 %，如：

เก็บเบี่ยนได้ถูกร้าน : 得到一點錢的工作也願意做。

ปิดทองหลังพระ : 做好事而不出面。

3.2.1.1.4 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第四個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第四個字的位置上出現，總
 共有 18 個成語，佔 21.42 %，如：

กึ่งกำไต้ทอง: 變得稍微好一點就驕傲。

ช่างในเรือนเบียด: 已經工作很久的工人。

จีदै้ากลบเพชร: 一直以來都好，但最後有缺點也會產生影響。

3.2.1.1.5 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第五個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第五個字的位置上出現，只
 有 1 個成語，佔 1.19 %，如：

ผ้าจีริวห่อทอง: 有錢人穿破爛的衣服。

3.2.1.1.6 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第六個字的位置上出現
 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第六個字的位置上出現，只
 有 1 個成語，佔 1.19 %，如：

ขายหน้าวันละห้าเบียด: 每天都做出丟臉的事。

3.2.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現
 發現金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現
 有三種情況如下：

3.2.1.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第一個字的位置上
 出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第一個字的位置上
 出現，總共有 2 個成語，佔 2.38 %，如：

ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ: 自然資源。

เงินไม่ใช่พี่น้อง เป็นของแกล้งใจ : 金錢使人之間容易產生問題。

3.2.1.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第二個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第一部分第二個字的位置上出現，總共有 4 個成語，佔 4.76%，如：

เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร : 什麼都能給，只能讓丈夫給任何人。

เอาเงินเข้าหวาน เอาหวานเข้าว่า : 用很溫柔的方法使人喜愛。

มีเงินให้เขาก็ มีความรู้อยู่ในตำรา : 有跟沒有沒差別，因為沒用處。

3.2.1.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第一個字的位置上出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語第二部分第一個字的位置上出現，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

เรือล่มในหนองทองจะไปไหน : 有親戚關係的兩個人結婚，財產就不會是別人的。

3.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現

金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現，發現有三種情況，如下：

3.2.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用。分為連接在前兩個位置上和連接在後兩個位置上，如下：

3.2.2.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

เงิน ทอง เป็นของนอกกาย : 金錢不重要, 生命比較重要。

3.2.2.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上, 只有 1 個成語, 佔 1.19%, 如:

สามสติงเฟื่อง : 瘋瘋癲癲的, 不正常。

3.2.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開

兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開, 發現有兩種情況, 如下:

3.2.2.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上, 總共有 2 個成語, 佔 2.38%, 如:

เพชรตัดเพชร : 能力強的人跟能力強的人相斗。

เงินถุงเงินถัง : 很有錢。

3.2.2.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上, 總共有 6 個成語, 佔 7.14%, 如:

เป็นเงินเป็นทอง : 有價值。

มีเฟื่องมีสติง : 只有一點點錢。

พ่อแก้วแม่แก้ว : 指父母親。

ใช้เงินเป็นเบี้ย : 亂用錢。

3.2.2.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第三和第五個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第三和第五個位置上，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง：出生在富貴的家庭。

3.2.2.2.4 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第四和第六個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉出現在第四和第六個位置上，總共有 2 個成語，佔 2.38%，如：

พูดดีเป็นเงินเป็นทอง：說好話對自己好。

เวลาเป็นเงินเป็นทอง：時間很寶貴。

3.2.2.3 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開

金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開，發現有四种情況，如下：

3.2.2.3.1 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

แก้วฤๅจะหมอง ทองฤๅจะรู้เสีร่า：好人有神保佑。

3.2.2.3.2 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上，只有 1 個成語，佔 0.16%，如：

มีเงินเขนับเป็นน้อง มีทองเขนับเป็นพี่：有錢時人們都想認親。

3.2.2.3.3 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第四和第二部分的第四個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第四和第二部分的第四個位置上，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

ไม่ทำยอดทอง กระบองยอดเพชร : 白頭偕老。

3.2.2.3.4 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第五和第二部分的第五個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第五和第二部分的第五個位置上，只有 1 個成語，佔 1.19%，如：

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง : 再說也沒用，靜下來比較好。

3.2.2.3.5 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第四個位置上

金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第四個位置上，只有 2 個成語，佔 2.38%，如：

มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม : 有錢能使鬼推磨。

จนเงินจนทองพองหาได้ จนใจหายาก : 知識比金錢重要。

漢語和泰語中有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語都有相同和不同點，詳見下列表格：

成語的普遍性	漢語成語	泰語成語
1. 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現	84.26 %	69.04 %
1.1 第一個位置	32.48 %	21.42 %
1.2 第二個位置	24.36 %	21.42 %
1.3 第三個位置	13.87 %	16.66 %
1.4 第四個位置	12.18 %	7.14 %

成語的普遍性	漢語成語	泰語成語
1.5 第五個位置	0.50 %	1.19 %
1.6 第六個位置	0.16 %	1.19 %
1.7 第七個位置	0.66 %	—
2. 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現	3.89 %	8.33 %
2.1 在成語第一部分第一個字的位置上出現	0.50 %	2.38 %
2.2 在成語第一部分第二個字的位置上出現	1.01 %	4.76 %
2.3 在成語第一部分第三個字的位置上出現	1.18 %	—
2.4 在成語第一部分第四個字的位置上出現	0.33 %	—
2.5 在成語第二部分第一個字的位置上出現	0.16 %	1.19 %
2.6 在成語第二部分第二個字的位置上出現	0.16 %	—
2.7 在成語第二部分第三個字的位置上出現	—	—
2.8 在成語第二部分第四個字的位置上出現	0.50 %	—
3. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用	1.34 %	2.38 %
3.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上	1.18 %	1.19 %
3.2 金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上	0.16 %	1.19 %
4. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開	9.98 %	13.09 %
4.1 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上	6.93 %	2.38 %
4.2 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上	2.87 %	7.14 %
4.3 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第四個位置上	0.16 %	—
4.4 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第三和第五個位置上	—	1.19 %
4.5 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第四和第六個位置上	—	2.38 %
5. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中連在一起使用	0.16 %	0.00 %

成語的普遍性	漢語 成語	泰語 成語
5.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上	0.16 %	—
6. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開	0.32 %	7.14 %
6.1 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上	0.16 %	1.19 %
6.2 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上	0.16 %	1.19 %
6.3 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第四和第二部分的第四個位置上	—	1.19 %
6.4 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第五和第二部分的第五個位置上	—	1.19 %
6.5 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第四個位置上	—	2.38 %

第四章

漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語與泰語成語對比

根據收集到的 591 個有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語，我發現意義相同或相近的漢語、泰語成語有 30 對。

這 30 對成語可分成三大類：

1. 漢語成語與泰語成語的意義相同或相近且帶的金、銀、財、寶、錢、玉也相同。
2. 漢語成語與泰語成語的意義相同或相近但帶的金、銀、財、寶、錢、玉卻不同。
3. 有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語與非有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，意義相同或相近。

4.1 漢語成語與泰語成語的意義相同或相近且帶的金、銀、財、寶、錢、玉也相同。

漢語成語與泰語成語的意義相同或相近且帶的金、銀、財、寶、錢、玉也相同，總共有 7 對，如下：

1.) 一錢不值

สิบเบี้ยขายไม่ขาด

例如：

一錢不值的人無論到哪裏都沒人喜歡。

คนประเภทสิบเบี้ยขายไม่ขาดไม่ว่าจะไปไหนก็ไม่มีคนชอบ

2.) 金枝玉葉

กิ่งทองใบหยก

例如：

這一對夫妻無論走到哪裏人們都看得出來他們是金枝玉葉。

สามีภรรยาคู่นี้ไม่ว่าจะไปที่ไหน ผู้คนต่างก็ดูออกว่า พวกเขาสมกันดั่งกิ่งทองใบหยก

3.) 見錢眼開

เห็นเงินตาโต

例如：

我相信你不是見錢眼開那種人。

ฉันเชื่อว่าคุณไม่ใช่คนประเภทเห็นเงินตาโต

4.) 千金之子

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง

例如：

千金之子 哪兒會知道什麼叫做吃苦。

คนที่คาบซ้อนเงินซ้อนทองจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรคือความยากลำบาก

5.) 一刻千金

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

例如：

時間真的很寶貴，因此人們說“一刻千金”，所以我們應該珍惜時間，不要白白的浪費時間。

เวลามีค่ามากจริงๆ ดังนั้นคนจึงพูดว่า “เวลาเป็นเงินเป็นทอง” เพราะฉะนั้นเราควรจะรักษา

เวลาไว้อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์

6.) 真金不怕火煉

ทองแท้ไม่กลัวไฟลน

例如：

真金不怕火煉，我沒有做什麼對不起大家的事，怕什麼。

ทองแท้ไม่กลัวไฟลน ฉันไม่ได้ทำอะไรที่น่าอายต่อคนอื่น จะกลัวอะไร

7.) 有錢能使鬼推磨

มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม

例如：

有錢能使鬼推磨，只要有錢什麼事也好辦。

มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม ขอเพียงมีเงินทำอะไรก็ง่าย

4.2 漢語成語與泰語成語的意義相同或相近但帶的金、銀、財、寶、錢、玉卻不同。

漢語成語與泰語成語的意義相同或相近但帶的金、銀、財、寶、錢、玉卻不同，總共有 4 對，如下：

1.) 揮金如土

ใช้เงินเป็นเบี้ย

例如：

你這樣揮金如土，要是有一天沒錢了怎麼辦。

คุณใช้เงินเป็นแบบนี้ ถ้าหากวันหนึ่งคุณไม่มีเงินแล้วจะทำอย่างไร

2.) 不義之財

เงินร้อน

例如：

我家雖然很窮，但 不義之財 我絕對不收，你把它拿回去吧！

ถึงบ้านฉันจะจนแต่เงินร้อนฉันไม่มีทางรับไว้อย่างแน่นอน คุณเอากลับไปเถอะ

3.) 愛如珍寶

หัวแก้วหัวขวัญ

例如：

他是家裏的獨生子，所以父母愛如珍寶。

เขาเป็นลูกโตนดั่งนั้นพ่อแม่รักคั่งหัวแก้วหัวขวัญ

4.) 堆金積玉

เงินถุงเงินถัง

例如：

雖然他家堆金積玉，但是他從不小看窮人。

ถึงบ้านเขาจะมีเงินถุงเงินถังแต่เขาก็ไม่เคยดูถูกคนจน

4.3 漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語與泰語非有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語意義相同或相近。

有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語與非有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，意義相同或相近，總共有 19 對，如下：

1.) 擺袖卻金

มือสะอาด

例如：

現在要找到擺袖卻金這種人，真的不容易。

ปัจจุบันจะหาคนประเภทมือสะอาดเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

2.) 金盡裘敝

สิ้นไร้ไม้ตอก

例如：

這裡的和尚常常去幫助那些金盡裘敝的人。

พระภิกษุที่นี่มักจะไปช่วยเหลือผู้คนที่สิ้นไร้ไม้ตอก

3.) 金漆馬桶

โตแต่เปลือก

例如：

這個人看起來像個有才學的人，其實只是金漆馬桶。

คนคนนี้ดูผิวเผินเหมือนคนที่มีความรู้มีการศึกษา แต่แท้ที่จริงแล้วโตแต่เปลือก

4.) 敝帚千金

กระพี้กลบแก่น

例如：

這個東西雖然不值錢，但對阿花來說卻是敝帚千金。

ของสิ่งนี้ถึงจะไม่มีราคาแต่สำหรับมาริสแล้วกลับเห็นว่าเป็นกระพี้กลบแก่น

5.) 輕財好施

ใจเป็นน้ำพระคงคา

例如：

李老師是個輕財好施的人，他常常去幫助窮人或者有困難的人。

อาจารย์วินัยเป็นคนที่มีใจเป็นน้ำพระคงคา เขามักจะช่วยเหลือคนที่ยากจนหรือคนที่ลำบาก

6.) 寶山空回

คว้าน้ำเหลว

例如：

我已經花了四年的時間在大學念書，所以我一定要憑著真才實學拿到學士學位，絕不寶山空回。

ฉันเสียเวลาเรียนในมหาวิทยาลัยตั้งสี่ปี เพราะฉะนั้นฉันจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มีเอาไปปริญญามาให้ได้ จะไม่ยอมคว้าน้ำเหลวเด็ดขาด

7.) 一錢如命

จีไม่ให้หมากิน

例如：

真的沒想到，像他這樣一錢如命的人會請妳看電影。

นึกไม่ถึงเลยจริงๆ ว่าคนที่จีไม่ให้หมากินอย่างเขาจะเลี้ยงหนังเธอ

8.) 食日万錢

กินล้างกินผลาญ

例如：

這種自己食日万錢卻不會為貧困的父母着想的人，我不會與他交往。

คนที่กินล้างกินผลาญไม่คิดถึงความยากลำบากของพ่อแม่อย่างนี้ ฉันไม่คบเป็นเพื่อนหรอก

9.) 玉粒桂薪

ข้าวยากหมากแพง

例如：

過去，這裡每次經過颱風之后，柴米的價格都會大幅上漲，幾乎是玉粒桂薪。

เมื่อก่อน ที่นี้ หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นทุกครั้ง ราคาข้าวของก็จะสูงขึ้นมาก เกือบจะเรียกได้ว่า ข้าวยากหมากแพง

10.) 玉殿嫦娥

หยาดฟ้ามาดิน

例如：

這位環球小姐無論到哪裏人們都讚美她是玉殿嫦娥。

นางงามจักรวาลท่านนี้ไม่ว่าจะไปถึงไหนก็มีแต่คนชมว่าสวยหยาดฟ้ามาดิน

11.) 玉燭調和

เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ย

例如：

這一對夫妻玉燭調和。

สามีภรรยาคู่นี้เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ย

12.) 昆山片玉

หัวกะทิ

例如：

他是代表國家出去比賽的選手，自然應該是昆山片玉。

เขาเป็นตัวแทนนักกีฬาที่ไปแข่งขันระดับประเทศ ดังนั้นตามหลักแล้วเขาต้องเป็นหัวกะทิ
แน่นอน

13.) 肌肉玉雪

เป็นน้ำเป็นนวล

例如：

小玲十分漂亮，肌肉玉雪，風姿綽約。

จิรารัตน์เป็นผู้หญิงที่สวยงาม ผิวพรรณเป็นน้ำเป็นนวล บุคลิกลักษณะกึ่งดงาม

14.) 玉卮無當

สวยปาฝาไม่ติด

例如：

這麼貴的東西買來做什麼？玉卮無當，白白浪費錢財而已。

ของที่สวยงามปาฝาไม่ติดซ้ำยังแพงอย่างนี้ซื้อมาทำไมก็ไม่รู้ เปลืองเงินเปล่าๆ

15.) 有眼不識荊山玉

มีตาไม่มีแวว

例如：

這個人有眼不識荊山玉看到總理還認不出來。

เขาคอนี้มีตาไม่มีแวว คุณจีเจอท่านนายกรัฐมนตรีแล้วยังดูไม่ออกอีกว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรี

16.) 金玉其外，敗絮其中

ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง

例如：

真的不敢相信，這位打扮得這麼漂亮的姑娘竟然是個小偷，
真是金玉其外，敗絮其中。

ไม่น่าเชื่อเลยว่า ผู้หญิงที่แต่งตัวสวยงามขนาดนี้กลับเป็นขโมย เหมือนดังที่คนเขาว่า ข้างนอกสุกใส
ข้างในเป็นโพรง ไม่มีผิดเลย

17.) 火眼金睛

รู้ไส้

例如：

我又沒有火眼金睛，怎麼會知道他是個壞人，要害我？

ฉันไม่ใช่คนที่รู้ไส้คน จะไปรู้ได้ว่า เขาเป็นคนไม่ดีและคิดจะทำร้ายฉัน

18.) 沙裏淘金

งมเข็มในมหาสมุทร

例如：

我知道這件事很難，儘管是沙裏淘金我也要做。

ฉันรู้ว่าเรื่องนี้ยากที่จะสำเร็จ ถึงจะเป็นเหมือนการงมเข็มในมหาสมุทรฉันก็จะทำ

19.) 佛是金裝，人是衣裝

ไถ่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง

例如：

今天阿慧打扮得好漂亮，簡直像換了個人差不多都認不出來了，真是佛是金裝，人是衣裝。

วันนี้ภัสสรแต่งตัวได้สวยมาก เปลี่ยนเป็นคนละคนเลย จนเกือบจำไม่ได้ จริงดังที่ว่า
ไถ่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่งจริงๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

第五章

意義不同的有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢泰成語

這類成語可以分為兩種類型，即：一、有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語，泰語中沒有與它意義相同的成語；二、有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，漢語中沒有與它意義相同的成語。

5.1 有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語，泰語中沒與它意義相同的成語
有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語，泰語中沒有與它意義相同的成語，總共有 538 個，佔 91.03 %，如：

金光燦爛

金甌無缺

金城石室

拾金不昧

一曲千金

金精玉液

臨財苟得

倚財仗勢

玉想瓊思

玉尺量才

白玉映沙

白玉無暇

冰壑玉壺

珠落玉盤

和氣生財

東南之寶

攫金不見人

見金不見人

金石之功

千金買笑

金石絲竹

惜墨如金

瓊府金穴

一飯千金

不祥之金

至信辟金

金漿玉醴

人財兩空

玉慘花愁

玉汝于成

玉成之恩

盜玉竊鈎

珠玉在側

5.2 有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，漢語中沒與它意義相同的成語
有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，漢語中沒有與它意義相同的
的成語，總共有 44 個，佔 52.38 %，如：

ทองรุ่งกระเบื้อง

เบี้ยต่อไส้

เบี้ยใบร้ายทาง

เบี้ยหัวแหลกหัวแตก

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท

ได้เบี้ยเอาข้าว

ลอกทองพระ

ไล่เบี้ย

สิบเบี้ยใกล้มือ

แก้เบี้ย

เห่อมรดก

คิดสมบัติบ้า

ขุดทอง

แจ่งสี่เบี้ย

ใช้เป็นเงินแดง

สามทำสี่สิ่ง

แปดสองสี่สิ่ง

ไม่ได้เบี้ยเอาข้าว

เกิดในเรือนเบี้ย

จี๋ถ้ำกลบเพชร

ขายหน้าวันละห้าเบี้ย

มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งเส้าเรือนไหว

เสียดทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียตัวให้ใคร

เอาเงินเข้าหว่าน เอาหวานเข้าว่า

มีเงินให้เขา^๑ มีความรู้^๒อยู่ในตำรา
 สามสิ่ง^๓ เพื่อ
 มี^๔เพื่อนมี^๕สติ
 พ่อ^๖แก้วแม่^๗แก้ว

以上兩部分成語的存在，向我們表明了漢泰的語言與文化的差異的方面，所以產生很多不同的成語。譬如：漢語裏有很多用玉組成的成語但是泰語裏只有一個用玉組成的成語。

漢語裏有很多用玉組成的成語，因為中國人跟玉的關係非常密切。從原始人就已經知道用美玉裝飾自己，美化生活。而在奴隸社會以後，玉雕工作成爲一個重要的行業。美玉器皿不僅是一種藝術品而且成爲一種禮器。人們用玉況比美德，以玉顯示地位，形成了一種崇尚美玉的傳統。

泰語裏只有一個用玉組成的成語，而且是從漢語裏借來的，因為泰國本地沒有玉，所以泰國文化沒有玉的觀念也沒有玉組成的成語。

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

第六章

在漢泰成語中，金、銀、財、寶、錢、玉 的含義

在漢泰成語中都有用金、銀、財、寶、錢、玉組成的成語。一般是指金、銀、財、寶、錢、玉的本義，但是在有的成語中並不指它的本義。所以根據金、銀、財、寶、錢、玉在成語中的含義可分為兩種類型，即：一、金、銀、財、寶、錢、玉的本義即其直指意義；二、金、銀、財、寶、錢、玉包含的虛指意義。

6.1 在漢語成語中，金、銀、財、寶、錢、玉 的含義

6.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉 的本義

金、銀、財、寶、錢、玉的本義的成語，總共有 106 個，佔 17.93 %，如：

金石之堅：比喻像金石一樣堅牢，穩固。

金玉貨賂：泛指黃金、美玉等珍貴的財寶。

費財勞民：耗費財物，勞苦百姓。

見財起意：看見別人的財物便頓生歹念。

生財有道：發財賺錢的門道。

疏財尚氣：分散財物給人，看重義氣。

生財之道：指人有發財的辦法。

謀財害命：爲了謀取錢財而害人性命。

積財吝賞：形容非常吝嗇。

財多命殆：錢財多了，易招至盜賊，生命就有危險。

財匱力絀：錢財缺乏，力量不足。

財運亨通：發財的運道好，賺錢很順利。

財不漏百：隨身攜帶的錢財不再人前顯露。

財殫力痛：錢財枯竭，民力疲困。

奉為至寶：敬奉為最珍貴的寶物。

奇珍異寶：奇異稀有的珍寶。

有錢有勢：既有錢財，又有權勢。

非錢不行：沒有錢就辦不成。

一文錢逼死英雄漢：形容錢的作用極重要，沒有錢英雄豪傑也走投無路。

6.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉包含的虛指意義

通過研究發現，可分為兩類：一、完全虛指；二、部分虛指。

6.1.2.1 完全虛指

完全虛指就是與金、銀、財、寶、錢、玉無關的含義，總共有 155 個成語，佔 26.23%，如：

金口木舌：借喻傳道的人。

金蟬脫殼：比喻制造假象，脫身逃走。

金衣公子：黃鸝的別稱，也叫黃鶯。

金石絲竹：指各種樂器或樂曲。

金釵十二：形容妻妾眾多。

沙裏淘金：比喻極其難得或非常不易。

銀瓶素綆：指從井下汲水的用具。

銀瓶落井：比喻一去再無音訊。

寶窗自選：比喻女子婚姻自主。

玉毀櫝中：表示因主管人失職而造成重大損失。

亂瓊碎玉：比喻冰雪。

無事不登三寶殿：比喻沒有事情不上門。

6.1.2.2 部分虛指

部分虛指就是其含義與金、銀、財、寶、錢、玉有所關聯，譬如：含有富貴、豪華、美好、有價值等。總共有 330 個成語，佔 55.84%，如：

金門綉戶：形容富貴人家的房屋。

金裝玉裹：形容豪華而貴重的依着或裝飾。

金釘朱戶：形容富貴人家。

萬金良藥：價值昂貴的好藥。

點金成鐵：比喻將好文章改壞了。

瓊樓金闕：比喻住所豪華富麗。

玉碎珠沉：比喻美女死亡。

玉樹瓊枝：形容樹木華美。

玉樹臨風：形容風度瀟灑，秀美多姿。

玉石雜糅：比喻好壞貨真偽混雜。

珠玉之論：形容見解深刻，而有價值。

冰壺玉尺：比喻人高尚的品質，清白的操行。

瓊林玉質：比喻人的資質潔淨純美。

蘭摧玉折：比喻賢能或純美的人不幸早死。

瓊林玉樹：比喻長相潔白美好。

香消玉減：形容美女的體貌日見消瘦憔悴。

民殷財阜：百姓富足，物產豐富。

珍樓寶屋：形容建築珍貴豪華。

雕闌玉砌：形容建築物富麗堂皇。多指宮殿。

家累千金，坐不垂堂：比喻富貴的人憐惜生命。

6.2 在泰語成語中，金、銀、財、寶、錢、玉 的含義

6.2.1 金、銀、財、寶、錢、玉 的本義

使用金、銀、財、寶、錢、玉 的本義的成語，總共有 28 個，佔 33.33 %，如：

ทองเสาชิงช้า：黃金。

เบ็ญน้อยหอยน้อย：只有一點點錢。

เบ็ญไปรายทาง：辦事時必須用到的錢。

อัฐไม่เข้าใคร：錢可以改變以為不可以改變的事。

อัฐยายซื้อขนมยาย：用他本人的錢或物來幫助他。

เงินร้อน : 不合法的錢或騙來的錢。

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน : 得到一點錢的工作也願意做。

เอาเงินมัดปาก : 用錢讓某人保守秘密。

แจงสี่เบี้ย : 把用去的錢詳細的算出來。

เงินทองเป็นของนอกกาย : 金錢不重要, 生命比較重要。

เงินถุงเงินถัง : 很有錢。

มีเพียงมีสตึง : 只有一點點錢。

จนเงินจนทองพอหาได้ จนใจหายาก : 知識比金錢重要。

6.2.2 金、銀、財、寶、錢、玉包含的虛指意義

通過研究發現, 可分為兩類 : 一、完全虛指; 二、部分虛指。

6.2.2.1 完全虛指

完全虛指就是與金、銀、財、寶、錢、玉無關的含義, 總共有 23 個成語, 佔 27.38%, 如:

ทองไม่รู้ร้อน : 不知不覺的樣子。

ไล่เบี้ย : 去跟鬧事的那個人的親戚朋友算賬。

สิบเบี้ยใกล้มือ : 有多少先拿多少, 得到的少比得不到好。

ใช้เป็นเงินแดง : 叫去做什麼也不做的小孩。

แผ่สองตึง : 睡得好舒適的樣子。

ไม่ได้เบี้ยเอาข้าว : 一定要得到一樣東西。

เข้าในเรือนเบี้ย : 已經工作很久的工人。

สามสติงเฟื่อง : 瘋瘋癲癲的, 不正常。

หมอบราบคาบแก้ว : 認輸。

พูดลั่นทอง : 很會說話, 使交談的事成功。

6.2.2.2 部分虛指

部分虛指就是其含義與金、銀、財、寶、錢、玉有所關聯，譬如：含有富貴、豪華、美好、有用、有價值等。總共有 33 個成語，佔 39.29 %，如：

เพชรนำหนึ่ง : 又棒又好的人。

เพชรในตม : 又好又有才能但沒人認識。

ปิดทองหลังพระ : 做好事而不出面。

ใจเพชร : 很堅強。

กึ่งกำไ้ทอง : 變得稍微好一點就驕傲。

จี๋ถ้ำกลบเพชร : 一直以來都好, 但最後有缺點也會產生影響。

เพชรตัดเพชร : 能力強的人跟能力強的人相斗。

เป็นเงินเป็นทอง : 有價值。

คาบซ้อนเงินซ้อนทอง : 出生在富貴的家庭。

พูดดีเป็นเงินเป็นทอง : 說好話對自己好。

เวลาเป็นเงินเป็นทอง : 時間很寶貴。

แก้วจะหมอง ทองจะรู้เศร้า : 好人有神保佑。

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

第七章

結論

通過對有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢泰成語的比較研究，使我們發現其中相同和不相同的地方。這次研究的結論可以歸納為以下四點：

7.1 漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語的普遍性其相同和不同點如下：

7.1.1 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現

漢泰語中都有金、銀、財、寶、錢、玉在成語中單獨出現的情況，分為：金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現 和金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現。

通過研究得出這樣的結論，詳見下列表格。

成語的普遍性	漢語成語	泰語成語
1. 金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中單獨出現		
1.1 第一個位置	✓	✓
1.2 第二個位置	✓	✓
1.3 第三個位置	✓	✓
1.4 第四個位置	✓	✓
1.5 第五個位置	✓	✓
1.6 第六個位置	✓	✓
1.7 第七個位置	✓	—
2. 金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中單獨出現		
2.1 在成語第一部分第一個字的位置上出現	✓	✓
2.2 在成語第一部分第二個字的位置上出現	✓	✓
2.3 在成語第一部分第三個字的位置上出現	✓	—
2.4 在成語第一部分第四個字的位置上出現	✓	—
2.5 在成語第二部分第一個字的位置上出現	✓	✓
2.6 在成語第二部分第二個字的位置上出現	✓	—
2.7 在成語第二部分第三個字的位置上出現	—	—

2.8 在成語第二部分第四個字的位置上出現	✓	—
-----------------------	---	---

7.1.2 金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現

漢泰語都有金、銀、財、寶、錢、玉在成語中成對出現的情況，分為：一、金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用；二、金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開；三、金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中連在一起使用；四、金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開。

通過研究得出這樣的結論，詳見下列表格。

成語的普遍性	漢語成語	泰語成語
1. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中連在一起使用		
1.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上	✓	✓
1.2 金、銀、財、寶、錢、玉連接在後兩個位置上	✓	✓
2. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由一部分組成的成語中間被分隔開		
2.1 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第三個位置上	✓	✓
2.2 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第二和第四個位置上	✓	✓
2.3 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第一和第四個位置上	✓	—
2.4 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第三和第五個位置上	—	✓
2.5 金、銀、財、寶、錢、玉出現在第四和第六個位置上	—	✓
3. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中連在一起使用		
3.1 金、銀、財、寶、錢、玉連接在前兩個位置上	✓	—
4. 兩個關於金、銀、財、寶、錢、玉在由兩部分組成的成語中間被分隔開		
4.1 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第一和第二部分的第一個位置上	✓	✓
4.2 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第二部分的第二個位置上	✓	✓
4.3 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第四和第二部分的第四個位置上	—	✓

4.4 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第五和第二部分的第五個位置上	—	✓
4.5 金、銀、財、寶、錢、玉在第一部分的第二和第四個位置上	—	✓

7.2 漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語與泰語成語的對比

這種類型的成語，可分為三類：一、漢語成語與泰語成語的意義相同或相近且帶的金、銀、財、寶、錢、玉也相同；二、漢語成語與泰語成語的意義相同或相近但帶的金、銀、財、寶、錢、玉卻不同；三、有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語與非有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語，意義相同或相近。

7.3 意義不同的有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢泰成語

這種類型的成語，可分為兩類：一、有關金、銀、財、寶、錢、玉的漢語成語中，泰語中沒與它意義相同的成語；二、有關金、銀、財、寶、錢、玉的泰語成語中，漢語中沒與它意義相同的成語。

7.4 在漢泰成語中，金、銀、財、寶、錢、玉的含義

漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語都有本義和引申義。

7.4.1 金、銀、財、寶、錢、玉的本義

漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的本義的成語，總共有 106 個，佔 17.93 %；泰語有關金、銀、財、寶、錢、玉的本義的成語，總共有 28 個，佔 33.33 %。

7.4.2 金、銀、財、寶、錢、玉包含的虛指意義

金、銀、財、寶、錢、玉包含的虛指意義分為：一、完全虛指；二、部分虛指。

完全虛指的漢語成語，總共有 155 個，佔 26.23 %；完全虛指的泰語成語，總共有 23 個，佔 27.38 %。部分虛指的漢語成語，總共有 330 個，佔 55.84 %；部分虛指的泰語成語，總共有 33 個，佔 39.29 %。

7.5 建議

本文只研究漢泰有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語，主要是它們的普遍性、意義和含義。文化方面和來源沒有進行研究，我如果是能再進一步研究的話，一定會使漢語有關金、銀、財、寶、錢、玉的成語與泰語同類成語的對比獲得更好的結論。

此外，還有有關植物、顏色、大自然等方面的成語可以進行比較研究。這樣，我們在漢泰成語方面的比較研究才能更全面、更完整。

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว อูรา เต๋นวิทย์เลิศล้ำ เกิดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 ที่จังหวัด เชียงราย สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาวิชาภาษาจีน ธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในปีการศึกษา 2545 และเข้า ศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย